

Xwiyáá yayí neainaríní Jono eanípíríní.

Ríwamíní rípi “Xwiyáá yayí neainípxí Jono eanípíyí” rínínípiríní. O Jisaso wiepísagowa woríní. Xewaníño nání nírírí nearíná yumí “Wiepísaríní Jisaso díní sixí uyiñoyí” nírírí eanoríní. O Jisaso ríxa nípémáná níwiápnímeámi anínami nání nípeyimáná enáná ámi xwiogwí aga obaxí nípwémáná enáná ríwamíní rípi eaníríní. Ámá “Goríxo aríre imóníñoríani?” yaiwiaríná Jisaso rírí erí enípími dání níjía imóníñríní nírírí eaníríní. “Óf Goríxo táfaminíní iníníyí Jisatoríani?” níyaiwiro díní níwíkwírorínípi dání díní níyíminí imóníñpí tígíáyí ení imóníñríní nírírí eaníríní.

Xwiyááoyí ríníño ámá imóníñpí náníríní.

¹ Iwamíó xwíá rírí síní menáná Xwiyááoyí ríníño íná ñweaníríní. O Goríxo tíní nawíní nínwearí o tíní xíxení imóníñríní.

² Aga iwamíó dání Goríxo tíní ñweagíloríní.

³ O Goríxo nerínípi dání amípi imóníñ nípíní imóníñríní. Pí pí imóníñpí wí xegípi mímóní xó nerínípi dáníní imóníñríní.

⁴ O díní ámá amípi síní imóníná nání tñjoríní. Díní o tñjípí, ayí ámayo Goríxo imóníñpí nání wíá wókiná náníríní.

⁵ Wíá apí sía yinárinje wíá ónaríná sáapí wí sía uyimixinímaní.

⁶ Ámá wo —O wayí neameainí Jonoyí riníñoriní. Goríxoyá xwíyíá yaní wiowáriníñoriní. Omí Goríxo uowárenapáná

⁷ o áamá níní wíá apí nání aríá níwiro díní íkwíropírí nání áwaní uríminírí nání bíníniginí.

⁸ O áamáyo wíá wókiarínomaní. Sa wíá wókiarínjo nání áwaní nearíminírí bínoriní.

⁹ Aga nepa wíá wókiarínjo, ayí roriní. Xwíá tíyo nání níbiríná Goríxo imónínípi nání díní mopírí nání wíá wókímíxiníñoriní.

¹⁰ O xwíá tíyo ñweañáná xwíarí tíní amípí tíní xóo nerínípiní dání imóníní aiwí oxí apíxí mí míwómíxígíawixiní.

¹¹ O áamá xegí Judayí tíní e nání úagí aiwí mumíminígíawixiní.

¹² E nerí aiwí áamá omí numíminíro díní wíkwírófáyí niaíwí Goríxoyá oimónípoyínírí sínwí winíñíríní.

¹³ Ayí niaíwí áamá emeaarígíá yapí imónígíámaní. Apíxí xírarígíá yapí imónígíámaní. Ámáya díníyo dání ení imónígíámaní. Sa Goríxoyá díníyo dání xegí niaíwíyí imónígíáríní.

¹⁴ Xwíyíáoyí riníño aga áamá nimónírí xwíá tíyo nene tíní ñweañáná nene seáyí e o imónínípi aga xegí bí imóníníagí winíñwaniginí. O, Goríxoyá síníníní émiaño xóo tíní xíxení seáyí e imóníníagí winíñwaniginí. Ámaéne wá ayá wí neawianarínagí winíñwaniginí. Goríxo

imóniḡpḡ nepa xixeni siwá neainariḡagi eni winiḡwanigini.

15 O nani wayí neameainí Jono áwaní niriḡríná wáí re riḡniḡini, “O nioni re riḡaorini, ‘Ríwíyo biḡfo nioni siní meḡaná o xámi ḡweaḡagi nani nioni seáyí e nimónini.’ riḡaorini.” riḡniḡini.

16 Ayí ripi nani “Ámaéne wá ayá wí neawianariḡagi winirane Gorixo imóniḡpḡ nepa xixeni siwá neainariḡagi winirane eniwanigini.” rariḡini. O wá nḡneawianiríná bi onimiápi mḡneawianí xwapí ayá wí nḡneawianirí arirá ámi ámi neaiḡirini.

17 Ayí ripi naniḡrini. Moseso Gorixoyá diḡí tḡni ḡwí ikaxí niriḡi ríwamini eaní eḡagi aiwi ayí Jisasi Kiraiso neaiwapiyiniḡpimi dani Gorixo wá neawianariḡpḡ nani niḡfá imónirane nepa xfo imóniḡpḡ nani niḡfá imónirane eniwarini.

18 Wainá aiwi Gorixomi áma go siḡwí winiḡirini? E nerí aí ḡwíá siḡiniḡí émiaḡo —O ininá xanoyá sáíyo ḡweaḡorini. Nene “Xano imóniḡpḡ apiḡani?” yaiwiani wíá neaókimiḡirini.

Wayí neameainí Jono xewanḡo nani riḡpḡ naniḡrini.

19 Judayí wí Jerusaremi dani re niyaiwiro, “Wayí umeaiariḡí Jono áma Gorixoyá diḡí tḡni yeáyí neayimixemeaní nani aríowayá xwíá piaxíyo dani iwiaroníoyi rariḡwáorani? Worani?” niyaiwiro apaxipaniḡí imóniḡfá wa tḡni áma Ripaiyi rininiḡí wa tḡni —Ripaiowa aní Gorixo nani ridiyowá yarigíwami

mewegfáwami sanj uráparigfáwarini. Awa tñi nuro Jonomi “Goxirini?” urfpoyiniri uowaráná

²⁰ awa nuro omi niwimearo yarinj “Goxirini?” wíaná o yumí bi m+wi waropárí niniri “Aga nepa seararinini.” nuriri “Nioni áamá yeáy seayimixemeanfa nání Gorixoyá diñj tñi arfowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfoyi rarigfonimani. Kiraisoyi rarigfonimani.” urfagi

²¹ awa yarinj re wigfawixini, “Joxi ayí o menánáyí, goxirini? Joxi wíá rókiamoagf Erai-jaoxirani?” urfagfa o “Ayí nionimani.” urfagi awa “Joxi wíá rókiamoagf Isirerene xwayí naniri ηweanwáoxirani?” urfagfa o “Oweoi.” urfagi

²² awa “Joxi ‘Gonirini.’ simónarinini? Áamá none nearowárenapfáyo áwanj uraniri rarinjwini. Jiwaninjoxi píoi rinarinini?” urfagfa

²³ o re uriniginini, “Nioni wíá rókiamoagf Aisaiio rinjpi tñi xixeni áamá diñj meanje dání rfaiwá re rarinjáonirini, ‘Óf Ámináo nání píraninj wimoípoi.’ rarinjáonirini.” urfagi

²⁴ awa —Parisiowa uowarfáwarini.

²⁵ Awa yarinj re wigfawixini, “Joxi áamá yeáy neayimixemearfa nání arfowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfoyi rarinjwáoxi mimónipa eri wíá rókiamoagf Iraijaxi mimónipa eri wíá rókiamoagf nene xwayí naniri ηweanwáoxi mimónipa eri enánáyí, pí nání áamáyo wayí numeaiia warinini?” urfagfa

²⁶ Jono re uriniginini, “Nioni áamáyo wayí numeairfná iniigf tñinini umeaiarinjáonirini. E nerí aí seýné tñi áwinimi ronj wo soyné sinjwí mí mómixforini.

27 Ámá nioniyá ríwíyo biníó nání raríñiní. Ámá nioní nání ‘Wé róníñoriní.’ niaiwiaríñagí aí o aga seáyí e nimóníñagí nání oyá síkwí sú gwí wikweaipaxonímaní.” uríñiniginí.

28 Jono iniíggí Jodaní rapáyo jíaríwámíní aní yoí Betani tíñí e wayí umeaiaríná níwímearo yaríñí apí wigíawixíní.

Jisaso sipísipí rídiyowá náníñíñí imóníñí enagí náníñí.

29 Wayí neameainí Jono, sá wenjo Jisaso xíó tíñí e nání baríñagí níwíníñí re ríñiniginí, “Sipísipí miá rídiyowáníñí áamá nínenení uyíní yaríñwápi yokwarímí neaiíná nání Goríxo neaiipíño iworíní.

30 O re ríñáoríní, ‘Ámá nioniyá ríwíyo biníó nioní síní menjáná o ñweaagí enagí nání nioní seáyí e nimóníñoríní.’ ríñáoríní.

31 Xámí nioní ení áamá níbirí yeáyí neayimíxemeaníwíniginíñí xwayí naníñí ñweañwáomí mí míwómíxípa nerí aiwí o nání ggí Isíreríyo wayí numeaiaríñípimí dání wíá urókiamómíníñí bíñáríní.” ríñiniginí.

32 Wayí neameainí Jono Goríxomí xewaxo wímeanípí nání míko nimóníñí áwaní re nearíñiniginí, “Nioní kwíyí Goríxoyápi aníñamí dání xawiówí yapí níweapíñí omí xenweaagí wíníñaniginí.” nínearíñí

33 re nearíñiniginí, “Xámí nioní ení áamá níbirí yeáyí neayimíxemeaníwíniginíñí xwayí naníñí ñweañwáomí mí míwómíxípa nerí aiwí iniíggí tíñí wayí numeaia ouníñí nírowarénapíño

re niriñiniginí, ‘Ámá joxi kwíyí nìweapiri wímeáagi winiríó nání diñí re yaiwíríxini, “Ámáyo wayí numeairíná kwíyí tñí numeairí sixí umímoníó, ayí oríani?” yaiwíríxini.’ niriñiniginí.

³⁴ Goríxo niriñípi tñí xixení niñwanñoní omí sñwí niñwiníri nání nímeanñípi nání mñkoní ‘O niaíwí Goríxoyáorini.’ searariñini.” neariñiniginí.

Wiepísariñí waú waú awamí niñwirímeáa uní nánirini.

³⁵ Wayí neameainí Jono, sá weño wíápi tñí xegí wiepísariñí waú tñí nawíní éí níróríná

³⁶ weníñí éyí winiñiniginí. Jisaso añí waríñagi niñwiníri re riñiniginí, “Sipísipí miá ridíyowá nání Goríxo neaiapñño iworini.” ríagi

³⁷ wiepísariñnowaú Jono e ríagi aríá niñwiri Jisasoní númí waríná

³⁸ o níkinimónirí winiñiniginí. Awaú númí baríñagí niñwiníri re uriñiniginí, “Pí yaníri númí niñbaríñi?” uríagi awaú re urígisixini, “Rabai —Negí agapíne níríríná ‘Nearéwapíyaríñoxirini.’ rariñwápirini. Rabai, joxi añí giwámí wearíñirini?” uríagí

³⁹ o re uriñiniginí, “Awagwí niñbiri sñwí winípiyi.” uríagi awaú tñí nuro añí xío wearíñiwá sñwí niñwiníri ríxa sápi tñí 4:00 p.m. imóníñagi nání sía ayi o tñí e sá wegíawixini.

⁴⁰ Wayí neameainí Jono Jisaso nání ríagi aríá niñwiri númí úfíwaú wío Adíruorini. O Saimoní Pitaomí xexírímeáorini.

41 O xámi nuri xexirímeáo Saimono nání p'á nerí re urémeaniginí, “Yawawi áamá negí Xibiruyí p'né t'íní Mesaiaoyí rariñwáo —O áamá yeáyí uyimixemeaníá nání aríowayá xw'á piaxíyo dání iwiaroníoyí rariñgoríní. Kiraisoyí ení rinñoríní. Omi ríxa sñw'í winímeáwií.” nurími

42 niwirímeámi Jisaso t'íñí e nání nuri wímeááná Jisaso omí sñw'í agw'í niwínirí re uríñiginí, “Joxí Jonomí xewaxoxí Saimonoxiríní. Ríná dání yo'í Sipasoxí —Yo'í apí Gírikíyí p'né níríríná Pitaoyí rariñgápiríní. (Yo'í m'k'ípi s'ñáí riníní.) Yo'í Sipasoxí rirípráoí.” uríñiginí.

Piripo t'íní Nataniero t'íní nániríní.

43-44 Jisaso, sá weño w'ápi t'íní Gariri píropenisíyo nání umínirí neríná áamá womí —O Piripoyí rinñoríní. Aní yo'í Betísaida dánoríní. Aní apí ayí Adíruo t'íní Pitao t'íní ení aní apimí dánowaúríní. Jisaso Piripoyí rinñomí niwímeari “Joxí nixídei.” uríagi

45 Piripo nuri xegí áamá womí —O xegí yo'í Natanieroyí rinñoríní. Omi niwímeari re uríñiginí, “Áamá Moseso eníná nírírí ríwamíñí earí w'á rókiamoag'áwa níríro ríwamíñí earo eg'ío ríxa sñw'í winímeáwíní. O Nasaretí dání Jospomí xewaxo Jisasoríní.” uríagi

46 Nataniero áamá Goríxo Isíreriyo yeáyí uyimixemeaníá nání uowárenapín'ío nání re uríñiginí, “Joxí re ríyaiwiaríñíní, ‘Nasaretí dání nene ayá s'w'í nearopaxí imóníñí bí imónípaxíríní.’ ríyaiwiaríñíní?” uríagi Piripo

re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Joxɪ nɪbɪɪɪ sɪɲwɪ wɪneɪ.” nurɪmɪ nuri Jisaso tɪɲɪ e barɪnɪ

⁴⁷ o Nataniero barɪɲagɪ nɪwɪnɪɪɪ o nɪnɪ re rɪɪɪnigɪɪɪ, “Isɪrerɪyɪ wo ámáyo yapɪ bɪ mɪwɪwapɪyarɪɲo iworɪɪɪ.” rɪagɪ

⁴⁸ Nataniero ududɪ nɪwɪnɪɪɪ re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Arɪge nerɪ joxɪ nionɪ nɪnɪ nɪjɪá imónɪɲɪɪɪ?” urɪagɪ Jisaso re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Piripo sɪnɪ rɪáiwá mɪrɪrɪpa éɪmɪ joxɪ íkɪá pikɪnamɪ íkwapɪɲɪyo ɲweanáná sɪɲwɪ ranɪanigɪɪɪ.” urɪagɪ

⁴⁹ Nataniero re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Nearéwapɪyarɪɲoxɪɪɪ, joxɪ nɪáíwɪ Gorɪxoyáoxɪɪɪɪ. Isɪrerene negɪ mɪxɪ ináyoxɪɪɪɪ.” urɪagɪ

⁵⁰ Jisaso re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Nionɪ ‘Joxɪ íkɪá pikɪnamɪ íkwapɪɲɪyo ɲweanáná sɪɲwɪ ranɪanigɪɪɪ.’ rɪrɪagɪ nɪnɪ joxɪ ‘Gorɪxomɪ xewaxorɪani?’ nɪnɪaiwɪrɪ dɪɲɪ rɪnɪkwɪroarɪɲɪɪɪ? Nionɪ apimɪ seáyɪ e imónɪɲɪ bɪ yarɪɲagɪ sɪɲwɪ nanɪrɪárɪɪɪ.” nurɪɪɪ

⁵¹ omɪ re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Aga nepa seararɪɲɪɪɪ. Anɪnamɪ dánɪ óɪ ináná Gorɪxoyá anɪnajɪ áamá imónɪɲáonɪ tɪɲɪ e nɪnɪ yɪrɪ weapɪɪ yarɪɲagɪa sɪɲwɪ wɪnɪpɪrɪárɪɪɪɪ.” urɪɪɪnigɪɪɪ.

2

Aga iniɪgɪ iniɪgɪ wainɪ oimónɪɪ imɪxɪɲɪ nánɪɪɪɪ.

¹ Sɪá wɪyaú pwéáná Gariri pɪropenɪsɪyo anɪ bɪ xegɪ yoɪ Kenɪ rɪnɪɲɪpimɪ áamá wo apɪxɪ meaarɪɲagɪ nɪnɪ aiwá apɪ nimɪxɪro yarɪnɪ Jisasonɪ xɪnái anɪ ayo ɲweanáná

² omi tñi xegí wiep̄sar̄iñowami tñi ure-peáríá enagi nán̄i awa eni n̄ibiro ñweañáná re en̄inigin̄i.

³ Ámá aiwá api nán̄i awí eáníáyí iniigí wainí n̄n̄i nowáráná Jisasomi x̄inái re ur̄iñ̄inigin̄i, “Íwe, wainí n̄n̄i r̄ixa nowáráōi. B̄i s̄ini m̄iwen̄ini.” ur̄agi

⁴ Jisaso re ur̄iñ̄inigin̄i, “Ineyi, jíxi nioni pí oen̄r̄i n̄rar̄iñ̄ini? Nioniyá en̄í eán̄iñ̄í s̄iñ̄án̄i imón̄iniyí r̄ínámani.” ur̄agi

⁵ x̄inái ámá aiwá n̄xero yan̄í wiar̄igíáwami re ur̄iñ̄inigin̄i, “O pí pí sear̄íyí x̄ixen̄i x̄íđ̄ipoyi.” ur̄agi

⁶ Jisaso s̄iñá tñi xwáríá sixí im̄ix̄iniñ̄í wé w̄úm̄i d̄án̄í wo —Api wán̄i wán̄i iwajíá ner̄íná 100 ritá iwajíá epax̄ip̄r̄ini. Judayí wigí yar̄igíápi tñi x̄ixen̄i ner̄íná Gor̄ixoyá s̄iñw̄íyo d̄áni am̄ip̄i wé rón̄igíá imón̄an̄iro igw̄íá w̄imoar̄igíápa yan̄r̄i yar̄igíápiñ̄i. Jisaso sixí wé w̄úm̄i d̄án̄í wo api wen̄agi n̄iw̄in̄r̄i

⁷ ámá aiwá yan̄í wiar̄igíáwami re ur̄iñ̄inigin̄i, “Iniigí niwiro iwajíá ner̄íná magwí époyi.” ur̄agi awa aga iniigí iwajíá neróná magwí im̄im̄í yáráná

⁸ o awami re ur̄iñ̄inigin̄i, “Xwáríá sixí t̄íyo d̄áni niwiro n̄imeám̄i nuro seáyí wiar̄igíoȳné seáyí e seaimón̄iñ̄omi m̄ini w̄ipoyi.” ur̄agi awa n̄imeám̄i nuro m̄ini wíáná

⁹ seáyí wiar̄igíáwami bos̄ umiear̄iño aga iniigí r̄ixa wainí imón̄ípi ḡígí ner̄i —O awa iwífe nán̄i majíá ner̄i aiw̄i aiwá yan̄í wiar̄igíáwa n̄ij̄ár̄ini. O ḡígí ner̄i ap̄ix̄í meaar̄iñ̄omi “Ēini.” nur̄r̄i

¹⁰ re urɪɲɪnigɪnɪ, “Ámá nɪnɪ iniigɪ wainɪ yaɲɪ nɪwɪa nuróná re yarɪgɪárɪnɪ. Xámi awɪaxɪpɪ yaɲɪ nɪwɪa núɪsáná áamá wainɪ apɪ rɪxa nɪnɪmáná enáná naɲɪ onɪmiápɪ imónɪɲɪpɪ yaɲɪ nɪwɪa warɪgɪárɪnɪ. E yarɪgɪá enagɪ aiwɪ joxɪ e méɪnɪ. Joxɪ xámi wainɪ naɲɪ imónɪɲɪpɪ yaɲɪ nɪneaiapɪrɪ aiwɪ wainɪ aga awɪaxɪpɪ yómɪɲɪ nɪmerɪ agwɪnɪ neaiaparɪɲɪnɪ.” urɪɲɪnigɪnɪ.

¹¹ Jisaso Gariri pɪropenɪsɪyo aɲɪ Kenayo nɪɲwearɪná emɪmɪ apɪ iwamɪó nɪwɪwapɪyirɪɲɪpɪmɪ dánɪ enɪ eánɪɲɪ xɪo imónɪɲɪpɪ sɪwá winarɪná xegɪ wiepɪsarɪɲowa sɪɲwɪ nɪwɪnɪro dɪɲɪ wɪkwɪrogɪawɪxɪnɪ.

¹² E nemo aɲɪ xegɪ yoɪ Kapaneamɪ rɪnɪɲɪpɪmɪ nánɪ nɪwerɪ xegɪ xɪnái tɪnɪ xexɪrɪmeáowa tɪnɪ xegɪ wiepɪsarɪɲowa tɪnɪ enɪ nawɪnɪ nɪwero e sɪá árɪnɪ wɪ wegɪawɪxɪnɪ.

Jisaso aɲɪ rɪdɪyowá yarɪgɪwámɪ nɪpáwirɪ enɪpɪ nánɪrɪnɪ.

¹³ Jisaso sɪá Aɲɪnajo Neamúroagoɪ rɪnɪɲɪfɪ aɲwɪ e imónɪɲáná Jerusaremɪ nánɪ nɪyoarɪ

¹⁴ aɲɪ rɪdɪyowá yarɪgɪwámɪ ákɪɲáyo nɪpáwirɪ wenɪɲɪ éyɪ wɪnɪɲɪnigɪnɪ. Nɪgwɪ nánɪ wa burɪmákau bɪ ero sipɪsipɪ bɪ ero xawíowɪ bɪ ero yarɪɲagɪa nɪwɪnɪrɪ nɪgwɪ senɪsɪ wiarɪgɪáwa enɪ éfɪ nɪɲwearo yarɪɲagɪa nɪwɪnɪrɪ re enɪnigɪnɪ.

¹⁵ Sámi nɪmearɪ sɪkwɪá nɪyírearɪná sipɪsipɪ tɪnɪ burɪmákau tɪnɪ mɪxɪ xɪdowárɪrɪ xiáwowamɪ enɪ mɪxɪ xɪdowárɪrɪ nɪgwɪ senɪsɪ yarɪgɪáwayá nɪgwɪpɪ nɪmearɪ emɪ noyaxɪmorɪ wigɪ íkwianɲwɪ enɪ mɪwiárorɪ nemáná

¹⁶ xawiówí bí yarígfáwami mîxí re urîñiniginî, “Nîmeámî úpoyî. Anî gí ápoyá riwá makeríá anîwánîñî pí nánî imîxarîñî?” uríagî

¹⁷ xegí wiepîsarîñowa Bîkwíyo ríwamîñî re nîrîñî eánîñîpî nánî dîñî winîñiniginî, “ ‘Ápoxîñîyá anîwámî píráñîñî éfîrîxîñîrî sîmî nîxeadîpénîrîñîpîmî dánî mîyîóyo urîkwînarîñîñî.’ nîmónarîñî.” nîrîñî eánîñîpî nánî dîñî winîñiniginî.

¹⁸ Judayí ámináowa Jisaso éfîpî sîñwí nîwîñîro mîxí re urígfawîxîñî, “Nene ‘E epaxoríani?’ siai-wianî nánî emîmî bî rîxa rîneaíwapîyarîñî?” uríagíá

¹⁹ Jisaso re urîñiniginî, “Soyîné anî riwá pîneápoyî. E nerînáyî, nionî ámî sîá wîyaú wîyîmî mîrîmîfárîñî.” uríagî

²⁰ Judayí ámináowa re urígfawîxîñî, “None anî riwá mîrarîná xwiogwí 46 neamúroñîwárîñî. Joxî ananî sîá wîyaú wîyîmî mîrîpaxoxîranî?” uríagíá aiwî

²¹ o e nurîrîná ewayí ikaxí xewanîño nánî nîrîñî e urîñiniginî.

²² Ayîñanî ríwéná Jisaso Gorîxoyá dîñîyo dánî píyî weñe dánî nîwiápîñîmeámáná enáná wiepîsarîñowa ewayí ikaxí xîo anîwá nánî urîñîñîpî nánî dîñî nîwîñîrî “Bîkwíyo xîo nánî nîrîñî eánîñîpî tîñî xwîyîá xîo rîñîñîpî tîñî neparîñî.” nîyaiwîro dîñî wîkwírogíawîxîñî.

Jisaso áamá nîñî xwioxíyo dánî yaiwiarígfápi nánî nîjîá imónîñî nánîrîñî.

²³ Sîá Anîñajo Neamúroagoî rîñîñîyi nánî aiwá imîxarígfíñá Jisaso sîñî Jerusaremî nîñwearíñá

emimí yarínagí áamá obaxí e ηweagíáyí sijnwí nīwīnīro omí dīñí nīwīkwíroro apaxí mé “Oríani?” yaiwiarínagía aiwí

²⁴ xewaníño nepaxíño nimónirí sijnáni “Onirini.” nīriri áwaní mīrowiároníniginí. O áamá nīnī yarígíápi nánī nijíá imóníño enagí nánī áwaní mīrowiároníniginí.

²⁵ Áamá wigí yaiwiarígíápi xwioxíyo adadí nīwiri nijíá imóníño enagí nánī wí áamá nībīro api nánī áwaní urīpaxomaní.

3

Jisaso tñi Nikodimaso tñi xwíyá rinigí nánirini.

¹ Áamá wo —O xegí yoí Nikodimasoyí rinīñorini. Gwí mónigíá yoí Parisiyí rinīñíyí worini. Axo Judayí meba worini.

² O sía wiyimí áríwiyimí nurí Jisasomí nīwímeari re urīñíniginí, “Rabai, ‘Joxí nearéwapīyaríní Gorixo rīrowárénapiñoxí imóníñini.’ neaimónarini. Gorixo dīñí mukikayonáná áamá wo emimí joxí yarínípi epaxí mimóníñagí nánī rarīñini.” uríagi

³ Jisaso re urīñíniginí, “Aga nepa rīrarīñini. Áamá gíyí gíyí seáyimí dání meweapa nerínáyí, Gorixoyá xwioxíyo wí ηweapíríá menini.” uríagi

⁴ Nikodimaso re urīñíniginí, “Áamá go go rīxa xwé niwiarómáná aríge nerí ámí eweaníño? ‘Ámí xináiyá agwíyo páwíáná omí ámí sijní xinái xirīpaxírini.’ nīriri rinīrarīñini?” uríagi

⁵ Jisaso re ur̄iṇiṇiḡiṇi, “Aga nepa r̄irar̄iṇiṇi. Ámá iniṇḡiṇiṇi d̄áni ewear̄i Gor̄ixoyá kw̄iṇiṇiṇi d̄áni ewear̄i mepa ner̄iṇiṇiṇi, wí Gor̄ixoyá xw̄iox̄iṇiṇi n̄ip̄awiri ṇweapax̄i men̄iṇiṇi.

⁶ Xan̄iyaúmi d̄áni x̄irar̄iṇiṇiṇi, aȳi war̄ap̄iṇiṇiṇi. Kw̄iṇiṇiṇi d̄áni imónar̄iṇiṇiṇi, aȳi d̄iṇiṇiṇi s̄iṇiṇi imónar̄iṇiṇiṇiṇi.

⁷ Nion̄i re r̄ir̄ápi n̄áni, ‘Joxi “Gor̄ixoyá xw̄iox̄iṇiṇi ṇweáim̄iṇiṇi.” n̄isimón̄iṇiṇi wí seáym̄i d̄áni ewear̄iṇiṇiṇi n̄imúropax̄iṇiṇi.’ r̄ir̄ápi n̄áni udud̄i m̄isin̄ip̄ani.

⁸ Im̄iṇiṇiṇi yar̄iṇiṇiṇi n̄áni d̄iṇiṇiṇi moi. Im̄iṇiṇiṇi xeḡi wimónar̄iṇiṇiṇi yar̄iṇiṇiṇi joxi iṇiṇiṇi r̄ar̄iṇiṇiṇi ar̄iṇiṇi n̄iwir̄i aiwiṇiṇiṇi ḡim̄i d̄áni b̄iṇiṇiṇiṇi, ḡim̄i n̄áni úṇiṇiṇiṇi, joxi n̄iṇiṇiṇi imónar̄iṇiṇiṇiṇi. N̄iṇiṇiṇiṇi mimón̄ipa ner̄i aiwiṇiṇiṇi ‘Im̄iṇiṇiṇi men̄iṇiṇi.’ r̄ipax̄iṇiṇi. Kw̄iṇiṇiṇi en̄i ax̄iṇiṇiṇi imón̄iṇiṇi. Ámá s̄iṇiṇi ewear̄iṇiṇiṇi s̄iṇiṇiṇi w̄iṇiṇiṇiṇi mimón̄iṇiṇiṇi aiwiṇiṇiṇi ‘S̄iṇiṇiṇi meweáiȳiṇiṇi.’ r̄ipax̄iṇiṇi men̄iṇiṇi.” ur̄iṇiṇiṇi

⁹ Nikodimaso re ur̄iṇiṇiṇiṇi, “Joxi n̄irar̄iṇiṇiṇiṇi ar̄ige ner̄i imón̄ipax̄iṇiṇiṇi?” ur̄iṇiṇiṇi

¹⁰ Jisaso re ur̄iṇiṇiṇiṇi, “Joxi ámin̄iṇiṇi neḡi Is̄irerene near̄ewap̄iyar̄iṇiṇiṇi wox̄i en̄iṇiṇiṇi ai n̄ion̄i r̄irar̄iṇiṇiṇi n̄áni maj̄iṇiṇiṇi rimón̄iṇiṇiṇiṇi

¹¹ Aga nepa r̄irar̄iṇiṇiṇi. None n̄iṇiṇiṇi imón̄iṇiṇiṇiṇiṇi n̄áni r̄irane s̄iṇiṇiṇi w̄iṇiṇiṇiṇiṇi n̄áni áwan̄iṇiṇiṇi r̄irane yar̄iṇiṇiṇiṇi aiwiṇiṇiṇi p̄iṇiṇiṇi none r̄ar̄iṇiṇiṇiṇiṇiṇi soȳiṇiṇiṇi ar̄ikw̄iṇiṇiṇi yar̄iṇiṇiṇiṇi.

¹² Am̄ip̄i xw̄iṇiṇiṇi r̄ir̄im̄i imón̄iṇiṇiṇiṇiṇi n̄áni áwan̄iṇiṇiṇi sear̄aná soȳiṇiṇiṇi ‘Nepar̄iṇiṇi.’ n̄iyaiwiro d̄iṇiṇiṇi m̄ikw̄iṇiṇiṇi yar̄iṇiṇiṇiṇiṇi n̄áni am̄ip̄i an̄iṇiṇiṇi imón̄iṇiṇiṇiṇiṇi áwan̄iṇiṇiṇi n̄isear̄iṇiṇiṇiṇiṇi, ar̄ige nero

‘Neparini.’ niyaiwiro diŋí ikwíropíráoi?

¹³ Ámá imóniŋo —O aŋínamí dání weapiŋorini. O áamá niyoní aiwí oní aŋínamí nání yinŋorini.

¹⁴ Enjíná negí aríowa áamá diŋí meanje nemeróná áamá weaxíá sidíŋí óíyí siŋí upíríá nání Moseso ainíxí t́níní weaxíániŋí nimíxírí íkíáyo niŋwirárimáná seáyí e ḿeyoáípi siŋwí niwíniríŋípi ḿi dání siŋí ugíawixini. Ainíxí weaxíániŋí imíxiniŋípi niŋwiráriro ḿeyoagíápa áamá imóniŋomí axípi nuḿeyoapíríáriní.

¹⁵ Ámá omí diŋí wíkwírófá giyí giyí diŋí niyimíŋí t́gíáyí imónipíríá nání omí nuḿeyoapíríáriní.

¹⁶ Ayí rípi nánirini. Goríxo áamá niyoní diŋí síxí xwapí ayá wí nuyirí nání xegí niaíwí siŋíniŋí émiaŋo nene nání wírénapiŋiniginí. Ámá xewaxomí diŋí wíkwírófá giyí giyí manínipa nero diŋí niyimíŋí imóniŋípi t́gíáyí imónipíríá nání wírénapiŋiniginí.

¹⁷ Ayí rípi éwiniginirí Goríxo xegí xewaxomí xwíá rírímí nání uowárenapiŋiniginí. O áamáyo xwíyíá umeáríwiniginirí muowárenapiŋiniginí. Yeáyí uyimíxemeaníwiniginirí uowárenapiŋiniginí.

¹⁸ Xewaxomí diŋí wíkwírófá giyí giyí Goríxo xwíyíá umeáripaxí mimóniŋoi. E nerí aiwí xewaxomí diŋí ḿiwíkwírófá giyí giyí Goríxoyá siŋíniŋí émiaŋomí diŋí ḿiwíkwíróarígíá enagi nání ríxa xwíyíá umeáripaxí imóniŋoi.

¹⁹ Sa ḿíkí t́íyo dání Goríxo ‘Xwíyíá t́ŋoxini.’ urirí ‘Xwíyíá mayoxini.’ urirí

enárini. O xwárími ηweagfáy e érixiniri wimónariñpi wánini wókíagi aiwi áma wigf yarigfápi sipini imónini enagi nani wá ókinipi nani mīwimónipa nerí sfá yiniñpi nani wimónariñrini.

²⁰ Ayf rīpi nani áma sipini yarigfáy nini wá ókinipi nani aga mīwimóní sfá yiniñpi nani wimónariñrini. Wigf yarigfápi wá ókímixinanigini wá ókine nani barigfámani.

²¹ E nerí aiwi áma yadimini yarigfá giyf giyf Gorixo wimónariñpi oemini ará niwiri yariñpi sñani oimóniri wá ókine nani anani barigfáriní.” uriniñini.

Wayf umeainf Jono Jisaso nani riniñpi naniñini.

²² E nemána Jisaso tñi wiep̄sarinhowa tñi Judia p̄ropen̄sfyo nani nuro wí e awa tñi nawini niñwearóna ámayo wayf numeaiia warfna

²³ wayf neameainf Jono añf yof Inoniyi riniñpimi —Añf api Serimi dani añwi erini. Jono añf apimi niñwearfna e iniigf obaxf wearine enagi nani o eni áma b̄miarigfáyo wayf numeaiia warfna

²⁴ —Ína Jono siní gwí añfyo m̄iñwirarininiñini.

²⁵ Ína Jono xfo xegf wiep̄sarinhowa re egfawixini. Niwiápnimearo wigf Judayf wo tñi xwiyfá niriñróna Gorixoyá sñw̄fyo dani nanf imónan̄ro nani iniigfyo igfá eánarigfápi nani xwiyfá x̄m̄ix̄m̄i nin̄ro

²⁶ e nemowa wayf neameainf Jono tñf e nani nuro re urigfawixini, “Nearéwap̄yarinhoxini, áma joxi tñi iniigf Jodani rapáyo j̄ar̄iwám̄ini

aríá nîwiri ‘Neparîni.’ yaiwíá giyí giyí rénîñî rariñoî, ‘Neparîni. Gorîxo xíó rariñîpî tîni xîxenî yariñorîni.’ rariñoî.

³⁴ Ayí rîpî nânîrîni. Ámá Gorîxo uowárênapiñomi xewanîñoyá kwíyí ayîkwí mîwîñî enagi nânî xíoyá xwíyíá nîra warîñorîni.

³⁵ Xano xewaxomi dîñî sîxî nuyirî amîpî nîni íáñîñî wiepîxîniasinîrîni.

³⁶ Ámá xewaxomi dîñî wikwîroarîgíá giyí giyí dîñî niyîmîñî imónîñîpî tîgíáyîrîni. E nerî aiwî xewaxomi arîkwîkwî wiarîgíáyo dîñî niyîmîñî imónîñîpî wímeaníá menîni. Wikí Gorîxo ámá ayo wónariñîpî anîñî wikwîmoníárîni.” urîñîniğîni.

4

Jisaso tîni Samariayî apîxî wí tîni xwíyíá rîniğî nânîrîni.

¹⁻³ Parisiowa aríá re wigíawixîni, “Jisaso wiepîsarîñîyî imîxîrî wayî umeairî yarîná oyáyî wayî umeaiarîñî Jonoyá wiepîsarîñîyo rîxa wiárî múroarîñoî.” aríá e wíagíá aiwî Jisaso xewanîño ámayo wayî umeaiarîñagi maríái, sa xegí wiepîsarîñowa wayî umeaiarîñagíá nânî Parisiowa aríá e wigíawixîni. Ámîná Jisaso Parisiowa aríá e wííá enagi nânî nîjîá nimónîrî ámî Garîri pîropenîsîyo nânî umînîrî nânî Judia pîropenîsîyo pîni nîwiárîmî nuri

⁴ “Aga Samariayî anî tîñîmanî oumîni.” nîyaiwîmo imanî nuríá

⁵ Samariayť aňť bť xegť yoť Saikaiť rĩnĩňťpĩ —Aňť apĩ xwťá eňĩná Jekopo xewaxo Josepomĩ winťpĩ tťňť e aňwĩ erĩnĩ.

⁶ Mĩnĩňwť Jekopo iniťgť iwinťa nánĩ rĩpĩňťwá erĩnĩ. Aňť apĩ tťe nĩrémómáná sogwť áwĩnĩ e ŋweaňáná aňť éť nánĩ eňť samĩňť uwéagĩ iniťgť nánĩ mĩnĩňwť rĩpĩnĩňťwá tťňť e sá nĩňwearĩ

⁷⁻⁸ wiepĩsarĩňowa aiwá bť yanĩro nánĩ aňť apimĩ nánĩ rĩxa numáná eňáná Samariayť apĩxť wĩ iniťgť iwimĩnĩrĩ barĩňagĩ nĩwĩnĩrĩ re urĩňĩnigĩnĩ, “Iniťgť iwĩťpĩ bť onĩmĩnĩ.” urťagĩ

⁹ í re urĩňĩnigĩnĩ, “Arĩge simónťagĩ joxĩ ‘Iniťgť bť niapeĩ.’ nĩrarĩňĩnĩ? Joxĩ Judayť woxĩrĩnĩ. Nĩnĩ Samariayť apĩxť wĩnĩ eňagĩ nánĩ rĩrarĩňĩnĩ.” —Judayť Samariayť tťnĩ wĩ kumĩxĩnarĩgťá meňagĩ nánĩ í e urťagĩ

¹⁰ Jisaso re urĩňĩnigĩnĩ, “Jĩxĩ Gorĩxo ámayı anťá wiarĩňťpĩ nánĩ nĩťá imónĩrĩ nionĩ ‘Iniťgť bť niapeĩ.’ rĩrťáonĩ nánĩ nĩťá imónĩrĩ nerĩ sĩňwĩrĩyť, jĩxĩ yarĩňť níaná nionĩ iniťgť dĩňť sĩňť sieweapaxť imónĩňť bť siapĩmĩnĩrĩ éarĩnĩ.” urťagĩ

¹¹ í re urĩňĩnigĩnĩ, “Ámĩnáoxĩnĩ, iniťgť ayť ná mťmĩ rťwonĩ. Iniťgť iwĩrĩ nánĩ enĩ mĩmaxĩrĩňagĩ nánĩ iniťgť iwĩrĩ mĩmónĩňĩnĩ. Ayťnánĩ joxĩ iniťgť dĩňť sĩňť eweapaxť imónĩňťpĩ ge iwĩrťĩnĩ?

¹² Joxĩ ‘Negť arťo Jekopomĩ —O mĩnĩňwť rťwá nĩrĩpĩrĩ iniťgť xewanĩňo nĩrĩ xewaxowa nĩro xegť sipĩsipť burťmákaú amĩpĩ nĩro eňorĩnĩ. Omĩ ananĩ wiárť múroňáonĩrĩnĩ.’ rťyaiwinarĩňĩnĩ?” urťagĩ

¹³ Jisaso re urĩňĩnigĩnĩ, “Ámá iniťgť rťwámĩ nťá

giyí giyí níní ámi iniigí nání winayiníáriní.

¹⁴ E nerí aiwí áamá iniigí nioní wíápi nía giyí giyí ámi iniigí nání winayiníá meníní. Ayí rípi náníriní. Iniigí nioní miní wíápi áamá xwioxíyo iniigí simíní meaaríne dání úrúrimí yarínípáníní nimónírí díní niyimíní imónínípi íníná nweapíríá nání wimíxíníáriní.” uríagi

¹⁵ apíxí re uríníniginí, “Ámináoxíní, nííní ámi gwíní yeáyí minípa oenírí iniigí joxí rarínípi niapeí. Iniigí iwimínírí míbípa emíá nání ení niapeí.” uríagi

¹⁶ o re uríníniginí, “Jíxí nurí díxí oxomí níwirímeámí re nání bípiyí.” uríagi

¹⁷ apíxí re uríníniginí, “Oxí mayíníríní.” uríagi Jisaso re uríníniginí, “Jíxí ‘Oxí mayíníríní.’ nírarínípi xíxení níraríníní.

¹⁸ Ayí rípi náníriní. Jíxí oxí wé bí nípiní rímeagíxíriní. Jíxí áamá agwí meáníno díxí oxo meníagi nání xíxení nepa níraríníní.” uríagi

¹⁹ apíxí re uríníniginí, “Ámináoxíní, ‘Joxí e níraríníagi nání wíá rókiamoarígíá woxíríani?’ nimónaríní.” nurírí

²⁰ re uríníniginí, “Eníná negí aríowa Goríxomí yaríní wirowí yayí wirowí yaníro nání díwí rípiní nání bagíáriní. E nerí aiwí Judayíné re rarígíáriní, ‘Wí e maríáí, sa Jerusaremí dáníní yayí níwiríná ayí apání yaríníoi.’ rarígíáriní.” uríagi

²¹ Jisaso re uríníniginí, “Ineyí, píráníní aríá ní. Sía wíyi díwí rípiní dáníraní, Jerusaremí dáníraní, ápo Goríxomí yayí míwipíríá nání parímoníáriní.

22 Seyíné yayí wiarígíto arigéníj ímóníjípí nání majfá ímóníjoi. E nerí aiwí yayí wiaríjwáo arigéníj ímóníjípí nání Judayene nijfáriní. Ayí rípi nániríní. Goríxo áamáyo yeáyí uyimíxemeáminírí yaríjípí gwí Judayene ímóníjwárimí dání yaríj enagí nání o, yayí wiaríjwáo nene nijfáriní.

23 E nírírírí aiwí sfá áamá e nero yayí nífríxínírí wimónaríjípí tíní xíxeni wiarígíáyí ápo Goríxomí xegí kwíyíyo dání yayí wiro xíxeni xfo ímóníjípí nání dínj nímoro yayí wiro wipíríyí ríxa aŋwí e nerí ríxa parímoŋoi. Ayí rípi nániríní. Áamá xfo nání e nero yarígíáyí nioní gí yayí niarígíáyí ímónífríxínírí wimónaríj enagí nání raríjíní.

24 Goríxo kwíyíní enoríní. Ayínání omí yayí wiarígíáyí xegí bí epaxímaní. Sa kwíyíyo dání yayí wiro xíxeni xfo ímóníjípí nání nepa dínj nímoro yayí wiro epaxíriní.” urfagí

25 apíxí re uríjínigíní, “Mesaiao —Áamá Goríxo yeáyí neayimíxemeanfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfoyí raríjwáoríní. O áamá nimónírí bínfápi nání nílní nijfáriní. O nibíríná amípi níní áwanjí nearínfáriní.” urfagí

26 Jisaso re uríjínigíní, “Oyí, jíxí tíní xwíyíá rínarígwí roníríní.” uríjínigíní.

27 E uraríná xegí wiepísaríjowa, aŋj jíapimí nání úfáwa ámi nibíro weníj éfáyí wínígfawixíní. Apíxí wí tíní xwíyíá rínaríjagíi níwíníro ududí nero aiwí wo níwiápínímearí xwíyíá bí re muríjínigíní, “Joxí pí urápímínírí uraríjíní? Pí nání í tíní xwíyíá rínaríjíní?”

muripa éaná

²⁸ apixí xwárfa sixf e nitimí anf jfapimí nání nuri ámayo re uriniginí,

²⁹ “Ámá níni eníná dání néra binápi nipini nání áwanf nirarinomi nurane sinwf owinaneyi. O Kiraiso, ámá yeáyf neayimixemeanfa nání arfowayá xwfa piaxfo dání iwiaronfof rarinwáo menirani?” urémeáaná

³⁰ ayf anfapimí pini niwiárimí Jisasomí sinwf winfe nání ugíawixini.

³¹ Wiepisarinjowa apixí ámayo wirimeáminiri uáná “Nearéwapiyarinjoxini, aiwá bi nei.” urarinagfa aí

³² o re uriniginí, “Aiwá nímí nání soyfne majfapi tfnáonirini.” urfagi

³³ wiepisarinjowa nepa aiwá nání nearariniri re rinigfawixini, “None jfami uáná ámá wo nibiri aiwá nini nání miní rfa winof?” rinarfna

³⁴ Jisaso re uriniginí, “Nioní nrowárenapiño e éwiniginiri wimónarinjipi eri xfo ‘Joxi e éirixini.’ nirinjipi xixeni yáiri nerfnáyf, ayf gf aiwáninjf imónini.

³⁵ Seyfne ewayf xwiyfá rípi miripa yarigfáriní, ‘Emá waú waú sinirini. Ríxa múroáná aiwá mianfwarini.’ miripa yarigfáraní? Seyfne e niro aiwi nioní re seararinini, ‘Niwiápinimearo ominjfo miní miní weninjf emiamópoyi. Aiwá ríxa yóf nerí mipaxf imónini.

³⁶ Agwf aiwá miarinj go go ominjf nerfná xegf éfpi nání nigwf nimeari ayf dinjfi niyiminjf imónipírfá nání ríxa yarini. Aiwá íwfá urarino tfni miarino tfni nawíni niwaúni yayf episi nání

e yarini.

³⁷ Xwiýá seyíné re rarigápi, ‘Wo iwá uriri wo miri yarigáriní.’ rarigápi, ayí nioní rirápi tñi xixeni rinini.

³⁸ Nioní gí seaiepisariháoyíné, aiwá soyíné iwá murigápi mipíri nání searowárináriní. Soyíné aiwá wa iwá urigápi nimiróna awa aníñ miní egápi miaríño.” uríñiginí.

³⁹ Samariayí, aní jáapimí dáníyí apíxi áwaní re uríagi “Ámáo niini enína dání néra bíhapi nipini nání áwaní niriño.” urí enagi nání obaxí o nání díní níwíkwíro nání

⁴⁰ níbíro níwímearóna nene tñi onweaneyiníro yaríñ wíagá o sá wíyaú e weníginí.

⁴¹ Ámá obaxí wíni wíni ení xwiýá o raríñpi ará níwiro nání díní níwíkwíro

⁴² apíximi re nura ugáwixini, “Jíxi nearípi ará níwirane nánini omí díní níwíkwíroaríñwini. Newaníjene ení o xwiýá raríñagi ará níwirane ríxa níjía nimóniri re yaiwiaríñwini, ‘Ámá níyoní yeáyí uyimíxemeámániri bíñoráni?’ yaiwiaríñwini.” uríagáwixini.

Gapímaní woyá niaíwomí naní imíxíñí nánirini.

⁴³ Sá wíyaú wení aní apimí píni níwiárimí Gariri píropenisíyo nání uníginí.

⁴⁴ Jisaso xewaníño re ríño enagi nání, “Wá rókiamoaríñ gomi ámá xegí aní e dáníyí wé íkwianwíyo unwírarígáraní? Oweoi.” ríño enagi nání ámi Gariri píropenisíyo nání uníginí.

⁴⁵ Ayínání Gariri píropenisíyo rémóáná Gariri ñweáyí ení aiwá sáa Anínajo Múroagíyi nání Jerusaremíyo nání nìyiro nìñwearóná amípí xío yaríñpí wíñgíá enagí nání wígí aníyo rémóáná umímíñgíawixíní.

⁴⁶ Jisaso Gariri píropenisíyo aní Kenai rínñe —E xámí aga inígí aí wainí imíxíñ eríní. E nírémorí ñweanáná gapímaní wo xegí íwo símíxí nerí aní yoí Kapaneamíyo ñweanáná

⁴⁷ xano aríá re wíññíní, “Jisaso Judia píropenisíyo píní nìwíarímí nìbírí Gariri píropenisí tìyómíní rémónapíñoi.” raríñagíá aríá e nìwirí Jisaso tñí e nání nìyapírí xegí niaíwo ríxa nìpémíní anwí ayo enagí nání o nìweapírí gí íwomí naní oímíxíní yaríñ wíagí

⁴⁸ Jisaso re uríññíní, “Seyíné nioní emímí mepa erí amípí ayá ríwamónípaxí mepa erí yaríñagí nínanírínáyí, wí dñí nìkwíropíríméoi.” uríagí

⁴⁹ gapímano re uríññíní, “Ámínáoxíní, gí íwo penígní joxí aníñí weapeí.” uríagí

⁵⁰ Jisaso re uríññíní, “Díxí aní uí. Díxí íwo sñí uníñoi.” uríagí o xwíyíá Jisaso uríñpí “Neparíní.” nìyaiwirí dñí nìkwírorí xegí aní e nání nurí nurí

⁵¹ óf e sá weño wíápi tñí síní ófyo waríná xegí xínáíwáníñ nímóníro omíñ wíiarígíáwa óf e órórí níníro re urígíawixíní, “Díxí íwo ríxa sñí úíñíní.” uríagíá

⁵² o yaríñ re wíññíní, “Gíná naní imóníñíní?” uríagí awa re urígíawixíní, “Agíná 1:00 p.m. imónáná wará ríá píñ píní

wiáríiniginí.” uríagíá

⁵³ xano re yaiwiñiniginí, “Agíná Jisaso ‘Díxí íwo síñí uníñoí.’ nírfíná símíxí píní wiáríárfaní?” níyáiwirí xíomí díñí níwíkwírorí xegí íwíaxé ení díñí wíkwírogíawixíní.

⁵⁴ Jisaso Judia píropenisíyo píní níwiárimí ámí Gariri píropenisíyo nemeírná emímí ámí bí apí eníiniginí.

5

Síkwí ikí ení womí naní imíxíñí nániríní.

¹ Jisaso e nemo níñweanísáná Judayí wigí yarígíápa Goríxo nání díñí moaníro aíwá Jerusaremiyo imíxaríná o e nání níyoarí níré mómáná

² —Jerusaremiyo ákíñá íwí wíyi Sipísipíyí ríníñíyí tñí e ipí wá Xibírúyí píné tñí xegí yof Betesaidá ríníñíwá e ríwoníwáriní. Mídímídání ríwíyí nání aní wíámíó wé wú míríníñeríní.

³ Aní wíámíó wé bí apí míríníñe ámá símíxí yarígíáyí tñí síñwí supárigíáyí tñí síkwí ikí egíáyí tñí síkwí wé kíriní egíáyí tñí ayí obaxí e níñwearo [inígí yaromí éípí síñwí owínaneyínirí ñweaarígíeríní.

⁴ Wáiní wáiná anínají Goríxoyá wo níwerí ipíwámí yaromí méáná ámá símíxí tígíáyí go go xámí páwíáná xegí wará naní imónariní enagí nání ñweaarígíeríní.]

⁵ Jisaso e níré morí ámá e ñweaarígíáyí wo —O xegí símíxípi yaríná xwíogwí 38 múronoríní.

6 O e wenagi sɨŋwɛ nɨwɨnɨrɨ “Sɨmɨxɛ enɨnɔ dɔnɨ nɛra bɨŋorɛanɨ?” nɨyaiwirɨ nɨjɛ́a e nimónɨrɨ nánɨ re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Joxɨ ‘Nanɛ́ oimónɨmɨnɨ.’ rɨsɨmónarɨnɨ?” urɛ́agi

7 sɨmɨxo re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Ámá roxɨnɨ, ipíwá yaromí éáná ámá ipíyo nɨnɨmearɨ nɨwárɨpɨrɨ nánɨ mayonɨrɨnɨ. Nɨwanɨŋonɨ nɨwiápɨnɨmeámɨ nurɨ páwɨmɨnɨrɨ yarɨ́nɔ ámá wa xámɨ páwɨarɨgɨ́arɨnɨ.” urɛ́agi

8 Jisaso re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Nɨwiápɨnɨmearɨ dɨxɛ íkwɨanɨwɛ nɨxoperɨ nɨmeámɨ uɨ.” uráná re enɨnɨgɨnɨ.

9 Nanɛ́ nimónɨrɨ xegɛ́ íkwɨanɨwɛ nɨmeámɨ anɛ́ urɨnɨgɨnɨ.

Sɛ́á ayɨ Sabarɛ́a ayimɨrɨnɨ.

10 Ayɨnánɨ Judayɛ́ ámináowa nanɛ́ imónɨfomɨ re urɨgɨ́awɨxɨnɨ, “Sabarɛ́ayimɨ enagi nánɨ dɨxɛ́ íkwɨanɨwɛ xe nɨmeámɨ ounɨrɨ sɨŋwɛ ranɨpaxɛ́ mimónɨŋwɨnɨ. Nɨwɛ́arɨnɨ.” urɛ́agɛ́a aɨ

11 o re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Ámá nionɨ nanɛ́ nimɨxɛ́o, o ‘Dɨxɛ́ íkwɨanɨwɛ nɨmeámɨ uɨ.’ nɨrɛ́agi nɨmeámɨ warɨŋɨnɨ.” urɛ́agi

12 awa yarɨŋɛ́ re wigɨ́awɨxɨnɨ, “ ‘Dɨxɛ́ íkwɨanɨwɛ nɨmeámɨ uɨ.’ go rɨrɨŋoɨ?” yarɨŋɛ́ e wɨagɛ́a aɨ

13 ámá o xɛ́omɨ nanɛ́ wimɨxɛ́o nánɨ nɨjɛ́a mimónɨpa nerɨ nánɨ áwanɛ́ urɨpaxɛ́ mimónɨŋɨnɨgɨnɨ. Ayɛ́ rɨpɨ nánɨrɨnɨ. Jisaso ámá e epɨroyɛ́ egɛ́ayo áwɨnɨmɨ dakwɨagi nánɨrɨnɨ.

14 E nemáná enáná Jisaso ámá o anɛ́ rɨdɨyowá yarɨgɨ́iwámɨ ronagi nɨwɨnɨrɨ re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Arɛ́a nɨ. Sɨmɨxɛ́ joxɨ yarɨŋɨ́pɨ rɨxa nanɛ́ imónɨnɨgɨnɨ. ‘Xámɨ sɨ́pɨmɨ ámɨ bɨ wɨárɛ́

múróniṇṇiṇi siniginiṇi nani íwí ámi mepa éirixini. rirariṇiṇi.” urána

¹⁵ o nuri Judayí ámináowami Jisaso nani re uriṇiṇiginiṇi, “Naní nimixfo, ayí oriṇiṇi.” urfagi nani

¹⁶ Jisaso Sabaríayo omi naní wimixí enagi nani awa “Ririxiniṇi wikárfwaniginiṇi.” niyaiwiro iwamfo e wianiro egfawixiniṇi.

¹⁷ E wianiro éagfa aiwi Jisaso re uriṇiṇiginiṇi, “Amipí gí ápo bi pini miwiárf aniṇí miní nera biṇiṇiṇi nioni eni axipi e nerí amáyo arirá wiariniṇiṇi.” urfagi nani

¹⁸ Judayí ámináowa rixa mekaxí nimeró “Omi pikíwaniginiṇi.” rinigfawixiniṇi. O “Sabaríayo ṇwárfiniṇi.” rininiṇiṇi niwialkiri éyí naniṇi marfáí, xewaniṇo Gorixo nani “Gí áporiniṇi.” nirirfána ayí reniṇí ríyí, “Nioni Gorixo tini xixeni imóniṇiṇi.” éniṇí ríyí nani eni e rinigfawixiniṇi.

“Ápo amipí íaniṇí niepíxfniasiniṇiṇi.” uriṇí naniṇiṇi.

¹⁹ Ayinani Jisaso niwiápinimeari “Xaminiṇi bi osemiṇiṇi.” nuriṇi xewaniṇo nani re uriṇiṇiginiṇi, “Aga nepa searariṇiṇi. Xewaxo xegí diṇíyo dani amipí wí epaxí meniniṇi. Xano yariṇiṇipimi siṇwí niwiniṇiṇi apini yariṇiṇiṇi. Pí pí xano yariṇiṇiṇi xewaxo eni axipi e yariṇiṇiṇi.

²⁰ Ayí rípi nani searariṇiṇi. Xano xewaxomi diṇí síxí nuyirí amipí xfo yariṇiṇiṇi síwá wiariniṇiṇi. Soyíné ududí epírfá nani emimí xewaxo agwi yariṇiṇipimi seáyí e imóniṇí bi éwiniṇiṇiṇi wiepísinfárfiniṇi.

21 Xano áamá piyáyo ámi siñf nimixiri diñf sixf umímoariñfpa xewaxo eni xfo xegf diñfyo dani áamá xfo wimónariñfyo anani diñf sixf umímoariñfriñi.

22 Ripi eni xano áamá womi xwiýá umearariñfmani. Xewaxo áamá niyoní xwiýá mearíwiniñiniri wiñf enagi nani oni xwiýá mearariñfriñi.

23 Áamá nñni xanomi wé ikwianwíyo unwirárarigfápa xewaxomi eni axípi e éfrixiniri áamá niyoní xwiýá mearíwiniñiniri miní wiñfriñi. Áamá xewaxomi wé ikwianwíyo munwiráripa yarigfáyf xano, urowárenapiñomi eni wé ikwianwíyo munwirárarigfáriñi.” nuriri

24 re uriñinigiñi, “Aga nepa searariñiñi. Áamá xwiýá nioni rariñapi arfá niro nioni nirowárenapiñomi diñf wíkwíro e éfá giýf giýf ríxa diñf niyimíñf imóniñfpi tígáyfriñi. Wí xwiýá mearíniptífa nani mimóniño. Siní óf pearigfáyimíni mívaríño. Diñf niyimíñf imóniñf iníná ñweapírfáyimíni waríño.” nuriri

25 re uriñinigiñi, “Aga nepa searariñiñi. Sfá áamá piyíñf imónigfáyf manf Goríxomi xewaxoyá arfá niwiro xídiptífi ríxa anwi e nerí ríxa parímoní. Áamá arfá niwiro xixeni éfáyf diñf niyimíñf imóniñfpi iníná ñweapírfá nani meapíráo.

26 Ayf ripi naniñi. Xano diñf niyimíñf imóniñfpi mfkf tñño nimóniri áamá xfo wimónariñfyo wiaríñfpa xewaxo eni diñf niyimíñf imóniñfpi mfkf tñño oimóniri wiñfriñi.

27 Ripi eni xewaxo áamá imóniño enagi nani

anani áamá niyoní mí ómómiximí winífa nání ení imóníwiniginí íání wíepíxíniasinítríní.

²⁸ Nioní searíapí nání díní ududí míseainípaní. Ayí ripí nání seararíní. Sía áamá xwáripáyo wegíá níniyí xewaxoyá maní ráná aríá níwiro wiápínimeapíráyi anwí e nimóga barínagi nání seararíní.

²⁹ Aríá níwiro xwáripáyo dání níwiápínimearóná naní yarígíáyí díní niyímíní imónínípi íníná píráníní nweapírá nání mearo sipí yarígíáyí xwíyíá meáríníro epíráríní.

³⁰ Níwanínóní gí díníyo dání amípí wí epaxí mimóníní. Ápomí aríá wiarínápi tíní xíxeni áamáyo xwíyíá umeararínáríní. Nioní gí nimónarínípi mífídípa nerí nírowárenapíno wimónarínípi níxídíri nání áamáyo xwíyíá numearírná xíxeni ayo umeararínáríní.” uríniginí.

Jisaso nání áwaní rígíá nániríní.

³¹ Ámí re uríniginí, “Soyíné díní re níai-wiarínagíá aiwí, ‘Xewanínó nání áwaní nearáná “Neparíní.” wíaiwipaxí meníní.’ níaiwiarínagíá aiwí

³² ámí wo nioní nání áwaní seararínítríní. Nioní nání nísearírná ‘Ayí neparíní.’ yai-wipaxítríní.” nurí

³³ re uríniginí, “Xámí segí wamí wayí neameainí Jono tínímíní uowáraná o nioní nání áwaní nísearírná nepaxíní imónínípi tíní xíxeni searíniginí.

³⁴ Soyíné re níseaimónaríní, ‘Xewanínó nání áwaní rínarínípi aga áamá wí rarígíápimi dání

sopiñf ononiri rariñi.’ ri-seaimónariñi? Oweoi, seyíné Gorixo yeáyf seayimixemeanfa nánf wayf neameaiñf Jono nionf nánf seariñfpf mññf nirorí searariñiñf.

³⁵ O uyíwí ápiáwí wearíñfpáníñf nerí ámayo wíá ókímíxaríná soyíné xegí xwíyíá uyíwí wíáníñf imóníñjáná yayf axínánf egíawixiñf.

³⁶ O nionf nánf áwanf niseariñagi aiwí nionf nánf áwanfñíñf seariñpaxí imóníñf bñ omí seáyf e wimóniñf. Emímí amípí gí ápo e epaxí imóníwíñgíñfñf niapíñfpf nánf rariñiñf. Nionf emímí niseairíná apí nionf nánf áwanf réníñf searariñfñf, ‘Xegí xano urowárenapiñoríñf.’ éñíñf searariñfñf.

³⁷ Gí ápo, nionf nrowárenapiñño ení nionf nánf ríxa áwanf seariñfñf. Omí soyíné arfá bñ wiro xfo imóníñfpf siñwí bñ wíñiro megíaríñf.

³⁸ Xwíyíá xfo seariñfyf segí xwioxíyo mñweníñf. Ayínánf áamá o nrowárenapiññonf dññf mññkwíronoi.

³⁹ Soyíné dññf niyímiñf imóníñfpf meáwanígníñro Gorixoyá Bñkwíyo íá roro paríro yarígníñf. Ríwamíñf ayo nñrññf eáníñfpf nionf nánf áwanf rñññagi aí

⁴⁰ soyíné dññf niyímiñf imóníñfpf tígníyí imónípñfá nánf nionf tñámñf mñbñpaxí seaimónariñf.” nuríñf

⁴¹ re uríññíñf, “Nionf áamá weyf níméñríññfñf bññáonf menñagi aiwí

⁴² nionf soyíné nánf nññfñf. Soyíné Goríxomí dññf siñf uyarígníyíñfñf.

⁴³ Nionf gí dññfño dánf bññáonímaní. Gí

ápo nínirípearí nírowárénapiñoní aiwí soyíné mìnímíminaríñoí. Ámá wo xóo xegí dñíyo dání bánáyí, ananí numímínipaxoyíneríní.

⁴⁴ Soyíné ámá weyí oneamépoyínirí ero Gorixo —Oní ñwíá imóniñoríní. O weyí oneamenirí xóo wimónaríñípi mǎxíðípa ero yarígíoyíné, soyíné síní e neróná aríge nero dñí níkwíropíráoi? Oweoi!” nurírí

⁴⁵ re uríñínigíní, “Nioní nání re míniaiwipa époyí, ‘Xanoyá síñwíyo dání nene xwíyíá neaxekwímoníáríní.’ míniaiwipa époyí. Ámá seyíné seaxekwímoníó, ayí Mosesoríní. Soyíné omí dñí níwikwímóá nuro re yaiwiarígíáríní, ‘O arírá neainíáríní.’ yaiwiarígíáríní.

⁴⁶ Amípi Moseso nírirí eanípi dñí níkwírooro síñwíríyí, nioní nání nírirí eaní enagí nání nioní ení dñí níkwíroaníro egíáríní.

⁴⁷ E nerí aí xóo nírirí eanípi nání dñí mǎkwíropa yarígíoyíné, soyíné aríge nero xwíyíá nioníyápi ení dñí íkwíropíráoi? Oweoi wí e epaxí meníní.” uríñínigíní.

6

Jisaso oxí 5,000 awí eánigíáyo aiwá mìní winí nániríní.

¹ Jisaso e nurárimo neméísáná ipí Garirí ríníñíwámí —Ipí awá xegí yoí ámi bí Taibiriasíyí ríníñíwáríní. Awámí jíaríwámí dání nání nurí ñweañáná

² ámá obaxí emímí xóo símíxí yarígíáyo wiaríñípi síñwí níwíga nuro nání epíroyí nero omí númí uxídaríná

3-4 sía Judayí aiwá Anínajo Neamúroagoi riniñiyi nání imixipíri ríxa anwi e imónináná Jisaso dífwiyo nání niyiri xegí wiepísariñowa tñi e éf niñwearo

5-6 Jisaso siñwí aníyí winiñiniginí. Ámá aga ayá wí epíroyí nero xfo títáminí bimiariñagía niwiniñi xfo enípi nání niñfá nimóniri aiwi re yaiwiniñiní, “Gí wiepísariñá Piripo nepa ení neániri diñí ría níkwíroni? Iwamíto owíwapiyiminí.” niyaiwiri re uriñiniginí, “Ámá tiyí aiwá niñpíri nání ge bí nerí wianfwiní?” uríagi

7 Piripo re uriñiniginí, “None aiwá óf iníñf 200 tñi bí nerane yaní niwiranénáyí, ámá re epíroyí egíáyí aga obaxí imóninagía nání woni woni bí onimiápi aí meapaxí imóninimeniñoi.” uríagi

8 wiepísariñiyí wo —O Saimoní Pitaomí xogwáo Adíruoyí riniñorini. O re uriñiniginí,

9 “Íwí woyá bisíkerfá pírawá barí tñi imixiniñf wé wú tñi peyí orá biaú tñi nenagi aiwi ámá obaxí epíroyí egíá tíyo yaní wipaxí rimónini? Oweoi!” uríagi

10 Jisaso ará xwapí ene nání wiepísariñowami re uriñiniginí, “Ámá nñi éf onweápayiniñi urípoi.” uríagi wiepísariñowa Jisaso urítpa éaná oxí nñi éf ñweañáná fá rófáyí 5,000 imóniniginí.

11 Jisaso ámá nñi éf ñweáagía niwiniñi bisíkerfá pírawá barí tñi imixiniñipi nimeari Gorixomí yayí niwimáná ámá e éf ñweagíayo yaní nimeri niwia uniñiniginí. Peyí orápiáú ení nimeari axípi neríná wigí onaneyiniro

wimónariḡpṡ tṡnṡ xṡxeni nṡwia uḡniginiṡ.

¹² Rṡxa apáni nṡnṡro agwṡ ímṡ uyíagṡ nṡwṡnṡrṡ wiepṡsariḡowamṡ re urṡḡniginiṡ, “Wí xwṡrṡá mikṡxepa oépoyinṡrṡ nṡnṡro tṡápia awí eaamépoyṡ.” urṡagṡ

¹³ awa bisṡkerṡá pṡrawá barí tṡnṡ imṡxinṡḡ wé wú apṡ ámayṡ nṡnṡro tṡápia awí neaemero soxṡ ṡá xwé wé wúkaú sṡkwṡ waúmṡ aumaúmṡ nero magwṡ miárḡḡawixiniṡ.

¹⁴ Ámayṡ emṡmṡ Jisaso wíwapṡyíṡpṡ siḡwṡ nṡwṡnṡro nánṡ re rṡḡḡawixiniṡ, “Nepariniṡ. Wṡá rókiamoariḡ xwṡá tṡyo bṡnṡo oriṡnṡ.” rṡnariḡagṡa

¹⁵ Jisaso xṡomṡ mṡxṡ ináyṡ imṡxpṡrṡ nánṡ mṡwimónariḡagṡ aṡ ayṡ “ṡá nuxerane mṡxṡ ináyo oimṡxaneyṡ.” yaiwiarṡḡagṡa dṡḡṡ adadṡ nṡwirṡ niḡṡá nimónṡrṡ nánṡ ayo e nṡwárṡmṡ xegṡpṡ dṡwṡ mṡḡṡyo nánṡ yṡḡniginiṡ.

Jisaso ipí Gaririyo xwṡrṡḡwṡ nosaxa uḡṡ nánṡrṡnṡ.

¹⁶ Sṡápṡ tṡnṡ xegṡ wiepṡsariḡowa ipṡ imanḡ e nánṡ nṡwero

¹⁷ ewéyo nṡpṡxemoánṡro Kapaneamṡ nánṡ oriwámṡ dánṡ xemoanṡro nánṡ nṡmeámṡ nuro rṡxa sṡá yinṡḡaná Jisaso awamṡ sṡnṡ mṡwímeámṡ enṡaná re enṡniginiṡ.

¹⁸ Rṡwṡpṡ xwé erṡ ipṡ imeamṡkwṡ erṡ yarṡná

¹⁹ wiepṡsariḡowa ewéyo nṡreaxa nuro sṡnṡ ipṡyo áwṡnṡ e kiromita wé wúranṡ, wé wṡúmṡ dánḡ woranṡ, núṡasáná wenṡḡṡ éṡáyṡ wṡḡḡawixiniṡ. Jisaso ewé tṡámṡnṡ ipṡyo xwṡrṡḡwṡ nosaxa barṡḡagṡ wṡḡḡawixiniṡ. Siḡwṡ e nṡwṡnṡro éṡ yarṡḡagṡa aṡ

²⁰ o re urɪɲɪnigɪnɪ, “Ananɪre. Nionɪrɪnɪ. Wáyɪ mepanɪ.” urɪagɪ

²¹ awa omɪ rɪxa “Re xemónapeɪ.” uranɪro yarɪná re enɪnigɪnɪ. Rɪxa ipíyo jɪarɪwámɪnɪ anɪ wɪgɪ dɪɲɪ nɪyaiwiro warɪgɪe iwiékɪnɪmeagɪawixɪnɪ.

Ámáɪ Jisaso nánɪ pɪá egɪá nánɪrɪnɪ.

²² Ámá orɪwámɪ dánɪ bɪsɪkerɪá nɛ sá wegɪáyɪ wɪáɪpɪ tɪnɪ nɪwɪáɪpɪnɪmearo re yaiwigɪawixɪnɪ, “Agíná ewé ámɪ wí re mɪwé ná bánɪ wenagɪ wɪnɪwanigɪnɪ. Nene sɪɲwɪ wɪnɪɲáná Jisaso xegɪ wiepɪsarɪɲowa tɪnɪ ewépámɪ mɪpɪxemoánarɪɲagɪa nɪwɪnɪrane wiepɪsarɪɲowanɪ nɪpɪxemoánɪro warɪɲagɪa wɪnowárɪwanigɪnɪ.” yaiwiarɪná

²³ ewé wí anɪ yoɪ Taɪbiriasɪ dánɪ bɪsɪkerɪá Ámɪnáo xegɪ xanomɪ yayɪ nɪwɪrɪ wɪagɪ nɛ nánɪ báná

²⁴ ámá e epɪroyɪ egɪáyɪ Jisaso sɪnɪ wɪgɪ tɛ mɪɲweanagɪ wɪnɪro wiepɪsarɪɲowa enɪ mɪɲweanagɪa wɪnɪro nerɪ nánɪ ewé bɪáyo nɪpɪxemoánɪro Jisaso nánɪ Kapaneamɪyo pɪá yanɪro ugɪawixɪnɪ.

“Nionɪ aɪwá anɪnamɪ dánɪɲɪɪɪ imónɪɲáonɪrɪnɪ.” urɪɲɪ nánɪrɪnɪ.

²⁵ Ayɪ ipíyo jɪarɪwámɪnɪ Jisaso Kapaneamɪyo ɲweanáná nɪwɪmearo re urɪgɪawixɪnɪ, “Nearéwapɪyarɪɲoxɪnɪ, joxɪ re nánɪ gíná bɪoxɪnɪ?” urɪagɪa

²⁶ Jisaso re urɪɲɪnigɪnɪ, “Aga nepa seararɪɲɪnɪ. Seyɪné emɪmɪ nionɪ seaɪwapɪyɪáɪpɪ sɪɲwɪ

nîwînróná sîwánîñî nîseairî seaíwapîyimînrî éápi nánî nîjîá nimónîro nánî nionî nánî pîá rîyarîñoi? Oweoi, seyîné bisîkerîá nînróná agwî ímî seayîî enagî nánî nionî nánî pîá yarîñoi.” nurîrî

²⁷ ewayî xwîyîá re urîñîñigîñî, “Aiwá piyî pénarîñîpi meañîro nánî mepa nero aiwá nînrîñîpîmî dánî dîñî nîyîmîñî imónîpaxîpi meañîro nánî éfrîxîñî. Aiwá apî áamá imónîñáonî ananî seaipîpaxîrîñî. Ápo Gorîxo ‘Mîmîwiároarîñorîñî?’ nîniaiwîrî xîo e éwîñîñîrî nîrîpeañonî aiwá apî ananî seaipîpaxîrîñî.” urîagî

²⁸ ayî re urîgîawîxîñî, “Nene pí nerîná Gorîxo áamá e oépoyînrî wimónarîñîpi yanîwîñî?” urîagîá

²⁹ Jisaso re urîñîñigîñî, “Seyîné rîpi neróná Gorîxo wimónarîñîpi yarîñoi. Áamá xîo nîrowárênapiñonî dîñî nîñîkwîrorónáyî, xîo wimónarîñîpi yarîñoi.” urîagî

³⁰ ayî re urîgîawîxîñî, “Nene sîñwî nîwînrane dîñî rîkwîroanî nánî pí emîmî neaíwapîyîrîñî? Joxî aga píyî erîñî?

³¹ Bîkwîyo xwîyîá re nîrînrî eánîñîpa, ‘O aiwá nîpîrî nánî añînamî dánî wîñîñigîñî.’ nîrînrî eánîñîpa negî arîowa áamá dîñî meañe nemeróná aiwá manáî rîñîñîpi —Aiwá apî Gorîxoyá dîñîyo dánî xegîpi weagîpîrîñî. Arîowa áamá dîñî meañe nemeróná aiwá apî nagîárîñî.” urîagîá

³² Jisaso re urîñîñigîñî, “Nionî aga nepa seararîñîñî. Aiwá enîná añînamî dánî seaipîño, ayî Mosesomanî. Agwî enî aga aiwá nepaxîñîpi

anínami dáni seaiparínjo, ayí gí áporíni.

³³ Aiwá nepaxínj ápo Goríxo seaiparínjpi, ayí aiwá anínami dáni níweapírí áamá xwíá tíyo ηweagíá dínj níyímiínj tígíáyí imónipíríá nání síxí umímoarínjoríni.” uríagí

³⁴ ayí re urígíawixíni, “Ámínáoxíni, aiwá joxí neararínjpi íníná neaiapíríxíni.” uríagíá

³⁵ Jisaso re uríniginíni, “Aiwá nepaxínj dínj níyímiínj imónipíríápi, ayí nioníríni. Áamá nioní tífámiíní bífá gíyí gíyí ámi agwí wipaxí meníni. Nioní dínj níkwírófá gíyí gíyí ámi íniígí nání bí gwíni yeáyí wipaxí mimóníni.

³⁶ E nísearírí aiwí nioní re searíaniginí, ‘Seyíné emími nioní enápi síηwí nínaníro aiwí ‘Oríani?’ níniawíro dínj míníkwíroarínjo.’ searíaniginí.

³⁷ E nerí aí áamá ápo ‘Díxíríni.’ níniírí níapínjyí níni xíxeni dínj níni kwíroro nioní tífámiíní bípíríáríni. Nioní tífámiíní bíáyí míxí wí umáíni mífámani.

³⁸ Nioní anínami dání níweapíríná nioní gí nímonarínjpi emíánírí weapínáonímani. Nioní nírowárénapiño wimónarínjpi emíánírí níweapírí nání áamá xíoyá dínj tíní nioní tífámiíní bíáyí míxí wí umáíni mífámani.

³⁹ Nioní nírowárénapiño e éwíniginírí wimónarínjpi, ayí rípiríni. Nioní áamá xíó níapínjyí wíyo míyorírípa erí sía yoparíyi imónáná ámi wiápíní meapíríá nání dínj síxí umímorí emíá nání wimónarínjíríni.

⁴⁰ ‘Gí ápo e éwíniginírí wimónarínjpi, ayí rípiríni.’ seararínjini. O áamá xewaxoní

sijwá nínaniro diŋf níkwírófá giyá giyá diŋf niyimíŋfpi tígáiyá imónipírfa nání wimónirí nioní sía yoparíyimi ayá ámi wiápínimeapírfa nání diŋf sixá umímómfa nání wimónirí yariŋírini.” uríŋiniginí.

⁴¹ Judayá xewaníŋo re ríníŋpi nání, “Aiwá aŋínami dání weapíŋfpi, ayá nioniríni.” ríníŋpi nání aníŋúmí niríníro o nání

⁴² re rínígáwixini, “Jisaso ro Josepomí xewaxo menírani? Xaniyaú nání nene majfáraní? O arige nerí ‘Aŋínami dání wepíníŋáoniríni.’ ría raríni?” rínariŋagá

⁴³ Jisaso re uríŋiniginí, “Pí nání aníŋúmí niríníro rínariŋoi?”

⁴⁴ Ámá wo aí xewaníŋoyá diŋfyo dání nioní táfámini bípaxí meníni. Ápo, nírowárénapiŋo xe o táfámini ounirí diŋf ukíkayonánani nioní táfámini bípaxírini. Ayá sía yoparíyimi wiápínimeapírfa nání nioní diŋf sixá umímómfáriní.

⁴⁵ Ríwamíŋf wía rókiamoagfáwa eagfáyo re rínini, ‘Goríxo ámá níyoní wíwapíyínfáriní.’ rínini. Ayínáni ámá ápo wíwapíyaríná arfá wigfá giyá giyá níni nioní táfámini barígáriní.

⁴⁶ Goríxo wíwapíyíŋf aiwí ayá wí Goríxomí sijwá winígá nání mírariŋini. Ná woní Goríxo tíŋf e dání bíŋáoní ápomí sijwá winíŋáriní.

⁴⁷ Aga nepa searariŋini. Nioní diŋf níkwírófá giyá giyá diŋf niyimíŋf íníná ŋweapírfa nání tígáiyáriní.

⁴⁸ Aiwá níniríŋfipimi dání diŋf niyimíŋf imónipaxípi, ayá nioniríni.

⁴⁹ Eníná segí seáríawéyí áamá díní meañe nemeróná aiwá manáí rínínípi níníro aiwí níníweagíasáná pegíawixíní.

⁵⁰ Aiwá anɨnamɨ dání weapiɨɨ rɨpɨ xegɨ bixini.
Ámá nɨnɨrɨnáyɨ, nɨpepɨrɨámani.

⁵¹ Aiwá diñf n̄iyim̄ñf imónip̄r̄i nán̄i an̄nam̄i d̄an̄i weap̄ñp̄i, ayf n̄ion̄ir̄in̄i. Ámá giyf giyf aiwá r̄ip̄i n̄in̄ir̄ínayf, an̄ñf íníná ñweap̄r̄f̄ar̄in̄i. Aiwá ámá xw̄fá r̄ir̄im̄i ñweagfá n̄ñn̄i diñf n̄iyim̄ñf t̄fḡáyf n̄imón̄ro íníná ñweap̄r̄f̄a nán̄i m̄ñn̄i wimf̄ápi, ayf ḡf waráp̄ir̄in̄i.” ur̄ññin̄igin̄i.

⁵² Juday† wig†p† xwi†y†á x†m†x†m† nin†ro re r†nar†ñag†á, “Ámá ro ar†ge ner† x†oy†á wará nan†w†á nán† ne†ap†n†ár†ani?” r†nar†ñag†á

⁵³ Jisasó re uriniginin, “Aga nepa seararinin. Seyné áamá imonināoniyá warápi minipa ero ragipi minipa ero nerónáyí, diní niyiminí imoninipi tígáyiné meniní.

⁵⁴ Gí wará niro gí ragí niro éfá giyí giyí dñí niyimñí imónñípi tǵáy enagá nání sá yoparíyimi owiápñimeápoyiniri dñí sixí umímómárñi.

⁵⁵ Gʻ wará rɪpɪ aɪwá nepaxɪŋɪ imónɪrɪ gʻ ragɪpɪ
iniŋgʻ nepaxɪŋɪ imónɪrɪ enagɪ nánɪ seararɪŋɪnɪ.

⁵⁶ Ámá gɛ wará nɪɾɪ ragɛ nɪɾɪ éɛ go go nionɪ tɪnɪ
nɪkumɪxɪnɪrai nawínɪ imónɪŋwiɪ. Nionɪ enɪ xɔ
tɪnɪ nɪkumɪxɪnɪrai nawínɪ imónɪŋwiɪ.

57 Ápo, diŋɛ niyɛmɛŋɛpi mɛkɛ tɛŋo
nirowárenapiŋɛrɛni. Ápo e eŋɛ eŋagi náni nioni
eni diŋɛ niyɛmɛŋɛpi mɛkɛ tɛŋáoni imóniŋɛni.
Ayínáni go go nɛbirɛ nioni nininirɛnáyɛ, nioni

eni diñf míkí tñáoni enagi nání xfo eni diñf n̄y+m̄ñf íníná ñweanfa nání tñf wo imón+n̄fár+n̄i.

⁵⁸ Aiwá an̄fnami dání weapiñf r̄ip̄i nání searariñ+n̄i. R̄ip̄i aiwá eníná negí ar̄owa n̄n̄iro n̄ñweagfasáná pegf̄ap̄i yap̄i mimón+n̄i. Go go aiwá r̄ip̄i n̄n̄ir̄fnáyf, diñf íníná ñweanfa nání tñf wo imón+n̄fár+n̄i.” ur̄ñ+nig+n̄i.

⁵⁹ Jisaso rotú an̄f Kapaneamiyo m̄r̄r̄n̄ñiwámí dání nuréwap̄yir̄fná e nura un̄ñ+nig+n̄i.

Xw̄ȳfá diñf ñkw̄róáná diñf n̄y+m̄ñf imón+pax̄f̄i ur̄ñf nán+r̄+n̄i.

⁶⁰ Aȳnání xegí wiep̄sariñf̄yf obaxí am̄p̄i o nuréwap̄yir̄fná nura úf̄p̄i ar̄fá n̄w̄iróná re r̄ḡfawix̄+n̄i, “Xw̄ȳfá o rariñf̄p̄i ududf̄ in̄ñf̄p̄i rariñi. Ámá go x̄ixeni ar̄fá win̄r̄fen̄ñoj̄?” rariñagfá aiwí

⁶¹ Jisaso xegí wiep̄sariñf̄yf obaxí o r̄f̄p̄i nání an̄ñúm̄f ir̄nar̄ñagfá n̄j̄fá nimón+r̄i re ur̄ñ+nig+n̄i, “Xw̄ȳfá ududf̄ seain̄pax̄f̄ sear̄f̄ap̄im̄i dání róreámioar̄ñoj̄? Nion̄i p̄n̄i n̄n̄iwiár̄im̄i up̄r̄i r̄seaimónar̄+n̄i?

⁶² Seȳné ámá imónñáoni xewan̄ñoni weapiñae nání ámi peyar̄ñagi n̄nan̄r̄fnáyf, p̄i wip̄r̄i seaimón+n̄fár̄fani? S̄in̄i p̄n̄i n̄n̄iwiár̄im̄i up̄r̄i nání seaimón+n̄fár̄fani?” nur̄r̄i

⁶³ re ur̄ñ+nig+n̄i, “D̄ñf n̄y+m̄ñf íníná ñweap̄r̄fa nání wiar̄ñf̄p̄i, ayf̄ kw̄yf̄ Gor̄xoyápir̄+n̄i. Ámá yf̄ wigf̄ en̄f eán̄ḡfá t̄n̄i wí e imón+pax̄f̄ men̄+n̄i. Xw̄ȳfá nion̄i sear̄f̄ap̄i ámá diñf ñkw̄ror̄ñf̄p̄im̄i diñf íníná ñweap̄r̄fa nání kw̄yf̄ ewear̄ñf̄p̄r̄+n̄i.

⁶⁴ E nerí aí wiyíné xwíyá nioniyá síní díní míníkwíroarínjoi.” uríníniginí. Jisaso iwamíó dání áamá xíomí díní míwíkwírófáyí nání nijjá imónírí xíó nání míyí uríníó nání ení nijjá imónírí enj oñagí nání e nurírí

⁶⁵ re uríníniginí, “Wiyíné díní míníkwíroarínjagí nání re searíaniginí, ‘Ápo áamá go go nioní tíní e xe ounírí síñwí míwínípa nerínáyí, o nioní tífáminí wí bípaxí meníní.’ searíaniginí.” uríníniginí.

⁶⁶ Xwíyá apí nura úf enjagí nání xegí wiepísaríníyí obaxí omí píní níwíarímí nuro ámí o tíní nawíní bí añf memegíawixíní.

⁶⁷ Ayínání Jisaso xegí wiepísaríní wé wúkaú síkwí waú awamí re uríníniginí, “Soyíné ení ‘Ríxa píní níwíarímí owaneyí.’ ríseaimónaríní?” uríagí

⁶⁸ Saimoní Pitao re uríníniginí, “Ámínáoxíní, none go tífáminí waníwíní? Xwíyá díní níyímíní tínwáone imónaní nání imónínípi joxíní tínjoxíríní.

⁶⁹ None ríxa díní níríkwírorane nijjá re imónínjwíní, ‘Joxí síyíkwí míníní Goríxo rírípeañoxíríani? Yeáyí neayímíxemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroníoyí rarínwáo, ayí joxíríní.’ níyaiwirane nijjá imónínjwíní.” uríagí

⁷⁰ Jisaso re uríníniginí, “Nioní áamá wé wúkaú síkwí waú soyíné mísearípeapa renaniginí? E nerí aí woxí oboxíníní imóníníní.” uríníniginí.

⁷¹ Isíkariotí dání Saimonomí xewaxo Judaso — O wiepísaríní wé wúkaú síkwí waú awa woríní.

O xfo nání miyí urínfo enagi nání e uríniginí.

7

Jisasomi xogwáowa xfomi dínj miwíkwírogá nániríní.

¹ Jisaso e niyárimo néísáná Judayí ámináowa xfomi pikianíro nání mekaxí mearínagáa nijfá nimónirí nání “Judia píropenisíyo oememíní.” miwimóní Gariri píropenisíyo anj emearíná

² aiwá Judayí anj pákí pákí inínjyo niñwearíná imixayarígápi —Aiwá api, ayí eníná íwiáfawé Moseso tíní nemeróná senfá anjyo niñweaxa wagápi nání dínj winíní nání xwiogwí ayí ayo Judayí wigí anjyí píní niwiáfími nuro sfá wé wáfumi dánj wau wo anj pákí pákí inínjyo niñwearo aiwá imixarígápiríní. Aiwá api ríxa anjwí e imónínáná

³ xogwáowa re urígíawixíní, “Díxí wiepísarínj winíyí ení emímí amípi joxí yarínjpi síñwí winípirí nání anj re píní niwiáfími Judia píropenisíyo nání uí.

⁴ Ayí ripí nání rírarínwíní. Ámá wo ámá níní xfo nání nijfá oimónípoynírí niwimónírnáyí, xegí yarínjpi íními yarínjímaní. Emímí joxí yarínjpi nepa nerínáyí, jíwaníñoxí nurí ámá niyíyá síñwíyo dání síwá winírfíní.” urígíawixíní.

⁵ Awa xegí xogwáowa aí dínj miwíkwíropa nero nání e urígíawixíní.

⁶ Jisaso re uríniginí, “Soyíné upíríná ananí gíní gíná upírfa nání imónínagi aiwí nioní umfáíná síní mimóníní.

⁷ Ayí rípi nání seararíḡiní. Ámá xwíá t́yo dání ńnìyí soyíné t́nì śmí t́nì inípxá mimóníḡoí. E nerí aiwí nioní wigí yaríḡápi nání ‘Sípíríní.’ nurírí waropárí wiararíḡagí nání śmí t́nì niaríḡoí.

⁸ Segípi aiwá nene xwiogwí o omí imíxayaríḡwápi nání yoápoyí. Nioní gí umíáíná śnì mimóníḡagí nání wí umíméiní.”

⁹ nurárími Gariri píropeniśyo ḡweanínigíní.

Jisaso aiwá aḡí pákí pákí iníḡyo níḡwearóná imíxaríḡápi nání yoaḡí náníríní.

¹⁰ Jisaso, xexírímeáowa ríxa aiwá api nání yoáámí enáná x́o ení ámayá síḡwíyo dání míyoá yumí ínimí níyirí Jerusaremí nírémorí ḡweanáná

¹¹ Judayí aiwá imíxaríḡe x́o nání ṕá néra nuro “O geríní?” níriga nuro

¹² áamá e epíroyí egíáyí ikeagígwí ayá wí níriga nuro wí “Ámá naḡoríní.” ríro wí “Oweoí, naḡomani. Ámá níyoní dḡí nukínimíxírí xenwími nípemeámí waríḡoríní.” ríro nero aiwí

¹³ Judayí ámináowa nání wáyí nero nání áamá wí o nání áamá śmímaní e dání míríníḡawíxíní.

¹⁴ Jisaso śá aiwá imíxaríḡáyí ríxa áwíní e imóníḡáná aḡí rídíyowá yaríḡíwámí nání nurí nípáwírí ámayo uréwapíyaríná

¹⁵ Judayí ámináowa dḡí ududí níwiníro re ríḡawíxíní, “Aríre nerí níj́á o raríḡípi nímonírí ŕa raríní? Śkurá meḡoyoí.” raríḡagá

16 Jisaso re uriniginini, “Xwiyá nioni searéwapiyarinápi nioni gípimani. Nioni nirowárenapijoyápirini.

17 ‘O wimónarinípi oemini.’ wimónariní gíyí gíyí nioni searéwapiyarinápi nání nijá nimóniri re yaiwipaxirini, ‘Gorixoyá diníyo dání rífa nearéwapiyarini? Xíó xegí diníyo dání rífa nearéwapiyarini?’ niyaiwiri nijá imónipaxirini.

18 Ámá go go xíó xegí diníyo dání nirirínáyí, ámá weyí onímépoyiniri yarinirini. E neri aí ámá níní ámá xíómi urowárenapijomi weyí oumépoyiniri yariño, o aga nepaxinorini. Yadininí yarinorini.

19 Eníná Moseso ñwí ikaxí niriniri eáninípi mîseaiapipa reniginini? E neri aí soyínéyá wo aí ñwí ikaxí eáninípi píraniní xídarinímani. Pí nání soyíné nioni nípikianiño yariñoi?” uríagi

20 ámá e epíroyí egíáyí re urígawixiní, “Imíó xixéroariní roxiní, ámá gíyí rípikianiño yariníagi rariní?” uríagi

21 Jisaso re uriniginini, “Nioni emimí ná bini éagi seyíné sini ududí ikárinariñoi.

22 Moseso ñwí ikaxí ‘Segí niaíwíyo nixirimáná sía wé wíúmí dání waú wo múróáná sía ayimí iyí símí sío wákwiírixini.’ rinirini. E nîseariri aiwí ayí Moseso maríái, negí aríowa siwí api érowiápinígíarini. Ayínání seyíné segí niaíwíyí ñwí ikaxí rininípi nixídrinípimi dání naní oimónipoyiniri Sabaríáyo aiwí iyí símí sío wákwiarígíarini.

23 Seyíné ‘Naní nerane ñwí ikaxí Moseso niriri

eanípi pírf mīwíakipa oyaneýi.’ nīyaiwiro Sabaríayo ení iyí sīmí sío wákwiarígíáríní. Seyíné e yarígíá enagí nání pí nání nioní áamá womí Sabaríayo naní wimíxíápi nání wikí nónaríñoí?

²⁴ Sínwí t́níní nīwínaxídiro mīrīpa époyí. Xío yaríhagípi ení mí nómíxíríná ríírxíní.” uríhínigíní.

Jisaso nání “Kiraisoríani? Woríani?” rinígíá nániríní.

²⁵ Áamá Jerusaremi nweagíáyí wí re nira ugíawixíní, “Áamá ro áamá nīpíkianíro egíó meníraní?

²⁶ Sínwí wínípoi. Áamá níní aríá egíe sínání nīrorí raríhagí aí mebá neamenweagíáwa omí xwíyíá bī muraríñoí. Awa ‘Áamá ro Kiraíso, áamá yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroníoyí raríhwaó, ayí oríani?’ mīyaiwipa rīyaríñoí?

²⁷ E nerí aí ‘Áamá o Kiraíso, áamá aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroníoyí raríhwaóoríani?’ wíaiwipaxí meníní. Ayí rīpi nániríní. Nene xínáí xíomí xíríje nání nījíá imóníhwiní. E nerí aiwí Kiraíso, áamá Goríxo yeáyí neayimíxemeaníá nání uowárenapínífo imóníníáníyí áamá wo ‘E dāgoríní.’ rīpaxí meníní. Ayínání ‘O Kiraisoríani?’ wíaiwipaxí mīmóníhwiní.” raríhagíá

²⁸ Jisaso aní rīdíyowá yarígíiwámí dání nuréwapíyiríná ení t́níní nīrírí re uríhínigíní, “Seyíné nepa nioní nání nījíá ero ‘O e dāgoríní.’ rīpaxí imóníro yarígíáyínéraní? Nioní gí díní

tíni biḡámani. Nepaxiḡ ímóniḡo —O soyíne majforini. O nioni nirowárenapiḡrini.

²⁹ O tíḡ e dani biḡaoni enagi nani o nioni nijjárini. O nioni nirowárenapiḡrini.” uragi nani

³⁰ omi ía xiraniro nero aiwi ía xiripaxína sini mimóniḡagi nani ía bi mixelḡawixini.

³¹ E nerí aí áma e epíroyí egíáyí obaxí wí diḡi niwíkwíro re nira ugíawixini, “Kiraiso, áma yeáyí neayimixemeanía nani aríowayá xwía piaxíyo dani iwiaronfoyi rariḡwáo nimóniríná emimí áma ro yarḡpimi nimúrori eníarani? Oweoi.” riḡawixini.

Jisasomi ía oxirípoyiniri uowárigíá nánirini.

³² Parisiowa áma e epíroyí egíáyí Jisaso nani ikeagíwí e rariḡagía aría niwiro nani awa tíni apaxípaniḡ ímónigíá xwéowa tíni diḡi axípi niwíro Jisasomi ía oxirípoyiniri ridiyowá yarḡíwami awí mearoarigíá wami uowárigía awa nuro o uréwapiyariḡe rémóagía

³³ Jisaso re urḡinigini, “Seyíne tíni re bi onimiápi niḡweámoni gí nirowárenapiḡo tfe nani umíarini.

³⁴ Rixa úaná seyíne nioni nani pía niniro aiwi wí siḡwí nanipíríamani. Seyíne nioni ḡweámíae upaxí wí mimóniḡoi.” uragi

³⁵ Judayí amináowa re rinigíawixini, “O ḡimi nani uminiri rariḡ? Aga ḡimi nani úaná nene o nani pía megínaníwáriní? Negí amáyí Gírikíyí aḡíyo ḡweagíami nani nuri émayo uréwapiyimíániri ría nearariní?

³⁶ Xwiýáá o re ríípi, ‘Seyíné nioni nání pía nñiro aiwí wí sñwí nanípírfámani. Seyíné nioni ñweámíáé upaxí wí mimóniñot.’ ríípi pí nñyaiwiri ría rñot?” rñigíawixini.

Iniígí oyáá tñí nání urñí nánírini.

³⁷ Sía aiwá api imíxarígíáyí yoparíyi —Ayi seáyí e imóniñíyirini. Sía ayi imóniñáná Jisaso éf nñrori ení tñi re rñiniginí, “Ámá iniígí nání gwíñí yeáyí wí gíyí gíyí nioni táfáminí nñbiro iniígí onípoyi.

³⁸ Nioni dñí nñkwírófá gíyí gíyí Bñkwíyo nñriniñí eáníñí rípi tñi xixeni imónipíráfó, ‘Wígí xwioxíyo ná iními dání iniígí dñí nñyíminí imíxaríñípi oyáá tñí pweníáriní.’ nñriniñí eáníñípi tñi xixeni imónipíráfó.” urñiniginí.

³⁹ Jisaso e nñriniñá kwíyí Goríxoyá xíomi dñí wíkwírófáyí meapírfápi nání e urñiniginí. Íná Jisaso sñi añínamí nñpeyiri mikíñipa éiná enagi nání Goríxo sñi xegí kwíyípi ámayo sñíxí mumímopa yagínáriní.

Jisaso nání dñí xixegíni tñi nepayoro rigíá nánírini.

⁴⁰ Ámá e epíroyí egíáyí o e rariñagi aríá nñwiro wí re nñra ugíawixini, “Aga neparini. Ámá ro wía rókiamoagí nene xwayí naníñi ñweañwáorini.” nñra waríná

⁴¹ wí re nñra ugíawixini, “ ‘Ámá ro Goríxo yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xwía piaxíyo dání iwiaroníoyi rariñwáo, Kiraisorini.’ neaimónarini.” nñra waríná wí re nñra ugíawixini, “Gariri píropenísfíyo dñí wo Kiraiso,

ámá aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí raríñwáo imónipaxíraní? Oweoi, e dání wo ámá aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí raríñwáo imónipaxí meníni.

⁴² Bikwíyo re mírínípa rení, ‘Kiraiso, aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí raríñwáo negí aríó Depitoyá íwiárfawé wo imóníníáriní. Aní Betírexemi —Eníná Depito xegí ñweaageríní. Omí e dání xiríníáriní.’ mírínípa rení?” nira nuro nání

⁴³ ámá e epíroyí egíáyí o nání díní xíxegíní tíní nepayoro níríróná

⁴⁴ wí “Ríxa íá oxíraneyí.” níwimónírí aiwí omí íá bí míxírígíawixíní.

Judayí mebáowa Jisasomí díní míwíkwírogíá náníríní.

⁴⁵ Ridíyowá yarígíiwámí awí mearoarígíáwa ámí nuro apaxípáníñí imónígíá xwéowamí tíní Parisiowamí tíní wímeááná awa re urígíawixíní, “Pí nání omí íá míxírí anípáoyíné baríñoi?” uríagíá

⁴⁶ awí mearoarígíáwa re urígíawixíní, “Eníná aiwí ámá o nearéwapíyaríñípa wo mínearéwapíyagíríní.” uríagíá

⁴⁷ Parisiowa ikayíwí nuríro re urígíawixíní, “Soyíné ení ríxa díní níseakínímíxírí xeníwímí níseaipemeámí mupa rení?” nuríro

⁴⁸ re urígíawixíní, “Seamenñweañwáone woraní, Parisione woraní, omí díní bí wíkwíróíraní? Oweoi!

⁴⁹ E nerí aí ámá epíroyí egíá jíayí ñwí ikaxí nírínírí eáníñípi nání píráníñí níjía mimónípa

nero nání Gorixoyá siŋwíyo dání anínipírfa nání ramixárininíyíriní.” uríagfa

⁵⁰ Nikodimaso —O ení Parisi woriní. Xámí áríwiyimí nuri Jisasomí níwímeari yariŋí winoriní. O níwiápínimeari re uriníniginí,

⁵¹ “Negí ɲwí ikaxí nírínirí eániníyo bí rípi ríríniní, ‘Ámá womí xfo rínarinípi arfa mīwipa erí o yariŋípi píraniní nījfa mimónipa erí nemáná ananí xwíyfa umeáripaxíriní.’ ríríniní?” uríagi

⁵² awa ikayíwí re urígíawixiní, “Joxí ení Gariri dání iwoxírfa? Bíkíwíyo píraniní ía rorí pfa merí nerínáyí, joxí re níyaiwirí nījfa imóníríniní, ‘Wífa rókiamoariní wo Gaririyo dání imónarinímaní.’ níyaiwirí nījfa imóníríniní.” urígíawixiní.

Apíxí íwí ininí wími xwíríxí umeagfa nániríniní.

⁵³ Ámá níní wigí aŋí xíxegíníyo umíagfa aiwí

8

¹ Jisaso díwí xegí yoí Oripíyo nání nuri

² sá wenjo wífa móniními ámi níwiápínimeámi níbirí aŋí rídíyowá yarígíiwámi nípáwirí ámá níní xfo táfáminí barinagfa nání o éf nínweámáná uréwapíyaríná re eníniginí.

³ ɲwí ikaxí eáninípi mewegíáwa tfiní Parisiowa tfiní awa apíxí ámá wí íwí inariníagi winímeáfá wími níméra níbīro áwiní e éf nurárárimáná

⁴ omí re urígíawixiní, “Nearéwapíyarínjoxiní, apíxí rí íwí inariníagi winímeáfíriní.

⁵ Apíxí ríniní imóniníyí nání ɲwí ikaxí Moseso níríní eanípimi dání re ríniní, ‘Síná tfiní iwaní

nearo pikírîxîni.' rîniŋagi aí joxî píoi rîrîni?" urîgîawîxîni.

⁶ Rîwéná o Moseso rîŋîpî nîwiaîkîrî xegî bî rîîpîmî dâni xwîyîá uxekwîmoaneyîniro iwamîó nîwîwapîyîro e urîagîa aiwî o ípîpá éf nîŋweámáná xwîáyo webîá tîni rîwamîŋîf nearî

⁷ awa arîkî ámî ámî yarîŋîf wiayarîŋagîa o ámî éf nîrorî re urîŋîniŋîni, "Soyîné woxî goxî íwî bî mîyarîŋoxî xámî ímî sîŋá eaî." nurîmî

⁸ ámî ípîpá éf nîŋwearî xwîáyo rîwamîŋîf eaarîná re enîniŋîni.

⁹ Awa Jisaso e urîagi arîá nîwîro wonî wonî Jisaso tîŋî e pîni nîwiârîmî nuróná ámînáowa xámî numearo nîni rîxa núáná apîxîni xegî xewîni Jisasoyá sîmî e éf ronagi nîwîni

¹⁰ ámî éf nîrorî ímî re urîŋîniŋîni, "Ineyî, ámayîf gîmîniŋîni? Ayî wo xwîyîá mîrîmearîŋîni?" urîagi

¹¹ í re urîŋîniŋîni, "Ámînáoxîni, wo xwîyîá mîniŋîniŋîni." urîagi Jisaso re urîŋîniŋîni, "Nîni enî xwîyîá wî rîmearîmîni. Dîxî aŋî uî. Re dâni ámî íwî bî minîpa éîrîxîni." urîŋîniŋîni.

*"Nîni áamá nânî uyîwîŋîŋîf imónîŋîŋîniŋîni."
urîŋîf nânîŋîni.*

¹² Jisaso ámî re urîŋîniŋîni, "Nîni áamá xwîá tîyo ŋweagîa nîyonî uyîwî wîŋîŋîf wókîmîxarîŋîŋîniŋîni. Áamá nîni nîxîdîáyîf sîá yîniŋîmîni aŋî emepîrîá menîni. Wîá dîŋî nîyîmîŋîf tîgîáyîf imîxîpaxî imónîŋîŋîf wókîmîxîniŋîniŋîni." urîagi nânî

13 Parisiowa re urigíawixini, “Joxi e ríípi jiwanijoxi símeaní míkoxíniní nimóniri áwaní rinarinagí nání ‘Neparini.’ n+yaiwirane aríá seaianiméwini.” uríagí

14 Jisaso re uriniginini, “Nioni aí ni+waninoní nání áwaní rinarinapi, ayí neparini. Ayí rípi nání seararinini. Ge dání ríá biniginiri gími nání umárfaniri imóninípi nání nijíá nimóniri nání seararinini. E nerí aí soyíné nioni bináe nániraní, nioni umíáe nániraní, majíá nimóniro nání niraniní.

15 Soyíné áamá xwíá tíyo dáníyí yarıgíapa sinwí tñini niwinaxídiro rarinagíá aí nioni áamá womí aí sinwí tñini niwinaxídiri xwíyíá numeararinini.

16 Nioni xwíyíá numeariri sinwiriyí, nioni gí diní tñini mepa nerí ápo, nirowárenapinoyá diníyo dání nerí nání nepa xixeni imóninípi tñini umearipaxirini.

17 Segí ɲwí ikaxí eániníyo aí re niriniri eánini, ‘Áamá waú xwíyíá áwaní níríná axípiní nírínáyí, xwíyíá api nepa imónini.’ niriniri eánini.

18 ‘Nioni ni+waninoní nání áwaní seariniri ápo, nirowárenapino ení nioni nání áwaní seariri yarinagí nání soyíné nioni seararinapi nání “Neparini.” yaiwipaxirini.’ ” uríagí

19 awa re urigíawixini, “Dixí ápo ge ɲweani?” uríagíá o re uriniginini, “Soyíné nioni nání nijíá mimónipa ero gí ápo nání nijíá mimónipa ero yariní. Soyíné nioni nání nijíá nimóniro sinwiriyí, gí ápo nání ení nijíá imónanro

éárini.” uriniginini.

²⁰ Aní ridiyowá yarigíwami Gorixo nani nigwí tarigá tñí e dani nuréwapiyiríná xwiýá api urarinagi aiwi omi áá xiripíríná sini mimóninagi nani áá bi mixirigáwixini.

*“Nioni umáé nani soyiné wí upaxí menini.”
uriní nánirini.*

²¹ O ámi re uriniginini, “Nioni pñi niseawiárimi úaná soyiné nioni nani pía nñiro aí segí íwí yarigíapi sini yokwarimí minináná pepíríarini. Nioni umáé soyiné bipaxí wí mimóninoti.” uríagi

²² Judayí ámináowa re nira ugáwixini, “O ‘Nioni umáé soyiné bipaxí mimóninoti.’ ríagi nani xewaniño pikínimñiri nani mñearipa riyarini?” nira waríná

²³ o re uriniginini, “Nioni eramí dñonirini. Soyiné birami dñoyínérini. Soyiné xwáa tíyo dñoyínérini. Nioni xwáa tíyo dñonimaní.

²⁴ Ayínani re searíini, ‘Segí íwí yarigíapi sini yokwarimí minináná pepíríarini.’ searíini. Ayí rípi seararinini. Soyiné dñí nñikwíroro ‘Ayí orini.’ mñiaiwipa nerónáyí, segí íwí yarigíapi sini yokwarimí minináná pepíríarini.” urarinagi

²⁵ awa re urigáwixini, “Goxirini?” uríagáa jisaso re uriniginini, “Nioni iwamóo dani searagáoni onirini.

²⁶ Soyiné yarigíapi nani xwiýá searimearimi nani xwiýá xwapí xirináonirini. Soyiné aráa mñiarinagáa aiwi nioni nñrowárenapiño

nepaxiñorini. Amipí omi aríá wiñápi áamá níní aríá egíe dání rariñáriní.” uríagi aiwi

²⁷ ayí majíá nimóniro “Ápo Goríxo nání ría neararini?” miyaiwiarinagíá nání

²⁸ Jisaso re uriniginini, “Soyíné áamá imóniníáoní íkíáyo niyekwíroáripírí seáyí e nínimíeyoaríná nijíá ‘Ayí orini.’ imónipíríáriní. Nioní gí díní tíní amipí bi yarinámaní. Ápo nírèwapíyinipini rariñáriní.

²⁹ Íníná nioní nírowárenapiño yayí winipaxipini yarinagí nání nioní píní níníwiárimí mínú síní díní níkíakayoní.” uriniginini.

³⁰ Xwiyíá api uraríná áamá obaxí díní wíkwírogíawixini.

Áamá áxenwarí inigíáyí nání uriní nánirini.

³¹ Jisaso Judayí omi díní wíkwírófáyo re uriniginini, “Seyíné gí xwiyíá rariñápi díní íá níxirirónáyí, nioniyá gí seaiepisariná nepaxiníyíné imóninoi.

³² Xwiyíá nepaxiní imóninípi nání nijíá nimóniro e nemáná xwiyíá api díní íá níxiririnípimi dání áxenwarí minigíáyíné imónipíríáriní.” uríagi

³³ wa re urigíawixini, “Negí arío Ebiríamoyá íwiárafawenerini. Eníná dání áamá wayá xináíwanéniní nimónirane omíní miiagwaéne, joxí arige nerí ‘Áxenwarí minigíáyíné imónipíríáriní.’ neararinini?” uríagíá

³⁴ Jisaso re uriniginini, “Aga nepa seararinini. Ámá íwí yariní go go íwí xó yarinípiyá xináinini nimóniri áxenwarí wini.

³⁵ Ámá xináiwánini nimóniro omiñí wiiarigíáyí anini aniwámí xiáwo tñí ñweaarigíámani. E nerí aí xewaxo íníná anini e ñweaariniñí.” nuriri áamá e rówapigíáyí re oyaiwípoyiniri, “ ‘Seyíné xináíwayínénini nimóniro omiñí wiiarigíáyíné yapí imóniño.’ ríá nearariní?” oyaiwípoyiniri ewayí xwiýá apí nuriri

³⁶ re uriniginini, “Ayínáni xewaxoni xináíwayínénini nimóniro omiñí wiiarigíáyíné áxenwarí seaininiñí anipá seaimixiyáná aga áxenwarí minigíáyíñini imónipírfáriní.” nuriri

³⁷ re uriniginini, “Nioní nijíáriní. Seyíné arío Ebiríamoyá íwiárfawéýínérini. E nimóniro aí seyíné gí xwiýápi segí xwioxýo aumaúmí miní enagi nání nioní nipiikianiro nání yariño.

³⁸ Nioní ápo tñí ññwearíná sñwí wininiñapi nání rariníñí. Seyíné ení amípi segí ápo rariníñagi aríá wigíapi yariñíñí.” uriniginini.

“Segí ápo oborini.” uriní nánirini.

³⁹ Awa re urigíawixini, “Negí arío Ebiríamorini.” uríagí Jisaso re uriniginini, “Nepa Ebiríamoyá íwiárfawéýíné enánáyí, xó yagípa epaxíriní.

⁴⁰ E nerí aí nioní xwiýá nepáni Goríxomí aríá winápi searariníñoni nipiikianiro yariño. Soyíné nianiro yariñíñá arío Ebiríamo wí e meniginini.

⁴¹ Ayínáni re searíni, ‘Segí ápo yaríñpi yaríñoi.’ searíni.” uríagi ayí re urígíawixíni, “Negí inókiwa íwí niniro neaxirígíámani. Negí ápo imóniño ná woni Goríxoríni.” uríagía

⁴² Jisaso re uríñiniginí, “Nioni gí dñí tñi biñámani. Goríxo nirowárenapíagi o tñí e pñi niwiárimí biñá enagi nání Goríxo nepa segí ápo enánáyí, soyíné nioni dñí sixí niyipaxíriní.

⁴³ Soyíné nioni xwiyá raráná aría nero aí pí nání niñí mimónipa yaríñoi? Ayí ripí nániríni. ‘Xwiyá aría owianeyí.’ mīseaimónariñagi nání niñí mimónipa yaríñoi.

⁴⁴ Soyíné niaíwí segí ápo oboyáoyíné enagía nání xó wimónariñipa niaíwíyíné ení ‘Axípi oyaneyí.’ seaimónariñíriní. O eníná dání ámayo pikíxwiríó yagoríni. Nepa bi miripaxí imóniño enagi nání pí pí xwiyá níríríná yapíni raríñoríni. O yapí raríño imónirí ámá yapí rarígía niyíyá xanóniñí imónirí enagi nání gíní gíná yapí níríríná sa míkí xó imóniñpi tñi xixeni raríñíriní.

⁴⁵ E nerí aí nioni nepaxiñí imóniñpíni searariñagi nání ‘Neparíni.’ niyaiwiro dñí mīnīkwíroariñoi.

⁴⁶ Soyíné goxi íwí nání xwiyá nimeáripaxíriní? Oweoi, wí xwiyá nimeáripaxímani. E nerí aí nioni nepáni seararíná pí nání ‘Neparíni.’ niyaiwiro dñí mīnīkwíroariñoi?

⁴⁷ Ámá Goríxoyáyí xwiyá xóoyápi aría wiarígíaríni. Soyíné Goríxoyáoyíné mimóniñagía nání xwiyá oyápi aría

mɪniarɪŋoɪ.” urɪŋɪnigɪnɪ.

*“Arɔ Ebɪrɔamo sɪnɪ mɛŋáná nionɪ
ŋweaagárɪnɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.*

⁴⁸ Judayɪ ámináowa omɪ ikayɪwɪ re urɪgɪawixɪnɪ, “None joxɪ re nɪrɪrɪranéná, ‘Ámá sɪpɪ roxiyɪ Samariayɪ woxɪrɪnɪ. Imɔ́ xɪxéroarɪŋɪ roxinɪ.’ nɪrɪrɪranéná xixenɪ mɪrɪrɪpa réwɪnɪ?” urɪagɪa

⁴⁹ Jisaso re urɪŋɪnigɪnɪ, “Nionɪ imɔ́ dɪŋɪ mɪnɪxɪxéroarɪnɪnɪ. Gɪ ápomɪ wé ikwianŋwɪyo uŋwɪrárarɪŋagɪ aí soyɪné wé ikwianŋwɪyo mɪnɪŋwɪrárarɪŋoɪ.

⁵⁰ Nionɪ gɪ dɪŋɪ tɪnɪ seáyɪ e imónɪmɪánɪrɪ mɪyarɪŋagɪ aiwɪ wo nionɪ nánɪ ‘Seáyɪ e oimónɪnɪ.’ niaiwióyɪ soyɪné tɪnɪ nionɪ tɪnɪ neaepayonɔ ŋweanɪ.

⁵¹ Aga nepa seararɪŋɪnɪ. Ámá gɪyɪ gɪyɪ xwiýá nionɪyápɪ nɪxɪdɪrɪnáyɪ, wɪ nɪpepɪrɪámánɪ.” urɪagɪ

⁵² Judayɪ ámináowa re urɪgɪawixɪnɪ, “Joxɪ e rarɪŋagɪ nánɪ rɪxa nɪjɪá re imónɪŋwɪnɪ, ‘Joxɪ imɔ́ xɪxéroarɪŋɪ woxɪnɪ.’ nɪjɪá e imónɪŋwɪnɪ. Arɔ Ebɪrɔamo tɪnɪ wɪá rókiamoagɪáwa tɪnɪ pegɪárɪnɪ. E éagɪa aí joxɪ re rarɪŋɪnɪ, ‘Ámá gɪyɪ gɪyɪ xwiýá nionɪyápɪ nɪxɪdɪrɪnáyɪ, wɪ nɪpepɪrɪámánɪ.’ rarɪŋɪnɪ.

⁵³ ‘Joxɪ negɪ arɔ Ebɪrɔamo penomɪ seáyɪ e mɪwimónɪŋoxɪrɪnɪ.’ neaimónarɪnɪ. Wɪá rókiamoagɪáwa enɪ pegɪárɪnɪ. Joxɪ gonɪrɪnɪ yaiwinarɪŋɪnɪ?” urɪagɪa

54 Jisaso re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Niɪwanɪɲonɪ seáyɪ e nɪmɛyoánɪrɪnáyɪ, surɪmá imónárɪpaxɪrɪnɪ. Seáyɪ e nɪmɛyoarɪɲo, ayɪ gɪ áporɪnɪ. O nánɪ soyɪné ‘Negɪ Nwɪáorɪnɪ.’ rarɪgɪárɪnɪ.

55 E nɪrɪro aí xɪo nánɪ nepa nɪjɪá mimónɪɲoɪ. E nerɪɲɪ aiwɪ nionɪ nɪjɪárɪnɪ. ‘O nionɪ majɪárɪnɪ.’ nɪrɪrɪnáyɪ, nionɪ soyɪnénɪɲɪ yapɪ rarɪɲáonɪ imónɪpaxɪrɪnɪ. E nerɪ aí o nionɪ nepa nɪjɪá nimónɪrɪ nánɪ xwɪyɪá oyáɪ xɪdarɪɲárɪnɪ.

56 Segɪ arɪo Ebɪrɪamo sɪá nionɪyáyɪ nánɪ ‘Sɪɲwɪ wɪnɪmɪárɪanɪ?’ nɪyaiwirɪ nánɪ yayɪ wɪnɪɪnɪgɪnɪ. Oyɪ, o sɪɲwɪ nɪnanɪrɪ yayɪ seáyɪmɪ dánɪ wɪnɪɪnɪgɪnɪ.” urɪagɪ

57 Judayɪ ámináowa re urɪgɪawixɪnɪ, “Joxɪ sɪnɪ xweyaɲoxɪ menɪyɪ ‘Arɪo Ebɪrɪamomɪ sɪɲwɪ wɪnagáonɪrɪnɪ.’ rɪrarɪɪnɪ?” urɪagɪá

58 Jisaso re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Aga nepa seararɪɪnɪ. Arɪo Ebɪrɪamo sɪnɪ menáná nionɪ xámi ɲweaagárɪnɪ.” urɪagɪ

59 awa “ ‘Gorɪxo tɪnɪ xɪxenɪ imónɪɲorɪanɪ?’ onɪaiwɪpoyɪnɪrɪ rɪá neararɪnɪ?” nɪyaiwiro omɪ sɪɲá eanɪro nánɪ sɪɲá meáagɪá aiwɪ xewanɪɲo re enɪnɪgɪnɪ. Yumɪí nimónɪrɪ anɪ rɪdɪyowá yarɪgɪiwámi dánɪ peyeaɪnɪgɪnɪ.

9

Sɪɲwɪ supárɪɲɪ womɪ nanɪ imɪxɪɲɪ nánɪrɪnɪ.

¹ E nemo nɪpurɪná wenɪɲɪ éyɪ wɪnɪɪnɪgɪnɪ. Ámá wo xɪnái xɪrɪɲe dánɪ sɪɲwɪ supárɪɲɪ néra unɲo ɲweaɲagɪ wɪnáná

² xegɪ wiepɪsarɪɲowa enɪ sɪɲwɪ nɪwɪnɪro yarɪɲɪ re wigɪawixɪnɪ, “Nearéwapɪyarɪɲoxɪnɪ, ɪwɪ go

enîpimi dâni xinâi siŋwî supâriŋî ro xiriŋîrîni? Xîo éagi nânîrani, xaniyaú éagî nânîrani?” yariŋî e wíagfa

³ Jisaso re urîŋinigiŋî, “Ámá ro íwî éagi marfâi, xaniyaú enî íwî éagî marfâi, sa omî dâni emîmî Gorixoyá siwânîŋî inînfâ nânî e eŋo xiriŋîrîni.

⁴ Agwi sinî ikwáwiyíná imónîŋáná emîmî nirowárenapiŋo ‘E éwîŋigîni.’ yaiwiarîŋîpî éwanigîni. Árîwiyíná ámá wo emîmî mepaxî imónîŋíná rîxa aŋwî e eŋagi nânî rarîŋîni.” urîŋinigiŋî. Diŋî re oyaiwípoyîniŋî, “Xîomî pîkiáná árîwiyínîŋî imónînfârîni.” oyaiwípoyîniŋî e nurîŋî

⁵ ámi re urîŋinigiŋî, “Nionî xwíá tíyo niŋwearfná ámá nîniyîf nânî wíá wókîmîxiŋîni.” nurârimî

⁶ xwíáyo reanwî nûrimáná xwíá tíni reanwî tíni yiyî nîdîŋî ámáoyá siŋwíyo xópe nîwimáná

⁷ re urîŋinigiŋî, “Joxî nurî ipî Siroamiyî rîniŋîwâmi nânî —Yof mîkfî ayî mewârîniŋî nânîrîni. E rîniŋîwâmi nânî nurî símîmanîyo wayî rónetî.” urowârîagi o nurî símîmanîyo wayî nîrónimáná re eŋîŋigîni. Rîxa siŋwî aniŋo biŋîŋigîni.

⁸ Rîxa siŋwî aniŋo barîŋagi ámá aŋî xîo tíŋî e ŋweagfâyî siŋwî e nîwîniro siŋwî supâriŋo eŋagi nânî éf niŋweámáná aiwá nânî rîxiŋî urago barîŋagi siŋwî nîwîniro re nîra ugáfawixîni, “Ámá royî e niŋweámáná aiwá nânî rîxiŋî nearariŋo menîrani?” nîra warfná

⁹ wî re nîra ugáfawixîni, “Ayî oriŋî.” nîra warfná wî “Oweotî, ayî o yapî imónîŋîyîf worîni.”

nira waríná xewaninjo aríkí re uriniginini, “Nioni onirini.” urarinagi

¹⁰ ayí re urigfawixini, “Joxi arige nerí díxí sinwí oxoáini?” urágí

¹¹ o re uriniginini, “Ámá Jisasoyi rarigfo xwíá bimi reanwí núriri yiyí nídiri gí sinwíyo xópé nanimána re nriñoi, ‘Joxi ipí Siroamíwami nani nuri wayí rónet.’ níríagi nioni nuri wayí níróniríná re éini. Sinwí noxoari aníini.” urági

¹² ayí re urigfawixini, “Ámá o ge nweani?” urágí o “Nioni majfáriní.” urági

¹³⁻¹⁴ ámá ayí sía Jisaso xwíapimi reanwí núriri yiyí nídiri omi sinwí naní wimixiníyi Sabarfáyi enagi nani ámá xami sinwí supáragomi Parisiowa tñí e nani niméra nuro wáraná

¹⁵ Parisiowa eni omi yariní re wigfawixini, “Joxi arige nerí sinwí oxaórinini?” urágí o re uriniginini, “O xwirinwí bi tñí gí sinwíyo xópé níaná nioni nuri wayí níróniríná sinwí oxoáini.” urági

¹⁶ Parisiyí wía re nira ugíawixini, “Ámá o Sabarfá nani nwí ikaxí rininípimi xopírarí niyayiri nani Goríxo tñí e dani binomani.” nira waríná wía re nira ugíawixini, “Ámá íwí yariníyi wo enánayí, arige nerí emimí o yarinípíniní imóninípi epaxírinini?” nira nuróná dñí xixegíni tñí nepayoro nani

¹⁷ ámi sinwí supáragomi re urigfawixini, “O díxí sinwí roxaóí enagi nani pí amáoxini rarini?” urágí o re uriniginini, “O Goríxoyá wía rókiamoariní wo menirani?” uriniginini.

¹⁸ O xegí sinwí oxoáfí nani píraniní áwaní

urariṇagi aiwi xámi siṇwí supáragomi aiwi Judayí ámináowa aríá miwipa nero re yai-wigíawixini, “Nepa siṇwí supárago ámi siṇwí maninorini.” niyaiwiro “Ámá siṇwí oxoáoyá xaniyaú obípiyi.” niri-ro ayaú ríxa báná

¹⁹ yariṇí niwiróná re urigíawixini, “Niaíwí ayagwíyáorani? Ayagwí re rirariṇi, ‘Xináí nixiriríná siṇwí supárinjo xiriṇirini.’ rirariṇi? E xiriṇí enánáyí, arige neri agwí siṇwí noxoari anarini?” uríagíá

²⁰ xaniyaú re urigísisixini, “Ayí yegí íwo enagi nání yayawi nijfáriní. Xinái nixiriríná siṇwí supáriní eníyí nání ení yayawi nijfáriní.

²¹ E neri aí agwí o siṇwí oxoáíyí nání yayawi majfáriní. Siṇwí supáriníyí woxoáo nání ení yayawi majfáriní. Xewaninomi yariṇí wípoyí. Siní onomani. Xewaninjo nání áwaní osearini.” urigísisixini.

²² Xaniyaú Judayí ámináowa nání wáyí winíagi nání e urigísisixini. Ayí rípi nánirini. Judayí ámináowa re rinárigíá enagi nání, “Ámá gíyí gíyí Jisaso nání waropárí nero ‘ “O Kiraiso, ámá yeáyí neayimixemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí rariṇwáorini.” neaimónarini.’ ránáyí, rotú aníyo dání yoí emí kwírimoaníwáriní.”

²³ rinárigíá enagi nání xaniyaú re urigísisixini, “Onomani. Xewaninomi yariṇí wípoyí.” uríagíá

²⁴ Parisiowa ámi “Siṇwí supárago obini.” niri-ro o ríxa báná re urigíawixini, “Joxí Gorixomini seáyí e numíeyoari waropárí ineí. Ámá ‘Naní nimixinói.’ rariṇjo íwí yariṇíyí wo

enagí nání none nijáríni. Ayínáni waropárí inei.” urágí

²⁵ o re urínigíni, “O íwí yaríporani? Nanorani? Nioní majáríni. E nerí aí rípi nání nioní nijáríni. Xámí síwí supáragáoní aiwí agwí o níípmí dání síwí noxoarí aníni.” urágí

²⁶ awa re urígíawixíni, “O pí síríni? Aríge nerí díxí síwí roxoáíni?” urágí

²⁷ o re urínigíni, “Nioní ríxa áwaní searágí aí arfá miníaríni. Aríge níyaiwiro ‘Ámí arfá osianeyí.’ níraríni? Soyíne ení ríxa xegí wíepísarínyí ímónaríro mírípa ríyaríni?” urágí

²⁸ awa ikayíwí numearíro re urígíawixíni, “Xewanínoxíni xegí wíepísarínyí woxíni. None neaíepíagí Mosesoyáoneríni.

²⁹ None Mosesomí xwíyíá Goríxo urínpí nání níjía ímóníwíni. E nerí aí áma oyí e dánorfaníni none majáríni.” urágí

³⁰ áma o re urínigíni, “Soyíne rarígíapi ududí nínpaxí raríni. Soyíne o bíje dání majía enagí aiwí o gí síwí noxaóíni.

³¹ Áma íwí yarígíayí Goríxomí ríxíni uráná arfá míwípa yaríni enagí nání nene nijáríni. E nerí aí áma go go Goríxomí wéyo numerí xfo wímonarínpí níxídírnáyí, Goríxo ámaomí arfá níwíri xfo ríxíni urarínpí nání arírá wíparíni.

³² Aga eníá dání aí nene arfá wí re míwíwáríni, ‘Áma wo níwíápínímeari xínái xííje dání síwí supáriní womí síwí oxoáínigíni.’ raríagí arfá míwíwáríni.”

nuriri

³³ re uriniginini, “Ámá o Gorixo tñf e dani mibipa nerí sñwiriyí, xfo yaritpi bi epaxí imónimiri éfmaní.” uragi

³⁴ awa mixí re urigawixini, “fwí ninritipimi dani rixirñoxini, joxi none rinearéwapiyarini?” nurimána xegí yof emi kwírimogawixini.

Sñwf supáritñitñi imónigáyí nánirini.

³⁵ Jisaso “Ámá sñwf supáragoyá yof kwírimooi.” raritaga aría e niwirí o nani pía nimeri niwímeámána re uriniginini, “Joxi ámá imóniñomi dñf ríwíkwíronini?” uragi

³⁶ o re uriniginini, “Ámináoxini, ámá imóniñogorini. Nioni dñf wíkwírómi nani áwaní nirei.” uragi

³⁷ Jisaso re uriniginini, “Omí joxi ríxa sñwf winitñirini.” nuriri sñáni re uriniginini, “Joxi tñi rinarigwí roni, ayí onirini.” uragi

³⁸ o re uriniginini, “Ámináoxini, nioni ríxa dñf ríkwíronini.” nurimi xfo tñf e xómitñi niyíkwiri yayí winiginini.

³⁹ Jisaso re ritiginini, “Ámá niyoní epayómía nani xwía tño nani biñáritini. Ámá sñwf supáritñitñi imónitñiyí sñwf anitpíri imóniro sñwf anitñitñi imónitñiyí sñwf supáritpíri imóniro epíria nani biñáonirini.” ríagi

⁴⁰ Parisi xfo tñi añwi e rówapigáwa re urigawixini, “None nani eni ‘Sñwf supáritñitñi.’ rineararini?” uragía

41 Jisaso re uriniginini, “Soyíné siɲwí supárigíoyíné siɲwiríyí, ríwí nimoarígápi nání xwíyá meárinipaxímaní. E nerí aí soyíné ‘Siɲwí aninwáonerini.’ niri-ro nání ríwí nimoarígápi nání xwíyá meáriniprífáriní.

10

Ewayí ikaxí sipísipí awí mearoarinjo nánirini.

1 “Aga nepa seararinini. Go go sipísipí xwíná íwíyo mipáwipa nerí wí e dání ogámí nerí nípíxemoánirínáyí, íwí meariní wo imónini. Íwí xaurápariní wo ení imónini.

2 E nerí aí xwíná íwíyo páwiarinjo, ayí sipísipí xiáworini. Awí mearoarinjorini.

3 O xwíná róninje nání báná íwí e íníná awí ronjo ówaní wíkwíáná xiáwo xegí sipísipí nání yoí ráná xiáwoyá maní aríá níwiri uxídáná níméra nípeyearí

4 ríxa xíoyá níní bíaríwáminí enáná o xámi umearíná sipísipíyí xiáwoyá maní uminínariní enagí nání númí warígíáriní.

5 Xerwí womí wí númí uxídipríméoi. Maní áamá xerwí woyá uminínarinagí nínwíro nání númí muxídípa nero éí upíráoi.” uriniginini.

6 Jisaso ewayí xwíyá api uríagi aiwí xíto api nání nijá oimónípoynírí uréwapíyiminírí yarinípi nání nijá mimónígíawixini.

“Sipísipí píraniní awí mearoarinjáoni nionirini.” uriní nánirini.

7 O ayí nijá mimónípa yarinagíá nání ámi ewayí xwíyá re uriniginini, “Aga nepa

seararinqniti. Nioni sipisipí xwíná fwíninqí imóninqáonirinti.

8 Nioni siní mibipa enána bigíá gíyí gíyí fwí meaarigíáyinqí imóninqoí. fwí xauráparigíáyinqí ení imóninqoí. E nerí aí sipisipíyí wigí mañí aríá mwigíárinti.

9 Nioni niíwaninqoní fwíninqí imóninqáonirinti. Gíyí gíyí nioniyáyóminií fwiapána yeáyí uyimixemeámíárinti. Ará wiwákwíní epíríá nání fwiapiro peyearo nero epíríárinti.

10 fwí meaarinqo sipisipíyo pípi wiminirí barinqímani. fwí xaurápirí pipikímí erí xwiríá ikixerí wiminirí barinqagí aiwí xewaninqoní rípi wiminirí binjárinti. Ewáraninqí éfrixinirí dinqí niyiminqí imóninqípi sixí umímómnirí binjáonirinti.

11 Sipisipí nání píraninqí awí mearoarinqáoní, ayí nionirinti. Sipisipí nání awí píraninqí mearoarinqáoní sipisipí arírá wiminirí neríná ‘Nioni nípikíáná ayí ananirinti.’ yaiwiarinqárinti.

12 Nígwí meáminirí awí mearoarinqí wo —O sipisipí xiáwo nimónirí píraninqí awí mearoarinqo maríáí, o síwí sayí sipisipí roanímínirí barinqagí niwíniríná sipisipí píní niwiárimí éf uáná síwí sayí rírómí erí xídxídwárí erí yarinqíriní.

13 O sa nígwí nání meáminirí yarinqo enagí nání sipisipí nání nepa dinqí moarinqímani.” nurirí

14-15 re urinqíniginti, “Sipisipí píraninqí awí mearoarinqáoní, ayí nionirinti. Ápo tñní nioni tñní xíxe mí ómíxnarígwíípa nioni tñní sipisipí nioniyáyí tñní ení xíxe mí ómíxnarinqwáriní. ‘Nioni gí sipisipí imóninqíyo arírá wiminirí nání

nupeiríná ayí ananirini.’ yaiwiarinjonirini.”
nuriri

¹⁶ re uriniginini, “Nioni sipisipí ámi wí — Sipisipí xwíná tíyo dánjímóniníyí maríái, ámi wí eni tñáonirini. Ayí wí aninjí e xe ñweátrixinirí sñwí winipaxí mimóninini. Ayo eni winíyí tñj e awí neaárimiginini. Ayí gí manj aríá niniro xwíná tíyo dánjyí tñni nawíni imóniro awí mearoarinj ná woni axoni tñj imóniro epírfárinini.

¹⁷ Ámi sñj nimóniri wiápnimeámfa nání sipisipíyo arírá wiminirí neríná ‘Nioni niperíná ayí ananirini.’ yaiwiarinagí nání ápo dñj sixí niyini.

¹⁸ Nioni áamá xe onipikípoyinirí sñwí mñwinipa nerínáyí, wí nñipikípaxímaní. Xe onipikípoyinirí sñwí winarináyí gíyí maríái, niwaninjonirini. Peri ámi wiápnimeari emífa nání enj sixí eáninjpi tñáonirini. Gí ápo o e éwiniginirí sekaxí nñrinj éagi nání api e epaxonirini.” uriniginini.

¹⁹ Judayí ámináowa Jisaso e rarinagí aríá nñwiro nání dñj xixegíni tñni nepayoro bi bi nñriniróná

²⁰ wífa obaxowa re nñra ugíawixiní “Imíó dñj uxixéroarinagí nání xóxwí nerí rarini. Pí nání aríá wiarinjo?” nñra waríná

²¹ wífa re nñra ugíawixiní, “Xwíyíá o rarinjpi imíó xixéroarinj wo yapí mñrinarinini. ‘Áamá imíó dñj xixéroariníyí áamá sñwí supárigíáyo sñwí woxoapaxí imóninjo.’ rñseaimónariní? Oweoi.” nñra ugíawixiní.

Jisasomi ríwí umogíá nánirini.

²² Sía Judayí enína émáyí wa aní rídiyowá yarígíiwámi xórórí nero xwíríá ikíxegíá enagí nání ámi píraníñí imíxáragíápi sía api nání díní winíní nání awí neáníro yayí yayarígíápi imóníñaná

²³ —Ayí iniá earí imíñí rírí yaríñínárini. Íná Jisaso aní rídiyowá yarígíiwámi nípawirí aní wiámíó wigí enínaní mǐxí ináyí Soromono nání ríníñípimi emearíná

²⁴ Judayí ámináowa níwímearo miní miní xapíxapí numero re urígíawixini, “Gíná jiwaniñoxí nání xe níjía oimónípoynírí nearírárini? Aníñí yumíí neairíáraní? Joxí Kiraisoxí, áamá yeáyí neayimíxemearíá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroníoyí raríñwáoxí enánáyí, sínáni áwaní nearíneí.” uríagíá

²⁵ Jisaso awami re uríñínigini, “Nioní ríxa áwaní searíagi aiwí soyíné ‘Nepa neararini.’ níyaiwíro díní mǐnǐkwíroaríñoí. Emímí gí ápo e éwínígnírí níríñí nioní yaríñápi sínáni áwaní ayí oríníñíñí seararíñagi aí

²⁶ soyíné gí sipísipíyínéníñí mimónípa nerí nání nioní díní mǐnǐkwíroaríñoí.

²⁷ Sipísipí nioníyáyí gí maní aríá níníro níxídarígíárini. Nioní ayo mí níwómíxirí

²⁸ díní aníñí íníná ñweapíríá nání miní wíaríñagi nání wí aníñípríá menini. Sipísipí nioníyáyí níníwéú tǐnǐ íá xíríñagi nání áamá gíyí nírápípríárini?

²⁹ Gí ápo sipísipíyí niapíñírini. O áamá níyoní

seáyí e wimóniṇagí nání nioniyá gí imóniṇyí
ápo niniwéí t́níní ení f́á xiriṇagí nání áamá gíyí
urápiṇíráriní?

³⁰ Nioni t́níní ápo t́níní axowawiriní.” urági

³¹ Judayí ámináowa xámi yaniro egf́apa śṇjá
t́níní Jisasomi opikianeýiníro meaarṇagf́a

³² Jisaso re uriṇiniginí, “Nioni emimí ápo
e éwiniginirí niriṇípi obaxí seaíwapiyáriní.
Gímíní gípi seaíwapiyápi nání śṇjá t́níní
nirikianíro yariṇoi?” urági

³³ Judayí ámináowa re urigf́awixiní, “Amípi
naní joxí yariṇípi wí nání śṇjá t́níní ririkianirí
míyariṇwíní. Joxí aga áamáoxí enagi aiwí
Nwáfáoniríniníṇí niriṇinirínípi dání Goríxomi
riperirí umearariṇagí nání ririkianirí
yariṇwíní.” urágf́a

³⁴ Jisaso xf́omi wikí wónarigf́api piyf́a
owépoyinirí re uriṇiniginí, “Segí ṇwí ikaxí
eáninípi dání Goríxo re ririṇípi niriṇinirí meánipa
rení, ‘Nwáfáoní re ririṇiniginí, “Seyf́né ení
ṇwáfáyf́né imóniṇoi.” ririṇiniginí.’ niriṇinirí
meánipa rení?

³⁵ Soyf́né nijf́ariní. Xwíyf́a Bíkwiyo eáninípi
wí surímá rinipaxí mimóniní. Ayínání Goríxo
segí arf́owamí ‘Seyf́né ení ṇwáfáyf́né imóniṇoi.’
uriṇí enagi nání

³⁶ soyf́né pí nání ápo niriṇípi xwíf́a tíyo
nirowárenapiṇoní re searána, ‘Nioni Goríxomi
xewaxoniríní.’ searána pí nání míf́a niriṇíro
‘Joxí Goríxomi riperirí umearariṇiní.’ niriṇiní?

³⁷ Nioni emimí gí ápo e éwiniginirí niriṇípi
mepa nerf́náyí, diṇí niniṇwíro ‘Nepa oríní.’

m̄niaiwipa éfr̄ix̄in̄i.

³⁸ E n̄sear̄ir̄i aiw̄i nion̄i em̄im̄f̄ ápo e éw̄in̄iḡin̄ir̄i n̄ir̄in̄j̄p̄i nepa ner̄ínáȳf̄, soȳné xw̄iȳf̄á nion̄i searar̄in̄áp̄i ar̄f̄á n̄in̄iro d̄in̄j̄ m̄in̄ikw̄ropa nero aí em̄im̄f̄ nion̄i yar̄in̄aḡi s̄in̄w̄f̄ n̄inan̄iro nán̄i d̄in̄j̄ n̄in̄ikw̄roro ‘Aȳf̄ or̄in̄i.’ n̄iaiw̄ir̄ix̄in̄i. ‘Ápo t̄in̄i naw̄in̄i im̄ón̄iḡíwaúr̄in̄i. Axowaúr̄in̄i.’ n̄in̄iaiwiro n̄ij̄f̄á im̄ón̄ip̄r̄i nán̄i em̄im̄f̄ nion̄i yar̄in̄áp̄i d̄in̄j̄ ikw̄rópoȳf̄.” ur̄aḡi

³⁹ xám̄i yan̄iro eḡf̄ápa om̄i f̄á ox̄iraneȳin̄iro yar̄íná anan̄i éf̄ múron̄in̄iḡin̄i.

⁴⁰ Jisaso ám̄i nur̄i inīḡf̄ Jodan̄i rapáyo n̄ixer̄i Jono xám̄i ámáyo waȳf̄ umeain̄e nán̄i nur̄i e ŋwean̄áná

⁴¹ ámá obax̄f̄ x̄fo t̄in̄j̄ e nán̄i n̄ib̄iro re rin̄ayiḡf̄awix̄in̄i, “Waȳf̄ neameain̄j̄ Jono em̄im̄f̄ w̄i mepa ner̄i aiw̄i am̄ip̄i ámá ro nán̄i rin̄j̄ȳf̄ r̄ixa x̄ixen̄i im̄ón̄in̄i.” n̄ir̄in̄ayir̄óná

⁴² ám̄i obax̄f̄ w̄i d̄in̄j̄ wikw̄róḡf̄awix̄in̄i.

11

Rasaraso pen̄j̄ nán̄ir̄in̄i.

¹⁻² Ámá wo, Betani d̄an̄j̄ Rasarasoȳi rin̄in̄jo s̄im̄ix̄f̄ yar̄íná —An̄j̄ aȳf̄ x̄fo xeḡf̄ xex̄ir̄imeáipaú Mariaí t̄in̄i x̄inap̄i Mataí t̄in̄i ípaúyá an̄j̄ en̄i er̄in̄i. Mariaí aȳf̄ ap̄ix̄f̄ r̄f̄w̄f̄yo Ám̄ináoyá s̄ikw̄f̄yo wer̄ix̄f̄ n̄iwiwaȳim̄ómáná d̄f̄á t̄in̄i kw̄r̄in̄j̄r̄in̄i. Ím̄i xex̄ir̄imeáo Rasaraso s̄im̄ix̄f̄ wiar̄in̄aḡi nán̄i

³ x̄inap̄ixan̄in̄ipaú Jisaso t̄in̄j̄ e nán̄i xw̄iȳf̄á re uowár̄iḡf̄isix̄in̄i, “Ám̄ináox̄in̄i, ar̄f̄á ei. Ámá jox̄i

diní sîxí uyarîñoyí simîxí yarîni.” urowárîagíí aí

⁴ Jisaso aríá e niwiríná re riñîñigîni, “Simîxí o yarîñîpî nîpenî nánîmanî. Ámáyî ení sîxí eáñîñî Gorîxoyá sîñwí wînanîrî ero Gorîxomî xewaxonî yayí seáyî e dánî nîmeanîrî ero epírîá nánî simîxí apî wîmeanîrîni.” urîñîñigîni.

⁵ Jisaso Mataími tîni xînanîñîmî tîni ípaúmi xexîrîmeáo Rasarasomî tîni ayo diní sîxí nuyîrî aiwî

⁶ “Rasaraso simîxí yarîni.” urîagíá aríá niwiríná ámi sîá wîyaú xîo ñweañe ñweañîñigîni.

⁷ E niñweañîsáná xegí wiepîsarîñowami re urîñîñigîni, “Ámi Judia pîropenîsîyo nánî owaneyî.” urîagí

⁸ wiepîsarîñowa re urîgíawîxîni, “Nearéwapîyarîñoxîni, ayí xámi sîñá tîni rîpîkianîrî egíe nánî ámi numîniñî rîneararîñîni?” urîagíá xîo ikwáwîyîniñî imónîñagí nánî

⁹ ewayí xwîyíá re urîñîñigîni, “Sogwí íwîapíe dánî wée nánî awá wé wúkaú sîkwí waú tîñîrîni. Ámá ikwáwîyîná añî neríná ná eánarîgíámanî. Xwíá tîyo wíá ókîñagí nánî sîñwí píránîñî nîwîñaxída nuro nánî ná eánarîgíámanî.

¹⁰ E nerî aí ámá árîwîyîmi añî neríná ná eánarîgíárîni. Sîñwí nîwîga upírî wíá mókîñagí nánî ná eánarîgíárîni.” nurîrî ayí re oyaiwîpoyîniñî “Gorîxo wimónarîñîpî nîxídiríná ayí ikwáwîyîná añî nemerínánîñî rîá imónîni?” oyaiwîpoyîniñî

11 e nurimáná awami re uriniginini, “Negí nikumixiniri emearinwáo Rasaraso simixí nerí sá wenti. E nerí aí nioní saiwiárf wiminirí warinini.” urági

12 wiepisarinjowa re urigawixini, “Ámináoxini, sa sání niwerfná ananí nanj imóninijoi.” nuriro

13 awa “Rasaraso sa sá wenagi nání ría nearariní?” niyaiwiro e urágíá aí Rasaraso ríxa péf nání inimi nuriri nání

14 ámi nipikwini sinjání áwanj re uriniginini, “Rasaraso ríxa piyirini.

15 E nerí aí soyíné sinjwí winiprípi nání yayí ninarini. O simixí yarfná nioní xfo tñi minjweáá enagi nání soyíné nioní emfápi sinjwí nñaniróná dñj níkwíropíri nání yayí ninarini. O tñj e nání owaneyi.” urági

16 Tomaso —O xegí yof ámi bi Didimasoyi rarigforini. O xfo tñi wiepisarinj wíami re uriniginini, “O tñi nawini peanfwa nání none eni owaneyi.” uriniginini.

17 Jisaso Rasarasoyá anj tñj e nání anwi e nibirfná arfá re winiginini, “O ríxa niperi xwáripáyo tigfámi enána sfá wíyau wíyau pwéirini.” arfá e winiginini.

18 Anj Rasarasoyá Betaniyi rinije Jerusaremi dání aíwimimani. Sa kiromita waú wo imóninjerini.

19 Ayináni Judia piropenisíyo dñj obaxí wí xexirímeáo Rasaraso péf nání Mataími tñi Mariaími tñi ípaúmi oganj wianiro nání nibiro ípaú tñi njewanána

20 Mataí “Jisaso barini.” rinarinagá ará nîwirî óf e wirimiamînrî nuri xînanîjî Mariaí sinî anîyo ñweanáná

21 í Jisasomî re urémeanîginî, “Ámináoxinî, joxî re nîñwearî sinwirîyî, gî nîrixîmeáo nîpémînrî enîmanî.

22 E nerî aí niînrî re nîpîmónarinî, ‘Gorîxomî pí pí nánî yarîñî wîyî agwî aí ananî xîxenî siinîñoi.’ nîpîmónarinî.” urîagi

23 Jisaso re urîñîginî, “Dîxî rîrixîmeáo ámi nîwiápînrîmeanîñoi.” urîagi

24 Mataí re urîñîginî, “O sá yoparîyi áamá nînrî nîwiápînrîmearóná o enî wiápînrîmeanîápî nánî niînrî nijîfárinî.” urîagi

25 Jisaso re urîñîginî, “Áamá piyî egíáyî ámi nîwiápînrîmearo sinî epîrî nánî dîñî sixî umîmoarináyî, ayî nionîrinî. Nionî dîñî nîkwîrófá giyî giyî nîpero aí ámi sinî upîrîfárinî.

26 Áamá sinî nero dîñî nîkwîrófá giyî giyî wî anînrîpîrîfá menînrî. Jîxî dîñî nînrîkwîrorî ‘O nepa rîa nîrarînrî?’ rinîaiwiarîñînrî?” urîagi

27 í re urîñîginî, “Oyî, Ámináoxinî, niînrî joxî dîñî nînrîkwîrorî re siaiwiarîñînrî, ‘Kiraísoxi, nîaiwî Gorîxoyáoxîrîfánrî? Enîná dánî re rîgîoxîrîfánrî, “Arîowayá xwîfá piaxîyo dánî áamá wo yeáyî neayimîxemeanîfá nánî iwiaronîfárinî.” rîgîoxîrîfánrî?’ siaiwiarîñînrî.” urîñîginî.

28 E nurîmî nuri xînanîjî Mariaí “Enînrî.” nurînrî yumîrî re urîñîginî, “Nearéwapîyarîño nîrémonapîrî jîxî nánî ‘Obînrî.’ rarînrî.” urîagi

29 í ará e nîwirîná anînrî nîwiápînrîmeámî Jisaso tîñî e nánî unîñîginî.

³⁰ Jisaso sɪnɪ aŋɪ e mɪrémónapɪ sɪnɪ Mataí tɪnɪ órórɪ ínɪ́e ɲweaŋáná

³¹ Judayɪ aŋɪyo Mariaí tɪnɪ nawínɪ nɪɲweámáná ogaŋɪ wiarɪgɪ́áyɪ í aŋɪnɪ nɪwiápɪnɪmeámɪ peyeáagi nɪwɪnɪro xexɪrɪ́meáoyá xwárɪpáyo ámɪxɪ́á emɪnɪrɪ nánɪ warɪnɪrɪ númɪ úagɪa

³² Mariaí Jisaso roɲe nɪrémorɪ nɪwɪnɪrɪná xɪ́oyá sɪkwɪ́ tɪɲɪ e nɪpɪ́kɪnɪmearɪ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Ámɪnáoxɪnɪ, joxɪ re nɪɲwearɪ sɪɲwɪrɪyɪ, gɪ nɪrɪxɪ́meáo péminɪrɪ enɪ́manɪ.” urɪagi

³³ Jisaso í ámɪxɪ́á yarɪɲagi nɪwɪnɪrɪ Judayɪ í tɪnɪ barɪgɪ́áyɪ enɪ ámɪxɪ́á yarɪɲagɪa nɪwɪnɪrɪ wá nɪwunɪrɪ xwioxɪ́yo dánɪ dɪɲɪ rɪ́á uxearɪɲagi

³⁴ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Seyɪné omɪ ge tɪgɪ́awɪxɪnɪ?” urɪagi re urɪgɪ́awɪxɪnɪ, “Ámɪnáoxɪnɪ, nɪbɪrɪ sɪɲwɪ́ wɪneɪ.” urɪagɪa

³⁵ Jisaso enɪ ɲwɪ eanɪnɪgɪnɪ.

³⁶ ɲwɪ eáagi Judayɪ sɪɲwɪ́ e nɪwɪnɪro re rɪgɪ́awɪxɪnɪ, “Omɪ aga dɪɲɪ sɪxɪ́ uyɪɲo enagi nánɪ rɪ́a eaarɪnɪ?” rarɪná

³⁷ wɪ re rɪgɪ́awɪxɪnɪ, “Ámá royɪ́ sɪɲwɪ́ supárɪɲomɪ sɪɲwɪ́ mɪwoxoapa enɪ́ranɪ? Rasaraso sɪnɪ sɪɲɪ enɪ́mɪ nɪbɪrɪ sɪɲwɪrɪyɪ, pɪyɪ́ mepa oenɪrɪ sɪɲɪ́ imɪxɪ́mɪnɪrɪ mepa epaxɪ́rɪanɪ?” rɪgɪ́awɪxɪnɪ.

Jisaso Rasaraso pɪyomɪ sɪɲɪ́ imɪxɪ́ɲɪ́ nánɪrɪnɪ.

³⁸ Jisaso ámɪ wá bɪ nɪwunɪrɪná oyá xwárɪpá —Awá sɪɲá́ óɪyɪ enagi nánɪ sɪɲá́ wo pɪ́roárɪnɪɲɪ́wárɪnɪ. Awá tɪɲɪ e nɪrémorɪ

³⁹ re rɪɲɪnɪgɪnɪ, “Sɪɲá́ ro rɪwómópoyɪ.” uráná peɲomɪ xexɪrɪ́meái Mataí re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Ámɪnáoxɪnɪ, nene omɪ tɪɲwaé dánɪ sɪ́a wɪyáú

wiyaú rixa óriḡí enagi nání rixa piyanḡ neaeaniḡoi.” uríagi

40 Jisaso re uriḡinigiḡi, “Nioni re miriripa réanigiḡi, ‘Jixi diḡí niniḡwíroríḡáyí, enḡ eániḡí Gorixoyápi siḡwí winiríḡi.’ miriripa réanigiḡi?” uríagi

41 wa síḡá emi riwómóána Jisaso aḡnamí siḡwí nanániri re riḡinigiḡi, “Ápoxiḡi, Rasaraso nání rixiḡí wuriyíápi aríá níagi nání yayí siariḡiḡi.

42 Nioni rixiḡí riránáyí, joxi íníná aríá niariḡagi nání nioni niḡá aiwi oxí apixí re rogá tḡ diḡí niniḡwíroro ‘Gorixo uowárenapiḡoríḡi?’ oniaiwiḡoyiḡiri rirariḡiḡi.” niriḡána re enigiḡiḡi.

43 Enḡ tḡni niriḡi ríaiwá re riḡinigiḡi, “Rasarase, íwiapei.” rána

44 re enigiḡiḡi. Peḡo íwiapiḡinigiḡi. Peḡo íwiapána íriḡwí wí wéyo tḡni síḡwíyo tḡni xopiḡopí róniri rapírapí wú tḡni miḡíyo xopiḡopí róniri enagi nání Jisaso re uriḡinigiḡi, “Xopiḡopí róniḡíyí íḡwíḡweámí niwiro wáripoyi.” uriḡinigiḡiḡi.

Judayí ámináowa “Jisasomi opikianeyi.” rínárigá nániriḡi.

45 Judayí obaxí wí Mariaí tḡí e nání bíáyí Jisaso e éagi niwiniro omi diḡí wiḡwíróagiḡa aiwi

46 wí Parisiowa tḡí e nání nuro Jisaso éḡpi nání áwanḡ uríagiḡa nání

47 Apaxípaniḡí imónigá xwéowa tḡni Parisiowa tḡni Jisaso nání xwiýá imixaniro nání Judayí mebaówami awí neaáriro re niriḡa

ugíawixini, “Ámá oyí emimí ayá wí yarinqagi nání arire yaníwáriní?” nira nurína

⁴⁸ re rinígíawixini, “None o xegí yarinqapi xe aninqí néra ouniri sínwí níwinárinínáyí, áamá níní omí dinqí níwíkwíroto neróná Romí dányo —Ámá Romiyí rinígíáyí Judayí simanwíyóninqí ínimi wurínigíáyíriní. ‘Ámá ayo mixelí oxídownaneyí.’ rarína ayí níbiro negí anqí ridiyowá yarinqáiwá pipinamí ero negí áamáyo ení xwírfá ikíxero epírxiniri nání ari yaníwáriní?” rinarína

⁴⁹ wigíyí wo, Kaiapasoyí rininqo —O xwiogwí omí dání apaxpáninqí imónigíawamí seáyí e wimóninqorini. O níwiápinímeari mixelí nuriri re urinqiniginí, “Soyíné aga nijá bí mimónigíoyínérini.

⁵⁰ Ripí nání ení dinqí neqwípero mímóarinqoi, ‘Negí áamá níní pepírxiniri ayí ríninqí meaaniri éfápi nání áamá ná woní ríninqí api nímeari níperínáyí, negí dinqíyo dání nanqíriní.’ mímóarinqoi.” urinqiniginí.

⁵¹ O rinqipi xegí dinqíyo dání mirinqiniginí. O xwiogwí omí dání apaxpáninqí imónigíawamí seáyí e wimóninqo enaqí nání wíá nírókiamorí réninqí rininqiniginí, “Jisaso negí Judayo arírá níwirína upeininqoi.

⁵² Negí Judayí nánini maríái, Goríxoyá niaíwí imónigíá ami gími qweagíáyí ení áamá axíyíninqí imónipírfá nání upeininqoi.” éninqí ríagi nání

⁵³ síá ayimi dání xíomi pikianíro nání mekaxí nira ugíawixini.

⁵⁴ Jisaso xíomi pikianíro mekaxí nira

warinagáa nání Judayí tñí e ámi sináñe memepa nerí áamá dñí meaní tñíminí omíñí tñí e nání nurí aní onímiá bí Ipíremiyí ríníñpimí xegí wiep+sariñowa tñí nawíní ñweañáná

⁵⁵ sáa Aníñajo Neamúroagoí ríníñíyi anwí e imóníñagi nání áamá obaxí sáa ayi siní mimónípa enáná Judayí wigí yarígíápa Goríxo oneamímíníri igíá eánaníro nání wigí omíñí tñíminí pñí níwiárími Jerusaremiyo nání nuro

⁵⁶ e dání Jisaso nání pía nemero aní rídiyowá yarígfíwáyá ákíñáyo íníríwámíní éf níromeróná re níriga ugíawixíní, “ ‘O aiwá rípi nání wí míbípa epaxíríní.’ ríseaimónaríní?” níriga ugíawixíní.

⁵⁷ Apaxípaníñí imónígfá xwéowa tñí Parisiowa tñí Jisasomí íá oxíraneyíníroná re rínárígfá enagi nání “Jisaso ge ge ñweañagi áamá go go níwínírná níbíro áwaní nearíírxíní.” rínárígfá enagi nání e níriga ugíawixíní.

12

Mariaí weríxí naní bí Jisasomí síkwyó iwayímoní náníriní.

¹ Jisaso sáa Aníñajo Neamúroagoí ríníñíyi imónínífa nání sáa wé wíúmí dání wo siní enáná o aní Betaniyí ríníñe Rasaraso, ámi siní imíxíño ñweañpimí nání nurí ñweañáná

² áamá aní apimí dání wí aiwá Jisaso nání ríá níyearo Mataí aiwá níxerí yaní níwia waríná Rasaraso áamá Jisaso tñí aiwá narígfáyí tñí nawíní níñweámáná aiwá naríná re eníñigíní.

³ Mariaí werixí awiaxí nigwí xwé roní wá —Sixí wíxaú enjáná xegí saní kiro wo imónipaxíwáriní. Awá nímearí Jisasomí síkwí sosíáyo niwayimómáná xegí díá tñní kwíkwírímí yaríná xegí sinadíní áamá anjwámí nweagíáyo niyoní weaárfagí aí

⁴ Isikariotí díní Judaso —O wiepísarínjowa ení woríní. Jisaso nání miyí wurímánirí imónínjo, ayí oríní. O níwiápínímearí re ríníniginí,

⁵ “Pí nání werixí díní naní eaaríní awá áamáyo K300.00 nání bí nerane nigwí meáwápi áamá uyípeayíyo arírá wianí nání mìní míwipa réwíní?” ríníniginí.

⁶ O uyípeayíyo díní sipí níwirí nání e murí íwí meaarínjoríní. Ayínání nigwí wowíyí o íá níxírírí nání nigwí wa tíápi bí íwí meaarínjo enagí nání e ríagí

⁷ Jisaso re ríníniginí, “Í niarínípi xe owinírí síjwí winípoýí. Sía nioní nítipíríáyimi e nání xe oxíríní.

⁸ Áamá uyípeayí síní seyíné tñní aníní nweapíríá enagí nání ayo gíní gíná ‘Arírá owianeyí.’ níseaimónírínáyí, ananí arírá wipaxíríní. E nerí aiwí nioní seyíné tñní nawíní aníní re nweámíá menagí nání seararíníní.” uríníniginí.

Apaxípáníní imónígíá xwéowa “Rasarasomí ení píkíwaníginí.” rínígíá náníríní.

⁹ Judayí obaxí “Jisaso aní apimí nweani.” rínarínagíá aríá níwiro Jisasomíní síjwí winaníro maríái, Rasaraso, síjí imíxínjomí ení winaníro bíagíá aiwí

10 Apaxípaniñí imónigáá xwéowa xwiýfá nimixiro “Rasarasomi eni pikíwanigini.” rinigáawixini.

11 Jisaso Rasaraso piyomi siñí imixiñí enagi nání Judayí obaxí wigí ámináowa táfámini píní niwiárimí nuro Jisasomi diñí wikwíroaríñagá siñwí niwiniro nání e niriñiro mekaxí megáawixini.

Jisaso Jerusaremiyo niremoríá mixí ináyí rémoarigápara rémoní nániriñi.

12 Ámá obaxí aiwá sáa Aníñajo Neamúroagoi rininiyi nání imixarigápi nání Jerusaremiyo epíroyí egíáyí sá wegíá wíapi tñí aríá re wigíawixini, “Jisaso Jerusaremiyo re nání barini.” aríá e niwiro

13 irimíñí eaarigááyí wí nidoro o tñí óf e órórí inaníro nání nimeámi nuróná apí re nira ugíawixini, “Goríxomi seáyí e oumeaneyí. Ámá Goríxo urowárenapiñí royí oyá diñí tñí seáyí e oimónini. O mixí ináyí Isirerene negorini.” O tñí óf e órórí inaníro apí e nira waríá

14-15 Jisaso Bikwíyo re niriñiri eániñpi tñí xixeni eniginini, “Saioni —Jerusaremi nání díwí yoí bi Saioniriñi. Apimi ñweáyíné siñwí wíñipoyí. Segí mixí ináyo dogí sipikíyo niñweámáná iwo baríñagi nání amipí wí nání wáyí mepani.” niriñiri eániñpi tñí xixeni o dogí sipikí wo nimeari seáyí e nixenjewari nimeámí biñiginini. E éagi aiwí

16 axínáyí wiepísariñowa xfo yariñpi nání “Ayí nání ríá yariñi?” miyaiwí majíá néra núfásáná Jisaso ríxa níkniriñi niwiápinimeámi

añínamí nání nipeyimáná enáná xío nání e nírínirí eánínípi nání díní winírí áamá ayí xíomí seáyí e numero wigíápi nání ení díní winírí egíawixíní.

17 Ámá Jisaso Rasaraso xwáripáyo wenáná “fwiapeí.” nurírí síní imíxaríná xío tíní e nínwearo sínwí winarogíáyí o éípi nání repíyí níwiéra emearínagía nání

18 áamá epíroyí egíáyí emímí xío ení apí nání repíyí néra warínagía aríá wíá enagí nání o tíní óí e órórí inaníro nání ugíawixíní.

19 Ayínání Parisiowa re rínigíawixíní, “Sínwí winípoi. Ámá obaxí tíní barínagía nání none o nání rínárfwápi aríge yaníwíní? Sínwí winípoi. Oxí apíxí sówí niaíwí níní omí ríxa númí barínóí.” rínigíawixíní.

Émáyí wí Jisasomí sínwí winaníro egía nániríní.

20 Ámá sía aiwá apí imíxarígíápi Górixomí seáyí e umeaníro nání úfáyí wí áamá Gírikíyí ríníníyíríní.

21 Ayí Piripomí —O wiepísarínowa wo añí Betísaida ríníní Garirí píropenísíyo ikwírónínípi dánjoríní. Ayí omí níwímearo ríxíní re urígíawixíní, “Rároxíní, ‘Jisasomí sínwí owínaneyí.’ neaimónaríní.” uríagía

22 Piripo nuri xexírímeáo Adíruomí áwaní nurímí awaú nuri Jisasomí áwaní uríagí

23 Jisaso áamá ayo re urínínínigíní, “Ámá imónínáoní seáyí e nimónírí ikínímía nání ríxa añwí ayoríní.” nurínírí

24 ewayí xwiyá bi xfo penfápi nání re uríñiniginí, “Aga nepa seararíñiní. Wití siyí wo urí nerí xwíáyo mípíeropa nerínáyí, xegípi ropaxíríní. Urí nerí xwíáyo nípíerorínáyí, ná obaxí wepaxíríní.

25 Ámá xewaníño nániní ayá rimíxiníff go go anínimíxinínfáríní. Ámá xewaníño nániní ayá mírímíxiníf ámá wíyo nání ení ayá urímíxiníff go go manínimíxiníf díní náyimíní imónínípi tño imónínfáríní.

26 Ámá ‘Jisaso wimónarínípi éimiginí.’ yai-wiaríní go go nioní nixídfwíniginí. Nioní amí gímí ñweáámí ‘Jisaso wimónarínípi éimiginí.’ yaiwíí go go xfo ení e ñweanfáríní. Ámá nioní e érixínirí nimónarínípi yaríní gomí gomí ápo wé íkwianwíyo unwirárínfáríní.

Jisaso xfomi pikipírfápi nání uríní nániríní.

27 “Agwí ríná ríxa díní ríá nixearínagí ápomí píoi urímíñiní? ‘Ápoxiní, xeaníní nioní nímeanípi “Míwímeapa oení.” osimóniní.’ urímíniréiní? Oweoi, ríná api onímeanirí nání bíná enagí nání wí e urímiméiní.

28 ‘Ápoxiní, díxí yof seáyí e imíxirí ení sixí eáníní joxiyápi ámayo síwá wirí érixíní.’ ríraríníní.” ráná re eníniginí. Anínami dání xwiyá bi re rínénapíniginí, “Nioní emímí joxí níwíwapíyirínípi dání gí yof ríxa seáyí e nimíxirí gí ení sixí eánínípi síwá níwirí aiwí ámi bi tñí síwá wimíñiní.” rínénapíniginí.

29 Xwiyá e rínénapíagi ámá e epíroyí nero rówapígfáyí aríá e níwiro nání wí “Sa akiríwí

rariní.” raríná wí “Anínají wo xíomí urínjoí.”
raríná

³⁰ Jisaso ayí e rínarínagí aríá níwiri re uríníniginí, “Maní apá nioní nání mirínénapiñoí. Seyíné díní mopíri nání rínénapiñoí.

³¹ Goríxo áamá xwíá tíyo dáníyo xwíyá umeáriní ríxa anwí ayoríní. Xwíá rírímí menweano —O oboríní. Omí xopírará winí ení anwí ayoríní.

³² Níwanínjoní xwíámí dání seáyí e nímíeyoááná nioniyá díníyo dání áamá níní nioní títámíní bipíríáríní.” nurírí

³³ xewanínjomí íkíáyo níyekwíroáriníná peníápi nání díní omópoyínirí e uríagí

³⁴ áamá e epíroyí egíáyí re urígíawixíní, “Negí nwí ikaxí eáníníyo dání ‘Kiraíso, áamá yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí rarínwáo, aníní íníná nweanfáriní.’ rínínagí aríá winwá enagí nání joxí aríge nerí ‘Áamá imónínjomí nípíkiro íkíáyo nínwíráríro seáyí e umíeyoapíríáríní.’ neararíníní? Áamá imónínjoyí goríní?” uríagíá

³⁵ Jisaso xewanínjo wíáníní enagí nání ewayí xwíyá bí nurírí re uríníniginí, “Wíápi sía áríní wíyo seyíné tíní e ónínínjoí. Sía seaóríniginírí síní wíá ónínáná aní époyí. Áamá sía yinínímí yarígíáyí ‘Amí iyí ríwaríníní?’ míyaiwiarígíá enagí nání seararíníní.

³⁶ Wíápi síní seyíné tíní nínweari seaónínáná wíápiyá niaíwíyínéníní wimónípíríá nání wíápi mí díní wíkwírópoyí.” uríníniginí.

O xwiyáa apí nurárimí píní niwiárimí nurí píní ηweaniginí.

Judayí obaxí Jisasomí díní mîwîkwîrogáa nániríní.

³⁷ Judayí Jisaso wigí sîηwí tîηí e dání emimí ayá wí wíwapíyíagí aí sîní díní mîwîkwîró nero “Ayí oríani?” mîyaiwigíawixiní.

³⁸ Ayí rîpí nání e egíawixiní. Xwiyáa wía rókiamoagí Aisaiaoyí rîniηo xegí Judayí nání nîrîrí eaní rîpí, “Ámináoxiní, negí repíyí wiarîηwápi gíyí ‘Neparíní.’ nîyaiwiro díní neakwîrogíáríní? Oweoi. Ámináoxiníyá ení sîxí eánîηípi gíyo sîwá wíáná mí nómîxîro nijáa imónigíáríní? Oweoi.” nîrîrí eanípi xîxení imónínáa nání Judayí Jisasomí díní mîwîkwîrogíawixiní.

³⁹⁻⁴⁰ Xwiyáa ámí bî Aisaiao nîrîrí eaní rîpí, “Ámá ayí pírániηí sîηwí winîro díní pírániηí moro neróná sanîηí nimónîro wigí íwí yarígíápi emí nîmamoro ámí Gorîxo tíámíní upírîxînrî sîηwí upírorî díní sîηánîηí wimîxîrí eníriní.” Aisaiao e nîrîrí eanípi xîxení imónínáa nání Judayí Jisasomí díní mîwîkwîropaxí imónigíáríní.

⁴¹ Aisaiao orîjá nîwinîríná Gorîxo uowárenapínîo níkînrî ηweanagí nîwinîrí nání o nání e rîηíriní.

⁴² Judayí níní Jisasomí díní mîwîkwîroarîηagía aiwí Judayí áminá obaxí wí aí omí díní nîwîkwîroro aiwí Parisiowa negí rotú aníyo dání yoí emí neakwîrí mopírîxînrî

wáyf nero nánf waropárf niníro “Jisasomf xídaríñáonírínf.” mírínígfawixínf.

43 Weyf Gorixo umearíñfípí nánf mīwimónípa nerf weyf ámaf umearígfápí nánf nīwimónírí nánf waropárf niníro “Jisasomf xídaríñáonírínf.” mírínígfawixínf.

“Nionf raríñápímí dánf ámaf nínf epayónípfírárínf.” uríñf nánírínf.

44 Jisaso enf ténf ríaiwá nírírí re ríñíniginf, “Nionf dñf níkwíroarígfá gíyf gíyf nionínf dñf mīnīkwíroaríñoí. Nírowárenapíñomf enf dñf wíkwíroaríñoí.

45 Nionf síñwí nanarígfá gíyf gíyf nírowárenapíñomf enf síñwí wínaríñoí.

46 Ámaf nionf dñf níkwírófáyf aníñf sáf yiníñe mīñweapa éfírxínírí xwíá tíyo wíáníñf wókímíxímínírí bñárínf.

47 Nionf ámaf xwíá tíyo ñweagíáyo xwíyíá umeárímínírí mībí ámaf nīyonf yeáyf uyímíxemeámánírí bñárínf. Ayínánf ámaf xwíyíá nionf raríñápí aríá níníro aí mīnīxídfá gíyf gíyo nionf wí xwíyíá umeáraríñámanf.

48 Ámaf nionf ríwí nínímoro xwíyíá nionf raríñápí peayf nīwianíro éfáyf wonf wonf xwíyíá meárínípxípfí ríxa wenf. Xwíyíá nionf uráná aríá mīnigíáyo dánf sáf yoparfíymí xwíyíá meárínípxíf enagí nánf raríñínf.

49 Nionf gí dñfíyo dánf wí mírí ápo, xewaníño nírowárenapíño amípí nionf urímíápí nánf sekaxf níríñf enagí nánf gí dñfíyo dánf raríñámanf.

50 Ápo sekaxí ríñípimi áamá díní nìkwíroríñípimi dání díní nìyímíní tígíá aníní íníná ñweapíríá nání imónipaxí enagi nání nioní nìjíríní. Ayínání amípí nioní seararínápi, ápo nírínípi nì seararínáriní.” uríniginí.

13

Jisaso wiepísarínowami síkwí sosáyó igíá weaní náníriní.

¹ Aiwá sá Anínajo Neamúroago ríníníyí nání síní mimíxípa enáná Jisaso xwíá tío píní nìwiárimí xano tío nání yíní anwí ayo enagi nání o nìjíríní. Áamá xó xegí imónígíáyo díní síxí nuya nìbísáná xó pene nání aí nuya uríniginí.

² Síapi tíní xó tíní wiepísarínowa tíní aiwá api naníro nání awí neánímáná Obo re eniginí. Saimonomí xewaxo Isikariotí dání Judaso nurí Jisaso nání miyí ouríní díní nìwíkwírómáná enáná

³ Jisaso xegí xano amípí níní íáníní wiepíxíniasíní enagi nání nìjírí imónírí Goríxo tífáminí bínípi nání nìjírí imónírí ámi xó tífáminí uníapi nání ení nìjírí imónírí nerí nání

⁴ aiwá narígíe dání nìwiápínímearí xegí rapírapí e páníníyí nìpírárímáná roaríxí wú nímearí íríníyo nìkíkíyínímáná

⁵ iniígí píréríxí wínami niwayímorí wiepísarínowami síkwí sosáyó igíá nìweáa nurí roaríxí kíkíyínínú tíní nìkwíra nurí

⁶ ríxa Saimoní Pitaomí wimíní ríyaríní re uríniginí, “Ámínáoxíní, joxí gí síkwíyo igíá neámíní ríyaríní?” urfagi

7 Jisaso re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Nionɪ sɪmɪpɪ nánɪ agwɪ joxɪ majfá nɪmónɪrɪ aɪwɪ rɪwéná ‘E nɪwapɪyɪmɪnɪrɪ rɪá enɪnɪgɪɪɪ?’ nɪyɪawɪrɪ nɪjɪfá imónɪrɪárɪɪɪ.” urɪagɪ

8 Pitao re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Ná rɪwɪyo aɪwɪ joxɪ gɪ sɪkwɪyo wɪ ɪgɪfá nearfá menɪɪɪ.” urɪagɪ Jisaso re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Nionɪ dɪxɪ sɪkwɪyo ɪgɪfá mɪreapa nerɪnáyɪ, joxɪ nionɪ tɪnɪ nawɪnɪ kumɪxɪnɪpaxɪ mimónɪɪɪɪɪ.” urɪagɪ

9 Saimonɪ Pitao re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Ámɪnáoxɪɪɪ, sɪkwɪyonɪ ɪgɪfá mɪneapanɪ. Gɪ wéyo tɪnɪ mɪɪɪyo tɪnɪ aɪ ɪgɪfá neaɪ.” urɪagɪ

10 Jisaso re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Igɪfá eánɪɪɪ go go kíyɪ bɪ menagɪ nánɪ sa sɪkwɪyonɪ ɪgɪfá eánɪpaxɪ imónɪɪɪ. Soyɪné kíyɪ bɪ menagɪ aɪwɪ noyɪnéɪ marfá.” urɪɪɪnɪgɪɪɪ.

11 Xɪfó nánɪ mɪyɪ wurɪno nánɪ nɪjɪfá nɪmónɪrɪ nánɪ “Noyɪnéɪ kíyɪ mayoyɪnémanɪ.” urɪɪɪnɪgɪɪɪ.

12 Rɪxa sɪkwɪyo ɪgɪfá nɪweáa núɪsáná xegɪ rapɪrapɪ nɪmearɪ nɪyɪnɪrɪ aɪwá narɪgɪe ámɪ éf nɪɪɪwearɪ re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Nionɪ seaɪáɪ nánɪ dɪɪɪ ‘Ayɪ nánɪ rɪá neaɪarɪɪɪ?’ rɪmonɪɪ?

13 Soyɪné ‘Nearéwapɪyarɪɪnoxɪɪ nɪrɪro ‘Ámɪnáoxɪɪ nɪrɪro yarɪgɪfárɪɪ. E imónɪɪáonɪ enagɪ nánɪ e nɪnɪrɪróná xɪxenɪ nɪrarɪgɪfárɪɪ.

14 Nionɪ Ámɪnáonɪ imónɪrɪ searéwapɪyarɪɪáonɪ imónɪrɪ enagɪ aɪwɪ segɪ sɪkwɪ sosfáyo ɪgɪfá seaeáɪɪ. Ayɪnánɪ soyɪné enɪ segɪ sɪkwɪyo xɪxe ɪgɪfá eánɪfɪrɪxɪɪɪ.

15 Nionɪ rɪxa sɪɪɪwepɪgɪ seaɪwapɪyɪagɪ nánɪ nionɪ seaɪápa soyɪné enɪ axɪpɪ e nɪga úfɪrɪxɪɪɪ.

16 Aga nepa searar+ñ+ní. Ámá x+náín+ñ+ñí nimón+ñí om+ñ+ñí wíiar+ñ+ñí go xegí bosomí seáyí e wimónar+ñ+ñí? Xwíy+á yaní wiowá+ñ+ñí ení uowá+ñ+ñí seáyí e wimónar+ñ+ñí? ” nur+ñí

17 re ur+ñ+ñí, “Soy+ñé nioní s+ñwep+gí seaíwap+íy+á apí nání n+ñ+á nimón+ñíro xixení ner+ñ+ñí, yayí seain+ñ+paxí seaímean+ñ+ñí.

18 Nioní noy+ñ+ñí nání m+ñsearar+ñ+ñí. Sear+ñ+ñí áoy+ñé imón+ñ+ñí apí nání nioní n+ñ+á aiwí B+ñkwíyo re n+ñ+ñí eán+ñ+ñí r+ñí, ‘Ámá nioní t+ñí aiwá nawíní nar+ñ+ñí nioní xop+ñ+ñí n+ñ+ñí s+ñkwí n+ñ+ñíyoarí sos+ñá nean+ñ+ñí.’ n+ñ+ñí eán+ñ+ñí xixení imón+ñ+ñí n+ñ+ñí noy+ñ+ñí sear+ñ+ñí.

19 Soy+ñé am+ñ+ñí r+ñwíyo imón+ñ+ñí imónar+ñ+ñí n+ñ+ñí ‘Ayí or+ñ+ñí?’ n+ñ+ñí agwí re dání am+ñ+ñí s+ñí mimón+ñ+ñí é+ñí áwaní searar+ñ+ñí.

20 Aga nepa searar+ñ+ñí. Ámá nioní uowá+ñ+ñí umím+ñ+ñí r+ñ+ñí gíyí gíyí nioní ení n+ñ+ñí nar+ñ+ñí. Nioní n+ñ+ñí r+ñ+ñí n+ñ+ñí ení umím+ñ+ñí nar+ñ+ñí.” ur+ñ+ñí.

“Míyí nur+ñí Judasor+ñí.” í+ñí ur+ñ+ñí nán+ñí.

21 Jisaso e nur+ñ+ñí d+ñ+ñí r+ñá uxéagí s+ñ+ñí áwaní nur+ñí re ur+ñ+ñí, “Aga nepa searar+ñ+ñí. Soy+ñé woxí m+ñyí nur+ñ+ñí.” ur+ñ+ñí

22 xegí wiep+ñ+ñí o r+ñó nání maj+ñá en+ñ+ñí nání k+ñ+ñí nimón+ñíro s+ñwí nainega nur+ñ+ñí

²³ wiep̄sar̄iṇowa wo —O Jisaso x̄fo d̄iṇf̄ six̄f̄ uyiṇoriṇi. O x̄fo t̄f̄iṇf̄ e aṇwi e éf̄ ṇweaṇagi n̄áni

²⁴ Saimon̄ Pitao om̄i s̄m̄imaj̄f̄ó n̄iwir̄f̄ná rén̄iṇf̄ ur̄iṇiṇiḡiṇi, “Jox̄i yar̄iṇf̄ n̄iwir̄i áamá x̄fo r̄fo n̄áni áwan̄f̄ rei.” Ēn̄iṇf̄ ur̄f̄agi

²⁵ wiep̄sar̄iṇo x̄fo t̄f̄ám̄iṇi n̄ik̄iṇimónaumaná yar̄iṇf̄ re wiṇiṇiḡiṇi ‘Ámináox̄iṇi, jox̄i r̄fo, aȳf̄ gor̄iṇi?’ ur̄f̄agi

²⁶ Jisaso re ur̄iṇiṇiḡiṇi, “Aiwápiṇi múyo neagwiri wimo, aȳf̄ oriṇi.” nur̄imáná aiwápi múyo neagwiri Is̄ikarioti d̄ánf̄ Saimonom̄i xewaxo Judasom̄i m̄iṇi wiṇiṇiḡiṇi.

²⁷ M̄iṇi wíáná Seteno Judasom̄i d̄iṇf̄ x̄ixéróagi Jisaso re ur̄iṇiṇiḡiṇi, “Jox̄i er̄f̄pi aṇf̄iṇi ei.” ur̄f̄agi aí

²⁸ x̄fo t̄f̄iṇi aiwá nar̄iḡf̄áwa o Judaso e oen̄ir̄i ur̄f̄f̄pi n̄áni maj̄f̄á nero

²⁹ wí d̄iṇf̄ re yaiwiḡf̄awix̄iṇi, “Judaso ṇigw̄f̄ wow̄f̄ x̄ir̄iṇo eṇagi n̄áni re r̄f̄a ur̄iṇoi, ‘Aiwá Aṇf̄naji Neamúroaḡf̄ r̄ipi n̄áni nan̄f̄pi jox̄i b̄f̄ neaii.’ r̄f̄a ur̄iṇoi? ‘Uyípeaȳf̄yo ar̄ir̄á wim̄iṇir̄i n̄áni am̄ipi b̄i m̄iṇi wīf̄.’ r̄f̄a ur̄iṇoi?” yaiwiar̄f̄ná

³⁰ Judaso, múyo neagwiri wíf̄pi nur̄ápanimo ár̄f̄wiyim̄i peyeaṇiṇiḡiṇi.

Jisaso ṇw̄f̄ ikax̄f̄ siṇf̄pi ur̄iṇf̄ n̄ániṇi.

³¹ O r̄ixa peyeááná Jisaso re r̄iṇiṇiḡiṇi, “Ámá imóniṇáoni r̄ixa seáȳf̄ e imónf̄agi ámaȳf̄ siṇw̄f̄ nan̄f̄piṇi r̄ixa r̄ínar̄iṇi. Nioni e éagi n̄inan̄ir̄f̄ná Gor̄ixoyá eṇf̄ six̄f̄ eán̄iṇf̄pi n̄áni en̄i ṇij̄f̄á imón̄ip̄f̄ráoi.

³² Nionî e nimónîrîñîpimî dání Gorîxoyá enî eáñîñî sîñáñî nimónîrîñáyî, nionî enî seáyî e nînimîxîrî nîniinîñotî.

³³ Gî niaîwoyîné, sîñî soyîné tíñî bî onîmiápi ñweámîñî. Soyîné nionî nánî pîá nipîrîá enagi aiwî negî Judayo re urîñápa, ‘Nionî umîaé soyîné enî wî upaxî menîñî.’ urîñápa agwî soyîné enî axîpi seararîñîñî.” nurîrî

³⁴ re urîñîñigîñî, “Nionî ñwî ikaxî sîñî bî os-earîmîñî. Nionî dîñî sixî seayarîñápa soyîné enî axîpi xîxe dîñî sixî yinîrîxîñî.

³⁵ Sewanîñoyîné dîñî sixî xîxe niyîñîrîñáyî, áamá sîñwî nîseanîro re seaiaiwîpîrîárîñî, ‘Oyá wiepîsîñowarîñî?’ seaiaiwîpîrîárîñî.” urîñîñigîñî.

“Pitaoxîñî, joxî rîwî nimorîñî.” urîñî nánîrîñî.

³⁶ Saimonî Pitao re urîñîñigîñî, “Ámináoxîñî, joxî gîmî umîñîrî nánî neararîñîñî?” urîagi Jisaso re urîñîñigîñî, “Agwî nionî ume agwî joxî wî mîñîxîdîpaxî enagi aí rîwéná joxî ananî nîxîdîrîárîñî.” urîagi

³⁷ Pitao re urîñîñigîñî, “Ámináoxîñî, pí nánî ‘Agwî joxî mîñîxîdîpaxîrîñî.’ nîrarîñîñî? Joxî éfî rîmîñîmîñîrî nánî yarîná nionî nîpîkirîñáyî, ananîrîñî.” urîagi

³⁸ Jisaso re urîñîñigîñî, “Joxî nepa nionî éfî nîmîñîrî nánî rîpîkipaxoxîrîñî? Aga nepa rîrarîñîñî, ‘Karîkarî sîñî rîaiwá mîrîpa enáná joxî biaú bî nionî nánî “O nánî nionî majîárîñî.” rîrîñî.’ rîrarîñîñî.” urîñîñigîñî.

14

*“Gorixo tñj e nání óyínñj imónñáonñrññ.”
urñj nánñrññ.*

¹ Wiepñsarñjyo “Soyñé dñj ría mñseaxepañ.” nurñ re urññnignññ, “Gorixomñ dñj wikñro ro nionñ enñ dñj ñikwñro ró éñññññ.

² Anñ gñ ápoyáyo awawá obaxñ ikwñróññññ. Nionñ soyñé nánñ anñ wé searoárimñá enagñ nánñ anñ awawá ayñ mikwñróññpa nerñ sññwirñyñ, ananñ áwanñ searñmññññ enárñññ.

³ Nionñ nurñ anñ wé ñsearoárimñ ámñ ññbñññ soyñé enñ nionñ ñweámñáé nionñ tñññ nawñññ ñweapñrñá nánñ ññseairñménapñmñ umñárñññ.

⁴ Óñ nionñ anñ apimñ nánñ umñáyi nánñ soyñé ññjñárñññ.” urñagñ

⁵ Tomaso re urñññnignññ, “Ámñnáoxñññ, joxñ urñe nánñ none majñá nerane nánñ arñge óñ urñáyi nánñ ññjñá imónññwñññ?” urñagñ

⁶ Jisaso re urñññnignññ, “Ámá ‘Gorixo tñj e nánñ úñmñgñññ.’ wimónarñjñyo nánñ ñññwanññonñ óyínññj imónññáonññññ. Amñpñ Gorixo nánñ nepa imónññpñ ámá ayo siwá wirñ dñj ñyñmññj imónññpñ sñxñ umímorñ yarññáonññññ. Ámá wo óñ wñyimñ dánñ ápo tñj e nánñ wñmeapaxñmanñ. Nionñññ óñ ápo tñe nánñyínññj imónññáonññññ.

⁷ Soyñé nionñ nánñ ‘Orñanñ?’ ññññaiwiro píránññj ññjñá ñimónñro sññwirñyñ, gñ ápo nánñ enñ píránññj ññjñá imónanñro egñárñññ. E ññsearñññ aiwñ agwñ ríná dánñ soyñé o nánñ ññjñá ñimónñro sññwñ wñññgñárñññ.” urñagñ

8 Piripo re uriniginini, “Ámináoxini, joxi ápo siwá neaiáná ‘Ayí apánirini.’ neaimónarini.” uríagi

9 Jisaso re uriniginini, “Piripe, nioni soyné tñi eníná dani emenjá aiwi joxi nioni nani sini píraniní nijá mimónipa renini? Ámá nioni sinwí nanjá giyí giyí ápomí eni winíáyí enagi nani joxi pí nani ‘Ápo eni siwá neai.’ ninarinini?

10 Ápo xewaxoni tñi nawíni imónirai xewaxoni ápo tñi nawíni imónirai enagwí nani joxi sini ‘O xano tñi axowaúrani?’ niniaiwiri díní miníkwíroariní renini? Xwiýá nioni seararinápi gí díníyo dani seararinámani. Amípi nioni yarinápi eni ápo, nioni tñi nawíni imónigwíloyá díníyo dani yarináriní.

11 Xwiýá nioni re searápi, ‘Ápo nioni tñi nawíni imónirai nioni ápo tñi nawíni imónirai enwií.’ searápi nani ‘Neparini.’ niyaiwiro díní níkwírópoyí. ‘E oyaneyí.’ miseaimónipa nerínáyí, emímí amípi nioni niseaiwapíya baríná soyné sinwí winígápi nanini ‘Neparini.’ niyaiwiro díní níkwírópoyí.

12 Ága nepa seararinini. Nioni díní níkwíroarigá giyí giyí amípi nioni seaíwapíyarínápi eni epírárini. Oyi, nioni ápo tñe umíá enagi nani amípi nioni seaíwapíyarínápipi wiárí seáyí e imóninípi aí epírárini.

13 Xewaxoni ení eániní ápoyá ámayo siwá niwirinípimi dani ‘Ápo seáyí e imóninórani?’ wiaiwíríxiniri soyné pí pí nani ápomí ríxiní

nuriríná xegí xewaxonimi dání nuriri rixinjí uránáyí, nioní ananí xixení niseaiimfáriní.

¹⁴ Amipí ápomí rixinjí nuriríná nionimi dání nuriri rixinjí urfápi nioní ananí niseaiimfáriní.

*“Nioní Kwíyí Gorixoyápi urowárimfáriní.”
uríjé nániríní.*

¹⁵ “Soyíné nioní díjé sixí niníyirínáyí, nioní sekaxí searíjapi xixení xídipírfáriní.

¹⁶ Nioní ápomí rixinjí uráná arirá seaipaxí imóníjé ámi wo soyíné tñí nawíní aníjé íníná ηweáwiniginirí segí táfáminí urowárenapínfáriní.

¹⁷ Kwíyí xóo nání nepa imóníjépiní seaíwapíyaríjépi nání raríjíní. Ámá xóomi díjé mīwīkwíroarígáyí kwíyí xóoyápmi mí nīwómīxiro níjéá mīmónipaxí enagi nání arirá wimínirí enáfápi umímínipaxí meníní. E nerí aí kwíyípi ríxa soyíné tñí nawíní imóníjagi nání api nání níjéá imóníjoi. Idáná soyíné ení niseaímeari xwioxíyo seanweanfáriní.

¹⁸ Nioní wimiáoyínéníjé segípi niseawárimí umfámani. Ámi soyíné tñjé e nání bīmírfáriní.

¹⁹ Ámá nioní díjé mīnīkwíroarígáyí síjwí mīnanípa epíri nání aŋwí ayoríní. E nerí aí soyíné ámi síjwí nanípírfáriní. Nioní ámi síjé emfá enagi nání soyíné ení síjé epírfáriní.

²⁰ Sfá soyíné nioní ámi síjé éaná nanípírfáyimi re níyaiwiro níjéá imónípírfáriní, ‘O xano tñí imónirí enáná none xóo tñí imónirane xóo none tñí imónirí enagwi nání xóo tñí axoneríní.’ níyaiwiro níjéá imónípírfáriní.

21 Ámá go go gí sekaxí rarínápi íá nixiriri nixídirínáyí, nioni díní sixí niyarínorini. Nioni díní sixí niyaríní gomí gomí gí ápo díní sixí uyiri nioni uyiri nerí niíwanínóni nání yumí bí míwí xixeni síwá winímárini.” uríagi

22 Judaso —Isikarioti díní Judaso maríái, wiepísarínowa Judasoyi riníní worini. O re uríniginí, “Ámináoxini, pí éagi nání ámá níni xwíá tíyo ηweagíáyo síwá míwinípa nerí newanínóneni síwá neainírárini?” uríagi

23 Jisaso re uríniginí, “Ámá go go nioni díní sixí niniyirínáyí, xwíyíá nioni rarínápi xídirínápi. Omí gí ápo díní sixí nuyiri yawawí o tíáminí níbirai o tını nawını aníní ηweaníwáriní.

24 Ámá nioni díní sixí mınıyarígíáyí nioni rarínápi xídarígíámani. Xwíyíá nioni searíná soyné aríá niarígíápi, ayí nioni gí díní tını rarínápi mani. Ápo nírowárenapínoyá díní tını rarínápiní.” nuríi

25 re uríniginí, “Nioni síní soyné tını níηwearíná amípí api nání searíní.

26 E nerí aí ríwéná arirá seainífo —O kwíyí Gorixoyápiní. Xífo ámá nioni nixídarígíáyo nání urowárenapínápiní. Api amípí níni nání seaíwapíyíáná nioni níseara waríná nípiní nání díní seainínáriní.

27 Nioni soyné pını níseawiárími nurí aiwí soyné niniyá díní tını níwayíróniro ηweapíráriní. Niniyá díní tını níwayíróniro ηweapírápi nání níriríná ámá xwíá tíyo díní wigí díní tını yarígíápi nání mírariní. Niniyá

dijí tǫní aga nǫwayǫrǫnǫro ȳweapǫrǫa nǫnǫ
imǫnǫpǫrǫárǫnǫ. Ayǫnǫnǫ dijí rǫá nǫseaxerǫ wǫyǫ
bǫ minǫpa éǫrǫxǫnǫ.

28 Xwiyá nioní searíá rípi, ‘Nioní píní niseawiárími nurí ámi seyíné tíŋí e nání bímáríni.’ searíápi soyíné ríxa aríá níoí. Nioní ápo tíŋí e nání umí enagi nání soyíné nepa díŋí síxí níníyirínáyí, yayí seáyími dání seainíminírí éfríni. Ápo seáyí e nímúrono enaqí nání raríŋíni.

29 Soyíné nioní searíápi xixení imóníagi
nìwìnríná díní níkwíro ‘Ayí o
nearínpírání?’ yaiwíro oépoynírí siní
mimónípa éfí searíníní.” nurí

³⁰ re ʉrɪŋɪnɪgɪnɪ, “Xwá tɪyo meŋweaŋo —O oborɪnɪ. O rɪxa barɪŋagɪ nánɪ nionɪ soyɪné tɪnɪ nɪŋweaɪ ámɪ ayá wí searɪmɪméɪnɪ. O nionɪ eŋɪ mɪneánɪŋo eŋagɪ aiwɪ

³¹ áamá xw'á t'yo d'áŋ'y' n'n'i re naiwífr'x'n'i-rí, 'O xanomí d'ŋ' s'x' uyiŋor'aní?' naiwífr'x'n'i-rí ápo sekax' n'r'ŋ'p' t'n'i x'xen' oem'n'i." nur'ri re ur'ŋ'inig'n'i, "Re dán' n'wiáp'n'imeám' r'xa owaneyi." ur'ŋ'inig'n'i.

15

“Wain’ urax’ nepaxinj’ imóninj’p’ininj’
imóninj’áonir’iní.” urinj’ nánir’iní.

¹ Jisaso ewayf xwiyfá nurir re uriniginin, “Wainf uraxf nepaxin imóninpi, ayf nionirin. Wainf ominf xiáwo gf áporin.

² Wirenj' nionimí dání neániri ná m'wéyí n'ni ápo emi wiximoaririni. Wirenj' ná weariníyí

nñni xwiogwí wíomí ná xwé wéwiniginiñi o emí wíwákwímí niyárimáná mía imixárariniñi.

³ Xwiyíá nioni searariniñapi mí dani soyíne rixa míaniniñi ininjoí.

⁴ Soyíne uraxí wireñí eániniñpa axípi nioni neáníñixiniñi. E neríñáyí, nioni wireñíñiniñí axípi soyíne seaeánimíñiniñi. Wainí míkomi wireñí meánipa neríñáyí, ná míwepaxí imóniniñpa soyíne eni nioni wireñíñiniñí míneánipa neríñáyí, ná wepaxí meniniñi.

⁵ Nioni uraxí wainí míkíñiniñí imóniniñáoniriniñi. Soyíne uraxí wainí wireñíñiniñí imónigíoyíneriniñi. Ámá nioni wireñíñiniñí neániniñí go go nioni xíoyá míkí imóniniñáoní enagi nání ná xwéniniñí weariniñiniñi. Ayí rípi nániriniñi. Soyíne nioni píniñiniñiwiárimí nuríñáyí, amípi wí epaxí meniniñi.

⁶ Wireñí emí móyí yeáyí yárariniñpa ámá nioni wireñíñiniñí míneánipa éí gomi gomi emí móáná yeáyí yárariniñiniñi. Wireñí axípiñiñi e eníyí awí neaáñirí ría ikeáaráná ría nowárariniñiniñi.” nurirí

⁷ re uriniñiginiñi, “Soyíne nioni wireñíñiniñí neánirí xwiyíá nioniyápi xídíñi neríñáyí, soyíne pí pí seaimónariniñíyí nání ápomi rixiniñí uráná anani seaiiníñiniñi.

⁸ Soyíne e nero ná xwéniniñí neriniñipimi dani ení sixí eániniñí gí ápoyápi ámayo siwá wíáná ‘O seáyí e imóniniñoríani?’ wiaiwipíñíñiniñi. Soyíne e neriniñipimi dani eni ‘Xegí wiepiñiniñíyí wíñíani?’ wipimóniniñíñiniñi.

⁹ Ápo diñí sixí niyiniñpa nioni eni diñí sixí seayiniñi. Ayíñani nioni diñí sixí seayiniñapi

anin̄j neayiw̄in̄igin̄iri éfr̄ix̄in̄i.

¹⁰ Soȳné nion̄i sekax̄i sear̄áyo x̄ixen̄i n̄ix̄d̄irónáȳ, nion̄i ḡi ápo sekax̄i n̄ir̄in̄j̄p̄i pírán̄in̄j̄ x̄idar̄in̄aḡi nán̄i d̄in̄j̄ six̄i n̄iyar̄in̄j̄pa nion̄i en̄i ax̄ip̄i an̄in̄j̄ soȳné d̄in̄j̄ six̄i seayim̄fár̄in̄i.

¹¹ D̄in̄j̄ nífá b̄i on̄imiápi seair̄i yaȳf b̄i on̄imiápi seain̄iri oen̄iri nán̄i m̄isearar̄in̄in̄i. D̄in̄j̄ nífá n̄iniri yaȳf ninar̄in̄j̄pa soȳné en̄i d̄in̄j̄ nífá ayá wí seair̄i yaȳf seain̄iri oen̄iri searar̄in̄in̄i.

¹² Sekax̄i nion̄i rar̄in̄ápi r̄ip̄ir̄in̄i. Nion̄i d̄in̄j̄ six̄i seayar̄in̄ápa soȳné en̄i ax̄ip̄i x̄ixe d̄in̄j̄ six̄i yin̄f̄r̄ix̄in̄i.

¹³ Ámá wo xeḡi ámáyo d̄in̄j̄ six̄i nuyir̄fná ar̄irá wim̄in̄iri nán̄i upeí̄p̄i d̄in̄j̄ six̄i uyar̄iḡfápi b̄i t̄in̄i x̄ixen̄i mimón̄in̄i. Aga seáȳ e m̄úrón̄in̄i.

¹⁴ Soȳné nion̄i sekax̄i searar̄in̄ápi x̄ixen̄i ax̄ip̄i nerónáȳ, ḡi ámaȳné imón̄in̄jo.

¹⁵ X̄in̄áiwan̄in̄j̄ nimón̄iro om̄in̄j̄ wiir̄iḡfáȳ wiḡi boso ‘E em̄fán̄iri nán̄i r̄fá nearar̄in̄i?’ m̄iyaiwí maj̄fá imónar̄iḡfá en̄aḡi nán̄i s̄in̄i ‘Inókiwaȳfnén̄in̄j̄ imón̄iḡfoȳnéȳ sear̄im̄imé̄in̄i. Am̄ip̄i ápo n̄irar̄fná ar̄fá win̄j̄ n̄ip̄in̄i áwan̄j̄ n̄iseair̄i nán̄i ‘Ḡi ámáoȳnéȳ searar̄in̄in̄i.

¹⁶ Soȳné nion̄i fá n̄iyam̄ix̄iḡfáman̄i. Aȳf nion̄i soȳné nuro ámáyo nuréwap̄iyir̄in̄j̄pim̄i dán̄i aiwá n̄iyim̄fn̄in̄j̄ wéfr̄ix̄in̄iri fá ȳiyam̄ix̄im̄i n̄iseair̄i sear̄ipean̄ár̄in̄i. Aȳfnán̄i pí pí nán̄i ápom̄i r̄ix̄in̄j̄ nur̄ir̄fná nion̄im̄i dán̄i nur̄iri uránáȳ, anan̄i x̄ixen̄i seiin̄fár̄in̄i.

¹⁷ Sekax̄i nion̄i rar̄in̄ápi r̄ip̄ir̄in̄i. Aga x̄ixe d̄in̄j̄ six̄i yin̄f̄r̄ix̄in̄i.

*“Gí seaiep+sar+ñáoyné enagi nán+ áamá sím+
tín+ seaip+í+ár+in+.” ur+ñ+ nán+í+in+.*

18 “Áamá xw+á t+yo en+pi nán+in+ moar+g+áy+
soy+né sím+ t+in+ seaiar+ñag+á n+win+ín+á d+ñ+ re
mó+í+í+in+, ‘None s+in+ sím+ t+in+ m+ineaipa ner+ín+á
xámi Jisasomi wig+áran+?’ mó+í+í+in+.

19 Soy+né áamá xw+á t+yo wen+pi nán+in+
moar+g+áy+ t+in+ naw+in+ nimón+í+ s+ñw+í+y+,
soy+né wig+y+ imónan+í+ é+á enagi nán+ d+ñ+
s+í+x+ seayipax+ín+in+. E ner+ aí soy+né áamá xw+á
t+yo wen+pi nán+in+ moar+g+áy+ t+in+ naw+in+
mimón+pa ero ay+ t+in+ ax+pi mimón+pa é+í+í+in+í+
+á y+iyam+í+x+m+ seair+ en+ enagi nán+ ay+ sím+ t+in+
seaiar+ñ+.

20 Eway+ xw+y+á nion+ sear+á r+pi, ‘Áamá
x+ín+áín+ñ+ nimón+í+ om+ñ+ w+iar+ñ+ go go xeg+
bosomi seáy+ e wimónar+ñ+man+.’ sear+ápi nán+
d+ñ+ mó+í+í+in+. Nion+ xean+ñ+ n+in+ikár+í+ónáy+,
soy+né en+ xean+ñ+ seaikár+í+í+ár+in+in+. Xw+y+á
nion+y+ápi ar+á n+in+iro n+in+x+í+d+í+ónáy+, soy+néy+ápi
en+ ar+á n+iseairo seax+d+í+í+ár+in+in+.

21 E ner+ aí nion+ n+rowárénapi+ño nán+ n+í+á
pírán+ñ+ mimón+pa nero nán+ soy+né nion+
n+in+x+í+d+iro ‘Jisasoyáoner+in+.’ rar+ñag+á nán+
xean+ñ+ r+pi n+ip+in+ seaikár+í+í+ár+in+in+.” nur+í+

22 re ur+ñ+nig+in+, “Nion+ n+í+b+í+ xw+y+á mur+pa
ner+ s+ñw+í+y+, wig+ íw+ nero nion+ r+íw+ n+mó+ápi
nán+ xw+y+á meár+in+ipax+ imónan+í+ é+áman+.
Nion+ r+íxa b+ñ+ enagi nán+ ay+ re wí r+ipax+
men+in+, ‘Neg+ enwápi ner+ín+ íw+ m+iyar+ñw+in+í+
enwár+in+.’ r+ipax+ men+in+.

23 Áamá nion+ sím+ t+in+ niar+g+áy+ g+ ápom+ en+

símí t́nî wiarîñoî.

²⁴ Nionî emîmî amîpî áamá eníná dánî aiwî mîwîwapîyigîá bî mîwîwapîyipa nerî sîñwirîyî, wigî íwî nero nionî rîwî nimóîápi nánî xwîyîá meárîñîpaxî menîñî. E nerî aiwî nionî emîmî wîwapîyîñápi sîñwî nînanîro aí nionî t́nî gî ápo t́nî enî nîwawîñî sîmî t́nî yeaiarîñoî.

²⁵ Rîwamîñî nionî nánî wigî ñwî ikaxî eánîñîyo dánî eánîñî rîpi, ‘Mîkî menagî aiwî sîmî t́nî nigîárîñî.’ nîrîñîrî eánîñîpi xîxenî imónîñî nánî niarîñoî.” urîñîñîñî.

²⁶ Ámî re urîñîñîñî, “Arîrá seainîo —O Gorîxoyá kwîyîpîrîñî. Api nionî ápo t́ñî e dánî soyîné t́ñî e nánî uowárenapîmîápiñî. Api kwîyî Gorîxoyápi xîo t́ñî e dánî nîbîrî xîo nánî nepa imónîñîpîñî seaîwapîyarîñîpî nánî rarîñîñî. Api nîbîrîñá nionî nánî áwanî searîñîárîñî.

²⁷ Soyîné nionî ámayo iwamîó nuréwapîya uñáe dánî nionî t́nî emeagîoyîné enagî nánî seaîmeañî mîkoyîné enî ámayo nionî nánî áwanî urîpîrîárîñî.

16

¹ Soyîné axínánî dîñî nîñîkwîroro nemáná óreámîoapîrîxîñîrî apî nîpîñî seararîñîñî.

² Ayî re seaipîrîárîñî. Rotú añîyo dánî segî yoî emî nîseakwîrîmoro aiwî rîwéná xe nimónîrîñá áamá seapîkîáyî Gorîxo wimónarîñîpîñî yarîñîwîñîrî seapîkipîrîárîñî.

³ Ápo nánì nìjǵá píránìḡ mimónìpa ero nionì nánì enì axǵpì e mimónìpa ero nero nánì apì seaipǵrǵárìnì.

⁴ Xwiyǵá nionì searǵápì, ayǵ rǵpì nánì searǵìnì. Xeanìḡ apì rǵxa nimónarǵná nionì nìseara úápì nánì dìḡ mǵpǵrǵa nánì searǵìnì. Apì nánì iwamǵó soyǵné tǵnì emenǵwáé dánì áwanǵ mǵsearǵḡanigìnì. Sǵnì soyǵné tǵnì nemerì nánì áwanǵ mǵsearǵḡanigìnì.

Kwíyǵpì enǵápì nánì urìḡ nánìrìnì.

⁵ “Rǵxa nǵrowárénapìḡo tǵḡ e nánì warìḡagì aì soyǵné woxì ‘Joxì ḡmì nánì urǵìnì?’ mǵnǵrarìḡot.

⁶ Nionì ‘Rǵxa numǵìnì.’ searǵagì nánì soyǵné ìkǵnìḡ sǵpì seaiarìnì.

⁷ E nerì aì aga nepa seararìḡnì, ‘Nionì soyǵné tǵnì anìḡ re nìḡwearǵná arǵrá nìseaipaxǵ aiwì pǵnì nìseawiárìmì nurǵná arǵrá aga seáyì e ìmónìḡpì seaipaxǵrìnì.’ seararìḡnì. Ayǵ rǵpì nánìrìnì. Nionì pǵnì nìseawiárìmì mupa nerǵnáyǵ, arǵrá seainǵomì —Kwíyǵpì nánì rarìḡnì. Omì murowárénapìpa epaxǵrìnì. Nionì nurǵnáyǵ, omì soyǵné tǵámìnì urowárénapìmǵá enǵagì nánì rarìḡnì.

⁸ Kwíyǵpì nǵbìrǵná áamá xwǵá tǵyo dánǵyǵ re yaiwǵrǵxìnìrì, ‘Nene “ǵwǵpì, ayǵ apǵrǵanì?” moarìḡwápì tǵnì “Wé rónìḡpì, ayǵ apǵrǵanì?” moarìḡwápì tǵnì “Gorǵxo áamáyo xwiyǵá numeárìrǵná e winǵárǵanì?” moarìḡwápì tǵnì apiaú apì xenǵwǵnì moarìḡwárǵanì?” yaiwǵrǵxìnìrì wíwapìyinǵárìnì.

⁹ Ayí nioní díní m+níkwíropa yarínagíá nání kwíyípi ‘fíwípi, ayí apíríani?’ oyaiwípoyíníri wíwapíyiri

¹⁰ nioní ápo tíní e nání yíáná o nínimínimáná soyíné síní sínwí ámi wí m+naná enagi nání kwíyípi ‘Wé rónínípi, ayí apíríani?’ ení oyaiwípoyíníri wíwapíyiri

¹¹ Goríxo obo, áamá xwíá tíyo menjweanomi ríxa xwíyíá umeáríní enagi nání kwíyípi ‘Goríxo xwíyíá numeáríná e winíáriní.’ ení oyaiwípoyíníri wíwapíyiri eníáriní.” uríníniginí.

¹² Ámi re uríníniginí, “Nioní xwíyíá xwapí ámi bí tíní ‘Osearímíní.’ nímónarínagi aiwí agwí soyíné aríá nipaxí mimónínjoí.

¹³ E nerí aiwí kwíyí amípí nepaxíní imónínípi nání rarínípi níbíríná Goríxo nání nepání imónínípi níní seaíwapíyiníáriní. Apí xegí díní tíní wí mísearípa nerí ápomíní aríá wiarínípiní ríníá enagi nání amípí Goríxo nání imónínípi xíxeni searéwapíyiníáriní. Amípí ríwíyo imóníníápi nání ení wíá searókiamoníáriní.

¹⁴ Kwíyípi xwíyíá nioní rarínápi wíá nisearókiamorí nioní nání nisearíri nání nioní seáyí e nimíxíníáriní.

¹⁵ Ápo nioní fáníní niepíxíniasíní enagi nání amípí níní oyá imónínípi nioníyáriní. Ayínání nioní re searíní, ‘Kwíyípi nioní rarínápi aríá níniri wíá searókiamoníáriní.’ searíní.” uríníniginí.

*“Íkíníní sípí nisealísáná yayí seainíníáriní.”
uríní náníriní.*

16 Jisaso ámi re uriniginini, “Nioni bi onimiápi soyíné tñi niñweámáná enáná siñwí nanipíríméoi. Soyíné segípi ámi bi onimiápi niñweámáná siñwí nanipíríárini.” uríagi

17 wiepisariníyí wa re rinigíawixini, “O pí enípi nání ríá re áwaní neararini, ‘Nioni bi onimiápi niñweámáná enáná siñwí nanipíríméoi. Soyíné segípi ámi bi onimiápi niñweámáná siñwí nanipíríárini.’ Ripi eni ‘Ápo tñí e uminiri rarinini.’ neararinípi pí enípi nání ríá neararini?” niriníro

18 re rinigíawixini, “‘Bi onimiápiyí rariníyí pí nání ríá neararini? None xío rarinípi nání nijá mimóniñwini.’ rinariníagi

19 Jisaso awa yariní owianeyiníro wimónariníagi nání nijá nimóniri nání re uriniginini, “Nioni ‘Bi onimiápi niñweámáná enáná siñwí nanipíríméoi. Segípi ámi bi onimiápi niñweámáná siñwí nanipíríárini.’ searíapi nání yariní niníro riníriníni?”

20 Aga nepa seararinini. Soyíné ámixíá nero ñwí piyí wírinipíri aiwí ámá xwíá tíyo dáníyí —Ayí Goríxo tñi xepíxepá rónigíáyíriní. Ayí yayí seáyími dání wininíñoi. Ríná soyíné íkíníñí sipí niseairí aiwí ríwéná dñí níá seainíníárini.” nuríri

21 ewayí xwíyá bi rípi uriniginini, “Apíxíwa niaíwí nixiríná yariíapi nání dñí mópoyí. Apíxí niaíwí siñwí wanaríná ‘Riníñí níniniri niaíwí xirími nání ríxa rínaríani?’ niyaiwirí nání íkíníñí sipí wíariníriní. E nerí aí ríwéná niaíwí ríxa nixirímáná niaíwí xíró nání dñí

niśá winar+ŋag+ náni r+ŋ+ŋ+ win+ŋ+ náni arśá ikeamoar+ŋ+r+ŋ+.

²² Soy+né en+ ax+ŋ+ŋ+ seaimón+ŋ+. Agw+ soy+né ík+ŋ+ŋ+ s+ŋ+ n+seair+ aiw+ nion+ á+ŋ+ s+ŋw+ seanána xwiox+yo d+ŋ+ niśá seain+ŋ+ár+ŋ+. Yay+ ap+ á+ŋ+ wí am+ŋ+ wí n+seaikár+ro aí p+r+ sear-akipax+ mimón+ŋ+ŋ+ náni rar+ŋ+ŋ+.

²³ D+ŋ+ yay+ seain+e dán+ nion+ á+ŋ+ am+ŋ+ b+ náni yar+ŋ+ nip+r+á+ŋ+. Aga nepa searar+ŋ+ŋ+. Ápom+ am+ŋ+ b+ náni r+x+ŋ+ nur+r+ŋ+ nion+ŋ+ dán+ uránáy+, anan+ n+seaiap+ŋ+ár+ŋ+.

²⁴ Í+ŋ+ dán+ ápom+ nion+ŋ+ dán+ r+x+ŋ+ mur+pa néra nib+asána aí d+ŋ+ niśá seain+ŋ+á+ŋ+ b+ on+ŋ+á+ŋ+ m+seain+pa éw+ŋ+ŋ+ŋ+ om+ anan+ r+x+ŋ+ ur+r+x+ŋ+. R+x+ŋ+ urána seaiap+ŋ+ár+ŋ+.” ur+ŋ+ŋ+ŋ+.

“Nion+ á+ŋ+ Gor+xo t+ŋ+ xep+xepá rón+ŋ+áyo r+ŋ+ xop+r+ŋ+ŋ+.” ur+ŋ+ŋ+ŋ+.

²⁵ Á+ŋ+ re ur+ŋ+ŋ+ŋ+, “Xw+y+ŋ+ nion+ n+seara ú+ŋ+ eway+ xw+y+ŋ+ t+ŋ+ n+sear+r+ aiw+ r+w+ŋ+ eway+ xw+y+ŋ+ t+ŋ+ á+ŋ+ b+ m+sear+ ápo náni s+ŋ+ŋ+ áwan+ sear+ŋ+á+ŋ+ŋ+ nimón+ŋ+ár+ŋ+.

²⁶ Í+ŋ+ Gor+xom+ r+x+ŋ+ nur+r+ŋ+ nion+ŋ+ dán+ ur+p+r+ŋ+ŋ+. Sewan+ŋ+oy+né r+x+ŋ+ urána anan+ arśá seain+ŋ+ enag+ náni ‘Í+ŋ+ nion+ soy+né náni ápom+ r+x+ŋ+ seaur+yim+ŋ+ŋ+.’ m+searar+ŋ+ŋ+.

²⁷ Xewan+ŋo d+ŋ+ s+x+ŋ+ n+seayir+ náni arśá seain+ŋ+ŋ+. Soy+né nion+ d+ŋ+ s+x+ŋ+ n+y+ro ‘Ápo t+ŋ+ e dán+ b+ŋor+ŋ+ŋ+?’ niaiwiro yar+ŋ+ŋ+ náni xewan+ŋo d+ŋ+ s+x+ŋ+ n+seayir+ náni arśá seain+ŋ+ŋ+.” nur+r+

28 re urɪɲɪnigɪnɪ, “Enɪná nionɪ ápo tɪnɪ ɲweaagáonɪ aɪ o tɪɲɪ e dánɪ pɪnɪ nɪwiárɪmɪ xwɪá tɪyo nánɪ bɪɲárɪnɪ. Re nɪɲweaɲɪsáná xwɪá tɪyo pɪnɪ nɪwiárɪmɪ ámɪ o tɪɲɪ e nánɪ umɪɪnɪ.” urɪagɪ

29 xegɪ wiepɪsarɪɲowa re urɪgɪawixɪnɪ, “Ayɪ apɪrɪnɪ. Agwɪ joxɪ ewayɪ xwɪyɪá tɪnɪ mɪneararɪɲɪnɪ. Rɪxa sɪɲánɪ áwanɪ neararɪɲɪnɪ.

30 Agwɪ none dɪɲɪ re nɪsɪaiwirane nɪjɪá imónɪɲwɪnɪ, ‘Amɪpɪ nɪnɪ nánɪ nɪjɪorɪanɪ? Ámá yarɪɲɪ mɪwɪpa éɪmɪ aɪwɪ wigɪ xwioxɪyo “Yarɪɲɪ apɪ owimɪnɪ.” yaiwɪarɪgɪápɪ nánɪ nɪjɪá imónɪɲorɪanɪ?’ nɪsɪaiwirane nɪjɪá imónɪɲwɪnɪ. Ayɪnánɪ dɪɲɪ re nɪsɪaiwirane dɪɲɪ rɪkwɪroarɪɲwɪnɪ, ‘Joxɪ Gorɪxo tɪɲɪ e dánɪ bɪɲoxɪrɪnɪ.’ rɪkwɪroarɪɲwɪnɪ.” urɪagɪá

31 Jisaso re urɪɲɪnigɪnɪ, “Agwɪ soyɪné dɪɲɪ rɪnɪkwɪroarɪɲoɪ?

32 Soyɪné xɪdɪxɪdowárɪ seaɪáná nionɪ nɪgɪpɪ pɪnɪ nɪnɪwiárɪmɪ segɪ aɲɪmɪ nánɪ xɪxegɪnɪ umɪpɪrɪnɪá rɪxa aɲwɪ e nerɪ rɪxa imónɪnɪ. Soyɪné nionɪ pɪnɪ nɪnɪwiárɪmɪ núagɪa aɪ ápo dɪɲɪ nɪkɪkayonagɪ nánɪ nionɪ nɪgɪpɪ ɲweapaxɪmanɪ.

33 Soyɪné ayá sɪwɪ mɪsearó ‘O tɪnɪ ikárɪnɪɲwáonerɪanɪ?’ nɪyɪaiwɪnɪro kɪkɪá éɪrɪxɪnɪrɪ xwɪyɪá nionɪ nɪseara bɪápɪ searɪárɪnɪ. Soyɪné xwɪá tɪyo ɲweaɲáná ámá Gorɪxo tɪnɪ xepɪxepá rónɪgɪáyɪ xeanɪɲɪ seaikárɪpɪrɪá enagɪ aɪwɪ nionɪ ayo rɪxa xopɪrárɪ wɪá enagɪ nánɪ dɪɲɪ sɪxɪ nɪnɪro ɲweáɪrɪxɪnɪ.” urɪɲɪnigɪnɪ.

17

Wiepɪsarɪɲɪyo nánɪ rɪxɪɲɪ wurɪyɪɲɪpɪ nánɪrɪnɪ.

¹ Jisaso xwiyáa api nura nútsáná anínamí nání siñwí nanánirí re ríñinigini, “Ápoxini, nimónini nání ríxa rínáriní. Dìxí riwaxoní ení sixí eáníñí joxiyápi áamáyo siwá wimí nání joxí ‘O áamá niyoní seáyí e imóniñoríani?’ oniaiwípoynirí niíríxiní.

² Áamá joxiyá dñíyo dání nioní nixídarígíáyo dñí niyimíñí imóniñípi sixí umímopaxo imóníwiniñinirí ‘Áamá níní nání néní tñjoxí imónei.’ níríñí enagi nání ríraríñini.

³ Áamá rípiñí neríñípimi dání dñí niyimíñí imóniñípi tígíáyí imónarígíáriní. Joxí nání ‘Ñwíá imóniño, ayí Goríxorini. Ámí wo mñjweanini.’ dñí rímoro Jisasi Kiraisoni, joxí nirowárenapiñoni nání ‘Nepa ayí orini.’ dñí nímoro yarígíáyí, ayí dñí niyimíñípi imónarígíáriní.

⁴ Joxí o e éwiniñinirí níríñípi xixení nípini niyáriríná ení sixí eáníñí joxiyápi niwíwapíyiríñípimi dání seáyí e joxí imóniñípi áamá xwíá tñyo dñíyo siwáníñí wíáriní.

⁵ Ápoxini nioní e éá enagi nání xámí xwíá rírí siní mimónipa eními joxí tñni niñwearíná níknirí ñweaagápi ‘Ámí nioní tñni niñwearíná nioní tñni nawíni seáyí e nimónirí axípi oikínini.’ osimónini.” nurí

⁶ re uríñinigini, “Áamá xwíá tñyo dñí joxiyá dñí tñni nioní nixídarígíáyí joxí imóniñípi nání xixení nñjá oimónípoynirí wíwapíyínáriní. Ayí áamá dìxíyí nioní niapiñíyí nání ríraríñini. Dìxí xwíyá nioní níríñípimi pírániñí nixída níbíro

⁷ ríxa nijfá re imóniŋoɪ, ‘Amípi joxi íániŋɪ niepíxíniasinɪ nioni níriri yariŋápi nípini joxi niapiŋírini.’ Nijfá e imóniŋoɪ.

⁸ Xwiýfá joxi níriniŋpi xewaninonɪ ríxa urfá enagi nánɪ nijfá e imóniŋoɪ. Xwiýfá nioniýapi arfá níniróná diŋɪ nínikwíro xixeni re nisaiwiro nijfá imóniŋoɪ, ‘Goríxo tfámini biŋorini.’ nisaiwiro ‘Goríxo uowárenapiŋorani?’ niaiwiárinɪ.” nuriri

⁹ re uriniŋini, “Ámá xwíá tfýo dánɪ ápoxi tɪni xepíxepá rónigfáyo arírá owiniri yariŋɪ mɪsiriŋini. Ámá joxiyá diŋɪ tɪni diŋɪ níkwíroarigfáyɪ díxɪ imóniŋagɪ nánɪ yariŋɪ siariŋini.

¹⁰ Amípi ámá aí nioniýáyɪ ayɪ joxiyá imónini. Amípi ámá aí joxiyáyɪ enɪ ayɪ nioniýá imónini. Ayɪ diŋɪ nínikwíroriniŋpimi dánɪ ámányo reniŋɪ urariŋoɪ, ‘Seáyɪ e imóniŋo, ayɪ orini.’ urariŋoɪ.

¹¹ Nioni joxi tfámini biɪni enagi nánɪ xwíáyo re bi tɪni sɪni ŋweámiméini. E neri aí ámá rowa sɪni xwíá tfýo re ŋweapírfá enagi nánɪ ápoxini, —Joxi siyikwɪ míniniŋ imóniŋoxirini. Joxi díxɪ enɪ eániŋpi —Enɪ eániŋɪ joxi neámixowáriŋpi nánɪ rariŋini. Api tɪni píraniniŋ uméirixini. Yawawi nawini imónigwípa ayɪ enɪ axípi nawini imónipírfá nánɪ píraniniŋ uméirixiniri rirariŋini.

¹² Nioni awa tɪni emearfá enɪ síxɪ eániŋɪ joxi neámixowáriŋpi tɪni niméra nibiri awiniŋɪ numearóá barfá awa wo miyorírinipa nemána aiwi Bíkwiyo dánɪ ríwaminiŋ eániŋpi xixeni imónini nánɪ awa wonini xewaninɪ neriŋpimi dánɪ yorírinimiri yariŋɪ.

13 Agwi nioni joxi tñj e nán bímíni. E nerí aí dñj nífá nioni ninarñjpa awa ení bñ onímiápi mñwiní xwé wíwinígníni sñni xwíá tñyo nñjwearínná nioni nñra warñjapi rñrarñjñi.” nuríni

14 re urñjñigíni, “Nioni áamá ápoxi dñj rñkwíroarñjño xwíyá joxiyápi urñj enagi nání áamá xwíá tñyo dñjyí ayo sñmí tñni wiarñjñi. Nioni xwíá tñyo dñjñi mimónipá enápa awa ení xwíá tñyo dñjññj mimónñjagá nání sñmí tñni wiarñjñi.

15 Awami joxi xwíá tñyo dání owirímeaníni mñrñrarñjñi. Sipí wikárarñjño xwírá mñwikxepa ení nání joxi píranñj mñwíwinígníni rñrarñjñi.

16 Nioni xwíá tñyo dñjñi mimónipá enápa awa ení xwíá tñyo dñjññj mimónipá enagá nání áamá xwíá tñyo dñjyí tñni axíyí mimónñjñi.

17 Xwíyá joxiyápi aga nepáni imónñjagi nání áamá rowa joxi simónarñjpi nání xñxení kumíxñni pñrñ nání xwíyá api nuréwapíyirñjñpimí dñni píranñj imíxññi.

18 Joxi xwíáyo nání úwíwinígníni nñrowárénapiñjpa xamñjñi ení awami urowárñjñi.

19 Joxi áamáyí nání wííwinígníni nñrowárénapiñjpi tñni xñxení nñwanñjñi owiimíni nání okumíxññi. Áamá rowa ení joxi e éññi simónarñjpi nání okumíxññipoyíni nání joxi wííwinígníni nñrowárénapiñjpi tñni xñxení owiimíni.” nuríni

20 re urñjñigíni, “Nioni awa náníni

rîxîñî mîrîrarîñî. Awa uréwapîyîáná dîñî nîkwîrófáyî nánî enî ápoxîñî rîrarîñî.

²¹ Ayî nîñî axîyîñîñî imónîpîrîfá nánî yarîñî siarîñî. ‘Ápoxî nionî tîñî imónîrî nionî joxî tîñî imónîrî egwîípa ayî enî yawawi tîñî nawínî oimónîpoyî.’ nimónarîñî. Ámá nîñî dîñî nîñîkwîróro ‘Gorîxo urowárenapîagi weapîjorîani?’ nîaiwîrîxîñî ‘Ámá tîyî axîyîñîñî oimónîpoyî.’ nimónarîñî.

²² Enî sîxî eánîñî joxî neámîxowárîñî awa enî yawawi axowawi imónîgwîípa axowánîñî oimónîpoyîñî nánî weámîxowárîñî.

²³ Awa aga xîxenî axowánîñî oimónîpoyîñî nionî awa tîñî nawínî imónîrî joxî nionî tîñî nawínî imónîrî enîwîñî. Ámá nîñî re nîyaiwîro nîjîfá imónîpîrîfá nánî e imónîñwîñî, ‘Gorîxo omî urowárenapîñîñî. Omî dîñî sîxî uyîñîpa awamî enî dîñî sîxî uyîñî.’ nîyaiwîro nîjîfá imónîpîrîfá nánî e imónîñwîñî.” nurîñî

²⁴ re urîñîñîñî, “Ápoxîñî, ámá joxîyá dîñî tîñî nîxîdarîgîfá rowa nionî xámî joxî tîñî nîñwearîná nîkîñîñî ñweaagápa ámî nîkîñîñî ñweañáná sîñwî nanîpîrîfá nánî nionî ñweámîfáé awa enî nionî tîñî ñweáñîñîñî nánî nimónarîñî. Ápoxîñîyá dîñî tîñî nîkîñîñî ñweaagáñî nánî rîrarîñî. Ayî rîpî nánîñîñî. Xwîfá rîrî sîñî mimónîñáná dîñî sîxî nîyîñoxî enagî nánî rarîñîñî.

²⁵ Ápoxîñî, joxî wé rónîñoxîñîñî. Joxî nánî ámá xwîfá tîyo dánîyîñî nîjîfá xîxenî mimónîpa enagîa aiwî nionî joxî nánî nîjîfá xîxenî imónîñîñî. Rowa enî joxî nánî ‘O omî urowárenapîjorîani?’

nɪsɪaɪwɪro nɪjʃá imónɪŋoɪ.

²⁶ Joxɪ imónɪŋɪpɪ nánɪ awamɪ rɪxa nɪwɪwapiyɪrɪ wɪá urókiamonjárɪnɪ. Dɪŋɪ joxɪ sɪxɪ nɪyarɪŋɪpa awa enɪ wɪnɪyo axɪpɪ uyɪpɪrɪá nánɪ ámɪ bɪ tɪnɪ wɪwapiyimɪnɪ. Nionɪ enɪ awa tɪnɪ nawɪnɪ imónɪmɪá nánɪ ámɪ bɪ tɪnɪ wɪwapiyimɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

18

Jisasomɪ ʃá xɪrɪgʃá nánɪrɪnɪ.

¹ Gorɪxomɪ rɪxɪŋɪ e nurárɪmo xegɪ wiepɪsarɪŋowa tɪnɪ nuro írɪrenɪ xegɪ yoɪ Kidɪronɪyɪ rɪnɪŋɪpámɪ nɪxemoro omɪŋɪ ojɪkwɪ bɪ orɪwámɪ dánɪ inɪŋɪpɪ tɪe rémogɪawixɪnɪ.

² Judaso, Jisaso nánɪ mɪyɪ urɪno enɪ Jisaso tɪnɪ xegɪ wiepɪsarɪŋowa tɪnɪ íníná e awɪ eánayarɪgʃá enagɪ nánɪ omɪŋɪ ojɪkwɪ apɪ nánɪ nɪjʃárɪnɪ.

³ O émáyɪ porɪsɪ wamɪ awɪ earɪ anɪ rɪdɪyowá yarɪgʃɪwámɪ awɪ mearoarɪgʃáwamɪ enɪ Parisiowa tɪnɪ apaxɪpánɪŋɪ imónɪgʃá xwéowa tɪŋɪ e dánɪ awɪ earɪ nemáná awa ramɪxɪ tɪnɪ uyɪwɪ tɪnɪ mɪxɪnápɪ tɪnɪ nɪxɪrɪmáná ojɪkwɪpɪmɪ nánɪ nuro rémóáná

⁴ Jisaso xɪomɪ wikárɪpɪrɪpɪ nɪpɪnɪ nánɪ rɪxa nɪjʃá nimónɪrɪ nánɪ anwɪ e nuri re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Soyɪné go nánɪ pʃá yarɪŋoɪ?” urɪagɪ

⁵ awa re urɪgʃawixɪnɪ, “Nasaretɪ dánɪ Jisaso nánɪ pʃá yarɪŋwɪnɪ.” urɪagʃá Judaso xɪo nánɪ pasánɪŋɪ umearɪŋo awa tɪnɪ ronáná Jisaso “Ayɪ nionɪrɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

⁶ “Ayɪ nionɪrɪnɪ.” uráná awa re egɪawixɪnɪ. Óf nero rɪwɪmɪnanɪ ʊfáyɪ xwɪáyo pɪkínɪmeagɪawixɪnɪ.

⁷ Xwíáyo píkínimeáagíá o ámi re uríñiniginí, “Go nání páfá yaríñoí?” uríagi awa “Nasaretí dánj Jisaso nání páfá yaríñwiní.” uríagíá

⁸ Jisaso “‘Ayí nioniríní.’ ríxa searíaniginí. Ayínání nioní nání páfá nínirínáyí, áamá rowayí xe oúpoyínirí síñwí wínípoýí.” uríñiniginí.

⁹ Xámi Goríxomi re uríípi, “Áamá joxiyá dínj tíní xídíírixínirí niapíñyí womí míwiorírináriní.” uríípi xixení imóníní nání e uríñiniginí.

¹⁰ E uraríná Saimoní Pitao kirá bá nímíxearí re eníginíní. Mírí nurí apaxípaníñj imónígíáwamí seáyí e wimóníñoýá omíñj wíiaríñomí —O xegí yoí Maríkasoyí ríníñoríní. Omí míñj rómínirí éýí pírí noyíkirí aríá míñj wirípieañiniginí.

¹¹ Pírí noyíkirí aríá míñj wirípieáagi Jisaso Pitaomí míxí re uríñiniginí, “Kirápá xegí aníyo ámi upíroí. Xeaníñj kapíxíníñj ápo o onínirí niaparíñpi ‘Mínípa oení.’ rísimónaríní?” uríñiniginí.

Jisasomí Anaso tíñj e nání níméra nuro wárigíá nániríní.

¹² Émayí porisowa tíní wigí seáyí e wimóníño tíní Judayí anj rídiyowá yarígíiwámí awí mearoarígíáwa tíní Jisasomí íá níxero gwí níjiro

¹³ xámi Anaso tíñj e nání níméra ugíawixíní. Anasomí xíneagwo Kaiapasoríní. Xwiogwí omí o apaxípaníñj imónígíáwa seáyí e wimóníñoríní.

¹⁴ Xámi xegí Judayo re uríño, ayí oríní, “‘Negí áamá níní pepírixínirí ayí ríníñj meaanirí éfápi nání áamá ná woní ríníñj api nímearí níperínáyí, ananiríní.’ nímónaríní.” uríñoríní.

Pitao “Oyá wiep̄sar̄iṅṅ̄ won̄iman̄i.” r̄iṅṅ̄ nán̄ir̄in̄i.

¹⁵ Om̄i x̄ineagwo, Anasoȳi r̄in̄iṅo t̄iṅṅ̄ e nán̄i Jisasom̄i n̄iméra war̄íná Saimon̄i Pitao t̄ín̄i wiep̄sar̄iṅṅ̄ȳf̄ ámi wo t̄ín̄i awaú Jisasom̄i r̄f̄w̄iyo n̄ix̄f̄da nuri apax̄f̄pán̄iṅṅ̄f̄ imón̄iḡf̄áwami seáȳi e wimón̄iṅoyá aṅṅ̄f̄ t̄iṅṅ̄f̄ e n̄irémómáná wiep̄sar̄iṅṅ̄f̄ w̄f̄om̄i apax̄f̄pán̄iṅṅ̄f̄ imón̄iḡf̄áwami seáȳi e wimón̄iṅo s̄m̄iṁaṅṅ̄f̄ oyá n̄ij̄f̄a eṅagi nán̄i o Jisaso t̄ín̄i aṅṅ̄f̄ ák̄iṅáȳo ín̄im̄i n̄ipáwiri

¹⁶ Pitao sin̄i b̄f̄ar̄iwám̄in̄i f̄w̄í e roṅagi nán̄i nuri ap̄ix̄f̄ ák̄iṅá f̄w̄iyim̄i awí roar̄iṅim̄i Pitao nán̄i nur̄imo n̄ipeyear̄i n̄iwir̄imeám̄i f̄wiapar̄íná

¹⁷ ap̄ix̄f̄ ák̄iṅá f̄w̄iyim̄i awí roar̄iṅí Pitaom̄i re ur̄iṅiṅiḡin̄i, “Jox̄i en̄i áamá royá wiep̄sar̄iṅṅ̄f̄ wox̄i men̄iran̄i?” ur̄f̄agi o “Nion̄iman̄i.” nur̄im̄i n̄ipáwiri

¹⁸ x̄ináiwan̄iṅṅ̄f̄ nimón̄i-ro om̄iṅṅ̄f̄ yar̄iḡf̄áȳf̄ t̄ín̄i aṅṅ̄f̄ r̄id̄iyowá yar̄iḡf̄iwám̄i awí mearoar̄iḡf̄áwa t̄ín̄i e n̄irówap̄i-ro im̄iṅṅ̄f̄ rar̄iṅagi nán̄i r̄f̄á n̄ikeámáná r̄f̄á imón̄ar̄íná Pitao en̄i r̄f̄á oimón̄im̄in̄ir̄i aṅw̄i e nur̄i awa t̄ín̄i nawín̄i n̄iror̄i r̄f̄á imón̄ar̄iṅagin̄i.

Anaso Jisasom̄i yar̄iṅṅ̄f̄ n̄iwia ur̄f̄ nán̄ir̄in̄i.

¹⁹ Apax̄f̄pán̄iṅṅ̄f̄ imón̄iḡf̄áwami seáȳi e wimón̄iṅo Jisasoyá wiep̄sar̄iṅṅ̄ȳf̄ nán̄i yar̄iṅṅ̄f̄ wir̄i x̄w̄iȳf̄á ámayo uréwap̄iyar̄iṅṅ̄f̄pi nán̄i yar̄iṅṅ̄f̄ wir̄i éagi

²⁰ Jisaso re ur̄iṅiṅiḡin̄i, “Nion̄i áamá n̄iyon̄i s̄iṅán̄iṅe dán̄i uréwap̄iyar̄iṅár̄in̄i. Nion̄i ḡin̄i ḡiná nuréwap̄iyir̄íná rotú aṅṅ̄f̄yo dán̄iran̄i, aṅṅ̄f̄

rɪdɪyowá yarɪgɪwámɪ dánírani, sa negɪ Judayɪ awí eánarɪgɛ dání uréwapɪyarɪnjá enɔgɪ nání

²¹ joxɪ pí nání nionɪ yarɪnjɪ niarɪnjɪnɪ. Nionɪ xwɪyɪfá urarɪná arɪfá niarɪgɪfáyo yarɪnjɪ wɪ. Pí pí urarɪnjápɪ nání ayɪ ananɪ nɪjɪárɪnɪ.” uráná

²² anɪ rɪdɪyowá yarɪgɪwámɪ awí mearoarɪgɪfáyo wo anwɪ e éf nɪrómáná Jisasomɪ wé tɪnɪ nupɪkákwirɪ re urɪnjɪnɪgɪnɪ, “Apaxɪpánɪnjɪ imónɪgɪfáwamɪ seáyɪ e wimónɪnjomɪ e nurɪrɪná ‘Apánɪ urarɪnjɪnɪ.’ rɪsimónarɪnɪ?” urɪagɪ

²³ Jisaso re urɪnjɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ xenwɪnɪ nɪrɪrɪ sɪpínɪ rarɪnáyo, xenwɪ rɪápɪ nání áwanɪ neareɪ. Nionɪ nanɪ rarɪnáyo, pí nání iwanɪ neaarɪnjɪnɪ?” urɪagɪ

²⁴ Anaso Jisaso sɪnɪ gwɪ jinɪjáná apaxɪpánɪnjɪ imónɪgɪfáwamɪ seáyɪ e wimónɪnjɪ ámɪ wo, Kaiapa-soyɪ rɪnɪnjɪ tɪnjɪ e nání wiowárɪnjɪnɪgɪnɪ.

Pitao “Oyá niepɪsarɪnjɪ wonɪmanɪ.” ámɪ urɪnjɪ nánírɪnɪ.

²⁵ Saimonɪ Pitao rɪfá ikeaárɪnɪnjɪ éf nɪrómáná rɪfá imónarɪná e rówapɪgɪfáyo wɪ re urɪgɪawɪxɪnɪ, “Joxɪ enɪ xegɪ wiepɪsarɪnjɪyɪ woxɪ menɪranɪ?” urɪagɪfá aɪ o “Oweoɪ.” nurɪrɪ “Nionɪ enɪ wonɪmanɪ.” urɪagɪ

²⁶ Apaxɪpánɪnjɪ imónɪgɪfáwamɪ seáyɪ e wimónɪnjoyá xɪnáíwánɪnjɪ nimónɪro omɪnjɪ wiilarɪgɪfáyo wo —O Pitao arɪfá mɪnjɪ wirɪpieanɪmɪ xexɪrɪmeá worɪnɪ. O enɪ Pitaomɪ re urɪnjɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ ojɪkwɪíyo Jisaso tɪnɪ nawínɪ ronɔgɪ sɪnjwɪ ranɪáoxɪ menɪranɪ?” urɪagɪ

²⁷ Pitao ámɪ “Oweoɪ.” uráná re enɪnɪgɪnɪ. Karɪkarɪ rɪfaiwá rɪnjɪnɪgɪnɪ.

Jisasomi Pairato tñf e nán wiowárigá nánirini.

28 Wíá móniñfmi Kaiapaso tñf e dání émáyf gapimanowayá aniwámi nán Jisasomi niméra nuro aiwi Judayf ámináowa none nipáwirinñpimi dání xwirfá ikixenána aiwá Anñajo Neamúroagoi rinñfyi nán minipaxf imónanñinri mipáwí yarñagá

29 gapimanf pirimiá imóniño —O émáyf wo xegf yof Pairatoyf rinñorini. O awa tñf e nán nñwipiri re urñinigini, “Omí pí xwiyfá nán xwiyfá mearanro nimeámí barñoi?” urñagi

30 awa re urñgawixini, “Ámá ro íwf miyarño enánáyf, joxi tñe nán nimeámí banri éwámani.” urñagá

31 Pairato re urñinigini, “Sewanñoyiné nimeámí nuro segf ñwf ikaxf rarñpí tñi xixeni xwiyfá umearpoyi.” urñagi Judayowa re urñgawixini, “Émáoyiné íwf yarñgáyo opikípoyinri sñwf neanarñgámani.” urñgawixini.

32 Xwiyfá Jisaso xámi re urñpí, “Nioni ninipikiriná e nñiro nipikipírfáriní.” urñpí xixeni imónini nán Judayowa Pairatomi xwiyfá e urñgawixini.

33 Pairato ámi gapimanowa wigf añf iwámi nipáwímáná “Jisaso obini.” nñiri re urñinigini, “Joxi mñxf ináyf Judayfyáoxirani?” urñagi

34 Jisaso re urñinigini, “Díxf dñf tñi rinñrarñini? Wa rñrñagá rinñrarñini?” urñagi

35 Pairato re urñinigini, “Nioni díxf Judayf wonirani? Díxf gwí axíri imónñgáyf

tíni apaxípaniñí imónigíá xwéowa tíni joxi niri-meámi nibiro nioni tíñí re riwáráoi. Joxi pí éagi nimeámi ribáoí?” uríagi

³⁶ Jisaso re uriñiniginí, “Ámá mixel ináyí nimóniro xwíá tíyo menweaarigíáyí yapí mimóniñí. Nioni xwíá tíyo dáníyí mixel ináyí imóníwiniñiní minirípeagíá enagi nani xwíá tíyo menweaarigíáyíñiñí mimóniñí. Mixel ináyí xwíá tíyo dání woni nimónirí siñwiríyí, gí Judayowa íá minixirípa oépoyiní gí simiñí ninarigíáyí mixel níwipaxíríni. E niriñirí aí mixel ináyí nioni imóniñápi xwíá tíyo dánímaní.” uríagi

³⁷ Pairato re uriñiniginí, “Ayínani ‘Joxi mixel ináyí woxíríni.’ nimónariní.” uríagi Jisaso re uriñiniginí, “ ‘Mixel ináyoxíríni.’ joxi xixeni niriñiní. Nioni nepaxiñí imóniñípi ámayo áwaní uríimiginí gí ókí nixiríni xwíá tíyo nani birí enáriní. Ámá nepaxiñí imóniñípi xídarigíá gíyí gíyí níni nioni aríá niarigíáriní.” uríagi

³⁸ Pairato re uriñiniginí, “Nepaxiñí imóniñípi píriní?” uríiniginí.

Pairato “Ananiyekwiroárípoyí.” riñínániríni.

E nurimo Judayí níni tíñí e nani nipeyearí re uriñiniginí, “O xwíyíá meárinípaxí bí rariñagi aríá míwíni.

³⁹ E nerí aí xwiogwí ayí ayo sía Aníñajo Neamúroagoí rariñáyi nani aiwá imíxaríná ámá gwí ñweañí wo seawárianíñiní. ‘Judayeneyá mixel ináyí imóniño oneawáriní.’ ríseaimónariní?” uríagi

40 ayí xwamiání nìwiéra nuro “Omì mìnèawáripànì. Barabasomì —O ámáyá amìpì pìkioráparìṅí worìní. Omì neawáriì.” nura ugíawixìní.

19

¹ Ayí Pairatomì e urarìṅagíá nánì porisowa Jisasomì nìmeámì nuro síkwíá nearo ragí pírí nuyìkiárimáná

² ópìyá eṅíṅíṅí imóníṅí wírí nìkíkiyimáná mìxí ináyí amìnanṅwíníṅí imóníṅí mìṅíyo dífíkinarígíápa mìṅíyo udíkiáríro rapìrapí ayíá rìṅí mìxí ináyí yínarígíá wú nìmearo omì uyíríro nìyárimáná

³ xíó t́ṅí e aṅwì e uro “Ámínáoxìní, Jundayíyá mìxí ináyoxìrìní.” uríro wé upíkákwiro nìyayimáná eṅáná

⁴ Pairato ámì nìpeyearì re urìṅínigìní, “Aríá nípoyì. ‘Xwìyíá meárìṅpaxí bì mìrarìṅagì aríá nìwirì nìmeámì ríwìaparìní?’ oniaiwípoyìṅì nìmeámì íwìaparìṅìní.” nurìrì

⁵ Jisaso, ópìyá eṅíṅíṅí imóníṅí udíkiáríro rapìrapí ayíá rìṅú uyíríro éfo íwìapáná Pairato áamá e awí neaárìmáná rogíáyo re urìṅínigìní, “Ámá royoì. Sìṅwí wìṅpoyì.” uríagì

⁶ Apaxípáníṅí imónígíá xwéowa t́ní aṅí rìdìyowá yarígíwámì awí mearoarígíáwa t́ní omì sìṅwí nìwìṅróná xwamiání nìwìro “Íkíáyo yekwìroárìpoyì. Íkíáyo yekwìroárìpoyì.” uríagíá Pairato re urìṅínigìní, “Nionì o xwìyíá meárìṅpaxí bì mìrarìṅagì aríá nìwirì nánì

sewaninjoyíné nimeáa nuro yekwiroárpoyí.” uríagi

⁷ Judayowa re urígíawixíni, “O nání negí ñwí ikaxí eáníñyo dání bi ríníni. Ayo dání ‘Xe síñí ouní.’ rípaí mimóníni. O ‘Niaíwí Goríxoyáoníni.’ ríníñí enagi nání xe síñí ouníni síñwí winípaí meníni. Xe píkoí.” uríagí

⁸ Pairato xwíyíá apí aríá níwíríná wáyí ámi bi tíní níwiníni

⁹ ámi gapímanowayá aniwámi nípáwiri Jisasomi yaríñí re winínigíni, “Joxí gími dájoxíni?” uríagi aí Jisaso xwíyíá bi murínigíni.

¹⁰ Xwíyíá bi murarínagi níwiníni nání re urínigíni, “Joxí xwíyíá bi míní ríyaríníni? ‘O íkíáyo níyekwiroáriní níkwéawáriní mepa epaxoríni.’ ríniaíwiaríníni? Gí díní tíní níryekwiroáriní níryekwiroáripaxíni. Nírwáriní nírwáripaxíni.” uríagi

¹¹ Jisaso re urínigíni, “Eramí ñweaño apí xe oimóníni síñwí miranípa nerí síñwíríyí, joxíyá díní tíní wí e rípaí imóníni éímaní. Ayínání sípí joxí nírpí xwé nerí aiwí nioní joxí tíe nání níwiowároyápi aga seáyí e imóníni.” uríagi

¹² Pairato aríá e níwiri nání omí wárimíni éyí Judayí xwamiání níwiayiro re urígíawixíni, “Joxí ámá romí níkwearí níwárináyí, émayínéyá míxí ináyí Sisao tíní níkumíxíni emearíñí woxí mimóníni. Ámá go go xewaníño nání ‘Míxí ináyoníni.’ níriníráyí, Sisaomi

mamówárĩmĩnĩrĩ yarĩŋĩ eŋagĩ nání rarĩŋĩnĩ.”
urarĩŋagĩa

¹³ Pairato xwiyaʼa api arʼa e niwiri nani Jisasomi nimeami waf e nipeyeari sija tni waf imixiniye —Ayʼ Xibiruyʼ pine tni Gabatai riniherini. E ikwianwʼ xwiriʼxi numerina efi nweagrigʼanami efi niñweari

¹⁴—Sfá ayi Judayf Anfnajo Múronfyi nán aiwá imixárarigfáyirini. Ayimi sogwí ríxa áwiniimi nweáminiri enáná Pairato re uriniginini, “Sñwí winfpoyi. Segí mixí ináyo riworini.” urfagi

15 Judayí xwamiání re wigíawixíní “Xe nimeáa xe nimeáa oúpoi. Nimeáa nuro íkíayo yekwiroárípoi.” urarínagíá Pairato re uríniginí, “Segí mixel ináyo ‘Íkíayo oyekwiroáríní.’ riseaimónaríní?” uríagi apaxípaníní imónigíá xwéowa re uríawixíní, “Negí mixel ináyí ámi wo meníní. Emáyínéyá mixel ináyí Sisao ení negoríní.” uríagíá

¹⁶ Pairato Jisasomī oyekwīroārīpoyīnīrī
porisowamī tīnī wiowārīnīnigīnī.

Jisasomɪ yekwɪroárɪgɪá nánɪrɪnɪ.

¹⁷ Jisasom† an† apim† dán† níméra nuróná xewan†ño ík†á yoxá†pá xwan†w† níkwón†m† nuri† w† e xw†á yo† bi† M†n† G†xweá† r†n†ñe —Xib†ruy† p†né Gor†got† r†n†ñer†n†. E n†rémoro

18 e Jisasomɪ yekwɪroárɪgɪawixɪnɪ.
Nɪyekwɪroárɪróná Jisaso áwɪnɪ e enáná áamá
wáú enɪ mɪdɪmɪdánɪ yekwɪroárɪgɪawixɪnɪ.

¹⁹ Pairato ríwamĩṅṅí bĩ re nĩrĩrĩ nearĩ
voxáípámi seáyĩ e pĩraunĩnigĩnĩ, “Nasareti dání

Jisasomí Judayí mîxí ináyorîni.” ríwamîñí e nearî píraúagî

²⁰ Jisasomî yekwîroárfé aní apimî ná jîamî mimónîñagî nánî Judayí obaxí nîpuróná ríwamîñîpî —Apî nearîná Xibîruyí pîné tîni earî Romîyí pîné tîni earî Gîrikîyí pîné tîni earî enîpîrîni. Apî íá roarîñagîa nánî

²¹ Apaxîpánîñí imónîgîá seáyî e imónîgîáwa Pairatomî re urîgîawixîni, “Joxî ríwamîñí re nîrîrî meapanî, ‘Judayí mîxí ináyorîni.’ nîrîrî meapanî. Sa re nîrîrî eaî, ‘Xewanîño “Judayí mîxí ináyorîni.” rîniñorîni.’ nîrîrî eaî.” urîagîa aí

²² Pairato re urîñîniñîni, “Nionî eáápi xe oeánîni.” urîñîniñîni.

²³ Porisowa Jisasomî rîxa nîyekwîroárimáná rapîrapî amîpî o yîniñîpî yaní nîmero biaú biaú nîtîro nowanî xîxenî nîmearo aí xegî sorîá gwî bî mîkiwénîñú —Ú nimîxîrîná axúnî imîxárigîúrîni.

²⁴ Ú nánî re rîniñîawixîni, “None maxepa oyaneyî. Áwîni e nîtimáná go go meanîrîfenîñorîni sárú oyaneyî.” rîniñîawixîni. Bîkwîyo xwîyîá nîrîniñî eániñî rîpî, “Rapîrapî nionî seáyî e yînarîñáyî yaní nîniñî gî sorîá meapîrî nánî go go meanîrîfenîñorîni sárú egîawixîni.”

²⁵ nîrîniñî eániñîpî xîxenî imónîni nánî porisowa e egîawixîni.

Jisasomî xînáí tîni xîniñîmái tîni Kîriopasomî xiepî Mariaí tîni Magîdara dâñî Mariaí tîni íwa íkîá yoxá Jisasomî yekwîroárinîñîpámî anwî e ronáná

²⁶ Jisaso xegí xínái e ronagi nîwînrîrî wiepîsarîñî xfo dîñî sixî uyîño enî anwî e ronagi nîwînrîrî xínáimî re urîñîñigîñî, “Ineyî, dixî îwo iworîñî.” nîrîmána

²⁷ wiepîsarîñomî re urîñîñigîñî, “Dixî rînáî iyîrîñî.” urîagi wiepîsarîño sáa ayimî dâñî xegí anîño nânî pírânîñî numéra unîñigîñî.

Jisaso peñî nânîrîñî.

²⁸ E nurárimo nijáa re nimónîrîñá “Xano e éwîñigîñîrî nîrîñîpî rîxa nîpîñî yárîñî.” nijáa e nimónîrîñá Bîkwîyo xfo nânî nîrîñîrî eánîñî nîpîñî xîxenî oimónîrî re rîñîñigîñî, “Iniîgî nânî nînarîñî.” ráná

²⁹ sixî wainî mîxî yarîñîpî magwî ínîñî wá wenagi nânî wa írîkwî bî nîmearo iniîgî wainî apimî igáa neámána xisopîyi rîñîñî wegwîánîñî imónîñîwámî nikîroárîmána xegí manî tîñî e wimîxîagi

³⁰ Jisaso wainî mîxî yarîñîpî nîñîmána “Rîxa pîxwîñîgoî.” nîrîrî mîñî warî nîñîrî dîñî nîyámîga unîñigîñî.

Porisowa Jisasomî miwîyo ayîñwî ikîrogáa nânîrîñî.

³¹ Sáa Jisasomî yekwîroárîgáayi —Ayî anîñajo Judayo múronî nânî aiwá amîpî pírânîñî nimîxîro tarîgáayîrîñî. Ayî rîxa sáa óráná Sabaríá aga seáyî e imónîñîyi nimónîñî enagi nânî porisowa Jisasomî tîñî awaúmî tîñî awî menweanána sabaríá imónîñîgîñîrî Judayî ámináowa nuro Pairatomî re urîgîawîxîñî, “Apaxî mé dîñî simîgwíá nîyinîrî opépoyîñîrî

sikwíyo ení pírí jeápoyi. Nipéáná wigí warápi oyoaneyiniri ení pírí jeápoyi.” urágá

³² porisowa nuro midimidáni yekwíroárigíwaúmi sikwíyo pírí nijearo aí

³³ Jisaso yekwíroáriníne weníjé éfáyí winígíawixini. O ríxa nipéagi níwiníro nání xegí sikwí pírí mijeapa nero aí

³⁴ porisí wo wákwiríxá tñi ayíjwí ikíroáná axíná iniígí tñi ragí tñi íwiapijínigini.

³⁵ Ámá Porisowa e yaríná síjwí winaronáoni áwaní níríná xixeni aga nepa ríjári. Nioni rarijápi níjá xixeni e nimóniri nání seyíne “Neparini.” yaiwiro dijé ikwírooro éfrixiniri áwaní seararíjini.

³⁶ Bíkíyo re níríniri eáníjipi xixeni imónini nání porisowa omi e wigíawixini, “Xegí ení bí pírí jeapíríámani.”

³⁷ Bíkíyo ámi bí re níríniri eáníjipi, “Ayíjwí ikíroárigíomi síjwí winípíríáriní.” ríníjipi eni xixeni e imóníjínigini.

Jisasomi xwíáyo weyárigíá nánirini.

³⁸ E níyárimáná enáná ámá wo —O Arimatia dání Josepoyi ríníjorini. O Jisasoyá wiepísarijyí wo aí Judayí ámináowami wáyí níwiri nání ínimí xídaríjorini. O Pairato tíjé e nání nuri “Jisaso píyo omeámini.” uráná Pairato xe omeaniri síjwí winíagi o nuri píyomi xwíá weyáriminiri nání nímeámi úaná

³⁹ ámá ámi wo —Xegí yoí Nikodimasoyi ríníjorini. O xámi áríwiyimi Jisaso tñi xwíyá rínígílorini. O eni níbiri íkíá díá biaú —Bí muríyi ríníjipi tñi bí earosíyi ríníjipi tñi

apiaúrini. Apiaú xámi nawíni nífá megáapiaú xegí sańf 30 kiro imónińpíriní. Api tńni piyomi xópé oeminińi nimeámí nĩbiri

⁴⁰ awaú piyomi nimeari Judayf wigf áma piyf nitińfna yarigfapa rapirapfyo rfgwirfgwf nĩrorina íkfa dfá dńf nańf earińfpí tńni xópé niyárimána

⁴¹ nimeámí omińf ańwi e inińfipimi nání — Omińf api Jisasomi yekwiroárfé dání ańwi e enĩpirini. Sńfá óf sini áma mitarigfayi tńfpirini. Omińf apimi nání nimeáa nuri

⁴² sfá ayi Sabarfá nání Judayf amipí píranĩf nimixiro tarigfayi imónińagi nání sńfá óf ańwi e inĩfymí nání nimeámí nuri e tfgisixini.

20

Jisaso wiápnińmeanf náníriní.

¹ Sadéyo wfá mónińfmi sini sfá yinińána Magidara dńf Mariaí sńfá ófymí Jisaso weńe nání nuri wenĩf éfyf winĩńinigini. Sńfá xwé ófymí éf rárárinĩño sini mĩpíronf rixa wí e wenagi nĩwinimi

² ańfni nuri Saimoni Pitaomi tńni wiepĩsińf wfó, xfo dńf sixf uyińomi tńni nĩwimeari re urińinigini, “Ámináomi rixa nexwearo gĩmi rfa tfawixini? Newané majfáriní.” urfagi

³ Pitao tńni wiepĩsińf wfó tńni ańf e pńni nĩwiárimí xwáripáyo nání nuri

⁴ ańańfni nuri wfó Pitaomi nĩmúrori xwáripáyo xámi nĩrémoni

⁵ nĩrfkwinińi ínińi wenĩf yánfífyf winĩńinigini. Rapirapf Jisasomi xopixopf

róniηúni wenagi niwiniṛi aiwi ínimi mṛpáwí
weniηí yaríná

⁶ Saimoni Pitao eni ríwíyo nibiri bíaríwámíni
éí nírómáná weniηí mé xwáripáyo ínimi
nṛpáwiri weniηí éíyí winiηiniginí. Rapirapí
xopixopí róniηúni wenagi niwiniṛi

⁷ rapirapí mṛṛíyo xopixopí rogííú wíú tṛni
nawíni mṛwé xegí wí e níkwíroniri wenagi
winaríná

⁸ wiepisiṇí wío, xámi xwáripáyo rémóo
eni nṛpáwiri rapirapí e imóniηagi niwiniṛi
“Neparini.” niyaiwiri diṇí wíkwíroniniginí.

⁹ Íná awaú Bíkwíyo Jisaso ámi xwáripáyo dání
niwiápniṛimeanfápi nání niriṛiri eániṇípi nání
sini píraniní diṇí mṛmopa neri majfá neri nání

¹⁰ ámi egí aṇí e nání ugísisixini.

*Magídara dání Mariaí Jisasomi siṇwí winiηí
nánirini.*

¹¹ Mariaí xwáripá tṛṇí e aṇwi e nírómáná
ṇwí neari e neríná xwáripáyo ínimi nṛfkwíniṛi
weniηí yáníyí winiηiniginí.

¹² Jisaso tigé aṇínají waú rapirapí apfá wení
niyínimáná wío mṛṇí tigfámíni ṇweari wío síkwí
tigfámíni ṇweari eṇagí wináná

¹³ awaú Mariaími re urígísisixini, “Ineyi, jíxi pí
nání ṇwí eaariṇini?” urfagí í re uriṇiniginí, “Gf
Ámináo nexweari tṛe nání níni majfá eṇagi nání
ṇwí eaariṇini.” nurimáná

¹⁴ níkinimóniri weniηí éíyí winiηiniginí.
Jisaso daiwo roṇagi niwiniṛi aiwi mí
mṛwómixiniginí.

15 Mí mîwómîxfagî Jisaso re urîñînigîñî, “Ineyî, pí nánî jîxî ñwî eaarîñîñî? Go nánî pîá yarîñîñî?” urîagî Mariaí omîñî xiáwo nîrarîñîñî re urîñînigîñî, “Ápoxîñî, joxî pîyomî nîmeámî nurî wî e tírîá oenwîrîyî áwanî nîreî. Niínî nurî nîmearî nîmeámî umîñîñî.” urîagî

16 Jisaso “Mariaíxîñî!” urîagî í nîkîñîmónîñî Xibîruyî pîné tîñî Rabonaiyî —Apî “Nearéwapîyarîñoxîñî.” nîrîñîná rarîgîápîrîñî. E urîagî

17 Jisaso re urîñînigîñî, “Nionî sîñî gî ápo tîe nánî mîpeyîá enagî nánî jîxî fá mîñîxepanî. Jîxî nurî áamá nionî gî nîrîxîmeá imónîgîáyo re ureî, ‘O re rîñotî, “Nionî gî ápo Gorîxo tîe nánî peyarîñîñî. O seyîné enî segî ápo Gorîxorîñî.” rîñotî.’ urémeaî.” urîagî

18 Magîdara dánî Mariaí nurî xegî wiepîsîñîyo áwanî re urémeanîñîñî, “Niínî Ámînáomî rîxa sîñwî winîñîñî. Xîo nîrîñîpî, ayî apîrîñî. Ayî apîrîñî.” nura unîñîñî.

Xegî wiepîsîñîowa xîomî sîñwî winîgîá nánîñîñî.

19 Sadéyo sîá axîyîmî sîápi tîñî wiepîsîñîowa Judayî ámînáowa nánî wáyî nero nánî anî wigî ñweagîiwámî ówanî xaíwî nîyárîmáná ñweanáná re enîñîñîñî. Jisaso awamî áwinî e nîrónapîrî re urîñînigîñî, “ ‘Gorîxoyá dîñî tîñî nîwayîrónîro onweápoyî.’ nîmónarîñî.” nurîmáná re enîñîñîñî.

20 Wé nîrî ogîúkaú sîwá wirî miwî wákwrîxá tîñî ikîrogîáyi sîwá wirî éagî wiepîsîñîowa Jisaso

ámí sɪŋɟ ɛŋagɪ sɪŋwɟ nɪwɪnɪro nánɪ dɪŋɟ nɪá wɪnarɪná

²¹ ámi re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “ ‘Soyɪné Gorɪxoyá dɪŋɟ tɪnɪ nɪwayɪrónɪro ɔŋweápoyɪ.’ nɪmónarɪnɪ. Ápo nɪonɪ xwɪá tɪyo nɪrowárɛnapɪŋɪpa nɪonɪ ɛnɪ soyɪné searowárarɪŋɪnɪ.” nurɪmáná

²² awamɪ pɪrámmɪ imɪmmɪ nɪwiowárɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Kwɪyɪ Gorɪxoyápmɪ numɪmmɪnɪro apɪ tɪnɪ nawɪnɪ ɛméɪrɪxɪnɪ.

²³ Soyɪné áamá ɪwɪ yarɪgɪápmɪ yokwarɪmmɪ nerɪnáyɪ, ayɪ Gorɪxo ɛnɪ yokwarɪmmɪ wɪiarɪnɪ. Soyɪné yokwarɪmmɪ mɪwɪipa nerɪnáyɪ, ayɪ Gorɪxo ɛnɪ yokwarɪmmɪ mɪwɪiarɪnɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Tomaso Jisasomɪ sɪŋwɟ wɪnɪŋɟ nánɪrɪnɪ.

²⁴ Wɛpɪsɪŋowa wo, Tomaso —O wɛpɪsɪŋɟ wé wúkaú sɪkwɪ waú imónɪgɪáwa worɪnɪ. Xegɪ yoɪ ámi bɪ Didimasorɪnɪ. O mɪŋweanáná wɪa Jisaso wɪwanɪŋowamɪnɪ wɪméáɪ ɛŋagɪ nánɪ

²⁵ Tomasomɪ re urɪgɪawɪxɪnɪ, “None Ámɪnáomɪ rɪxa sɪŋwɟ wɪnɪwɪnɪ.” urɪagɪa aɪ o re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nɪonɪ wéyo nɪrɪ ogɪáyaú mɪwɪnɪpa ɛrɪ nɪrɪ ogɪáyaúmɪ wé mɪwɪxɪmopa ɛrɪ mɪwɪ wákwrɪxá tɪnɪ ɪkɪrogɪáyɪmɪ gɪ wé mɪwɪxɪmopa ɛrɪ nerɪnáyɪ, dɪŋɟ wɪ ‘Nepa orɪnɪ.’ nɪyaiwɪrɪ wɪkwɪrómméɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

²⁶ Sɪá wé wɪúmɪ dánɟ waú wo nórɪmáná ɛŋáná ámi xegɪ wɛpɪsɪŋowa anɟyo ɪnɪmɪ ŋweanáná Tomaso ɛnɪ wɪa tɪnɪ nerɪméánɪro ŋweanáná Jisaso anɟ ówanɟ nɪyárɪnɪŋagɪ aɪwɪ awamɪ áwɪnɪ ɛ nɪrónapɪmáná re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “ ‘Gorɪxoyá dɪŋɟ tɪnɪ nɪwayɪrónɪro ɔŋweápoyɪ.’ nɪmónarɪnɪ.” nurɪmáná

27 Tomasomî re urîŋîniŋîni, “Dîxî wé sîmî re nînimîxénapiŋî gî wéyo sîŋwî naneî. Dîxî wé re nînimîxénapiŋî gî miwîyo nîwîxîmoî. Sîni dîŋî mînikwîró mepani. Aga dîŋî nîkwîroî.” urîagi

28 Tomaso re urîŋîniŋîni, “Joxî gî Ámináoxîrîni. Gî Nwîáoxîrîni.” urîagi

29 Jisaso re urîŋîniŋîni, “Joxî sîŋwî nînanîrî nânî rîxa ‘Neparîni.’ nîyaiwirî dîŋî rînikwîróîni? Ámá nionî sîŋwî mînanîpa nero aí ‘Neparîni.’ nîyaiwiro dîŋî nîkwîróáyî yayî winîŋîyîrîni.” urîŋîniŋîni.

“Bîkwî rîpî ámányî dîŋî wîkwîróŋîrîxîniŋî eánîni.” urîŋî nânîrîni.

30 Jisaso emîmî ámi ayá wî wiepîsarîŋowa sîŋwî anîgîe dánî eŋî aí apî nânî bîkwî rîpîmî rîwamîŋî bî meánîni.

31 E nerî aí seyîné Jisasomî dîŋî wîkwîroro “O Kiraiso, ámá yeáyî neayîmîxemeanîa nânî Gorîxoyá dîŋî tîni arîowayá xwîá piaxîyo dánî iwiaronîoyî rarîŋwáorîani?” wîaiwiro “Gorîxoyá xewaxorîani?” wîaiwiro éŋîrîxîniŋî rîwamîŋî rîpî nîrîniŋî eánîni. Omî dîŋî nîwîkwîrorîŋîpîmî dánî dîŋî nîyîmîŋî imónîŋîpî tîgîáyî imónîŋîrîxîniŋî nîrîniŋî eánîni.

21

Wiepîsîŋî wé wîúmi dánî waú ámi Jisasomî sîŋwî wîŋîgîá nânîrîni.

1 Jisaso e néîsáná xegî wiepîsîŋowamî ipî Taibiriasîyî rîniŋîwá —Xegî yoî bî Gaririyî

riniŋwárini. Awá riwone ámi siŋáni siwá niwiniríná rípi eniginini.

² Saimoni Pitao t́ni Tomaso, Didimasoyi riniŋo t́ni Gariri piropenisíyo aní yoí Kena d́ni Nataniero t́ni Sebediomi xewaxowaú t́ni wiepiŋiŋí ámi waú t́ni awa nerimeániro nawini niŋwearóná

³ Saimoni Pitao re uriniŋigini, “Nioni ubení ipíyo mamówárimí umíini.” uríagi awa re uriǵawixini, “None eni joxi t́ni waníwini.” nuríro nipeyearo ewéyo nípíxemoániro śa ayimí áríwíyimi peyí nání néra nuro aiwí simí eǵawixini.

⁴ Ríxa sogwí xemónapimíniri yariŋí t́ni Jisaso nibíri ipí imanípa t́ni ronagi aiwí xeǵ wiepiŋiŋowa omí mí ḿwómíxí éaǵa

⁵ Jisaso re uriniŋigini, “Niaíwíyíné, seǵ ubení mamówárariǵáyo peyí ía ḿmínipa renoi?” uráná awa “Oweoi.” uríaǵa

⁶ o re uriniŋigini, “Ubení ewé námíni mamówáraná peyí bí ḿniniŋoi.” uríagi o ŕípi t́ni xixeni yaríná re eniginini. Peyí xwé obaxí ayá wí ḿniǵi nání ḿmíxeapaxí wimóniŋigini.

⁷ Ḿmíxeapaxí wimóniǵi wiepiŋiŋí Jisaso diŋí sixí uyiŋo Pitaomi re uriniŋigini, “E nearí neǵ Ámínáorini.” uríagi Saimoni Pitao aríá e níwiri Jisasomí xámí owímeámíniri xeǵ rapirapí seáyí e yínariŋú —Ú níwirárimáná yariŋúriní. Ú nímeari níyínimáná ipíyo nímwiri xeamoniŋigini.

⁸ Ipíyo nímwiri xeamóagi aí wiepiŋiŋí ẃa

ipí imanǵpá tǵǵ e aǵwí e sa 100 mita imónǵagǵ nánǵ ewépámǵ peyǵ ubenǵ magwǵ mǵnǵǵú ú tǵnǵ nǵmǵxeáa nǵbǵro

⁹ imanǵpámǵ niwiékǵnǵmearo wenǵǵ éǵáyǵ wǵnǵǵawǵxǵnǵ. Rǵá nǵkeánǵmáná peyǵ bǵ rǵkwamǵǵyo werǵ bisǵkerǵá bǵ enǵ werǵ enǵagǵ wǵnarǵná

¹⁰ Jisaso re urǵǵnǵǵnǵ, “Peyǵ soyǵnéyá ubenǵyo mǵnǵǵpǵ bǵ nǵmeámǵ yapǵpoyǵ.” urǵagǵ

¹¹ Saimonǵ Pitaó ewéyo nǵpǵxemoánǵrǵ ubenǵ peyǵ magwǵ mǵnǵǵú imanǵpá tǵe nánǵ nǵmǵxeáa bǵǵnǵǵnǵ. Peyǵ xwérǵxanǵ 153 mǵnǵǵagǵ aǵwǵ ubenǵ ú wǵ marǵkǵnǵǵagǵ wǵnǵǵnǵǵnǵ.

¹² Jisaso re urǵǵnǵǵnǵ, “Soyǵné aǵwí e nǵbǵro aǵwá nǵpoyǵ.” urǵagǵ xegǵ wiepǵsǵǵowa omǵ rǵxa mǵ nǵwómǵxǵro “Negǵ Ámǵnáorǵnǵ.” nǵwǵaiwǵro nánǵ wo yarǵǵ “Goxǵrǵnǵ?” wǵpaxǵ mimónǵpa yarǵná

¹³ Jisaso rǵá wearǵǵe aǵwí e nurǵ bisǵkerǵá nǵmearǵ yanǵ nǵwǵa nurǵ peyǵ enǵ axǵpǵ e nǵwǵa urǵǵnǵǵnǵ.

¹⁴ Jisaso xwáripáyo dánǵ nǵwǵápǵnǵmeámáná wiepǵsǵǵowamǵ xámǵ bǵaú sǵwá nǵwǵnǵmáná ámǵ sǵwá wǵnǵǵ bǵ apǵrǵnǵ.

Pitaomǵ “Nǵonǵyáyo pǵránǵǵ uméǵrǵxǵnǵ.” urǵǵǵ nánǵrǵnǵ.

¹⁵ Rǵxa aǵwá nǵnǵmǵ Jisaso nǵwǵápǵnǵmearǵ Saimonǵ Pitaomǵ re urǵǵnǵǵnǵ, “Jonomǵ xewaxo Saimonoxǵnǵ, joxǵ dǵǵǵ sǵxǵ nǵnǵyǵrǵná dǵǵǵ sǵxǵ ámá rowa nǵyǵǵápǵmǵ wǵárǵ nǵmúrorǵ rǵnǵyǵǵnǵ?” urǵagǵ o re urǵǵnǵǵnǵ, “Oyǵ, Ámǵnáoxǵnǵ, nǵonǵ dǵǵǵ sǵxǵ rǵsǵǵápǵ nánǵ joxǵ

nijárini.” uráagi o re uriniginini, “Sipisipí miá nimeríná aiwá wiarigápa joxi áamá nioni táfamini bíáyo axípi nerí píraniní uréwapiyirixini.” uriniginini.

¹⁶ Jisaso ámi bí nuriri re uriniginini, “Jonomí xewaxo Saimonoxini, joxi diní sixí riníyinini? Miníyiní renini?” uráagi o “Oyi, Ámináoxini, nioni diní sixí rísinápi nání joxi nijárini.” uráagi Jisaso “Áamá sipisipí awí mearoarigápa joxi axípi nerí áamá nioni gí imóniníyo píraniní uméirixini.” uriniginini.

¹⁷ Jisaso ámi bí nuriri re uriniginini, “Jonomí xewaxo Saimonoxini, joxi diní sixí riníyinini? Miníyiní renini?” uráagi Pitao Jisaso ríxa biaú bí “Joxi diní sixí riníyinini?” urípi nání diní sipí níwiniri re uriniginini, “Ámináoxini, amípi níni nání joxi nijóxirini. Nioni diní sixí ríyinápi nání ení nijóxirini.” uráagi Jisaso re uriniginini, “Sipisipí aiwá wiarigápa joxi ení áamá nioni níxídarigáyo axípi nerí píraniní uréwapiyirixini.

¹⁸ Aga nepa rirarinini. Joxi siní íwí sikiní neríná jíwaníjoxi arerixí níyíniri díxí simónífmíni wagíriní. E nerí aí joxi ríxa xweyaní neríná díxí wé wúkaú wimixáná áamá wí gwí nírijiro joxi ‘Mupa oemini.’ yaiwiariními nímeáa rupirárini.” uriniginini.

¹⁹ Wiepísinowa re oyaiwípoyiniri, “Pitao penápi nání ríá nearariní? O e nerí níperinípimi dání seáyí e Goríxo imóninípi nání síwá neainárani? Oyi.” oyaiwípoyiniri e uriniginini. E nurimáná re uriniginini, “Joxi

nixídei.” uríñiniginí.

Jisaso wiepísinj xfo dñj sixí uyíño nání rñjípí nániríní.

²⁰ Pitao níkinimónirí wiepísinj Jisaso dñj sixí uyíño —O xámí nerímeánímáná aiwápi níniróná Jisaso tífámíní níkinimónaurí yaríñj re wiñoríní, “Ámináoxíní, míyí ruríno goríní?” uríñoríní. O awaúmi númí baríñagí níwinírí

²¹ Jisasomí re uríñiniginí, “Ámináoxíní, áamá romí ení pí wípírfárfaní?” uríagí

²² Jisaso re uríñiniginí, “O nioní ámi añínami dání weapímáíná nání xe ñweáwiniginírí nínimónirínáyí, ayí dñj joxiyá menagí nání pí nání níraríñíní? Jíwaníñoxíní sa nixídei.” uríñiniginí.

²³ Ayínání áamá Goríxoyá imónigíáyí rípi rínimegíáríní, “Wiepísinj o wí nípeníámaní.” rínimegíá aiwí Jisaso “Joxí níperíámaní.” wí murí rípiní uríñiniginí, “O nioní ámi weapímáíná nání xe ñweáwiniginírí nínimónirínáyí, ayí dñj joxiyá menagí nání pí nání níraríñíní?” uríñiniginí.

²⁴ O Jisaso wiepísaríñj Pitaomí e uríñoríní. O amípi apí nání áwanj nírirí ríwamíñj eañoríní. Nene o nání níjía re imóníñwiní, “O áwanj ríñjípí nepání ríníní.” níjía e imóníñwiní.

²⁵ Amípi Jisaso enj ámi obaxí ayá wí ení enagí aiwí nioní re nimónaríní, “O enjípí nípiní nání bíkwíyo ríwamíñj píráñj nearínáyí, xwía tíyo bíkwí apí déropaxíriní.” nimónaríní.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051